BRUGSFORENINGS~BLADET

19. Januar 1943 · 16. Aargang Nr. 2

Januardag. Tegning af Benjamin Dahlerup.

og der skal atter bruges Frø, og det skal være fra F. D. B. Bestillingerne bedes snarest afgivet til Brugsforeningen.

FDB FRØ med den effektive Garanti

De faar Skoene gennem Deres Brugsforening.

Artikel: 66—151

En let Derbysko til Damer

De skulde se denne elegante Damesko, fremstillet af H. Chevreaux i den behagelige Veldtshoen Facon. Modellen er med lette Stikninger og Perforeringer.

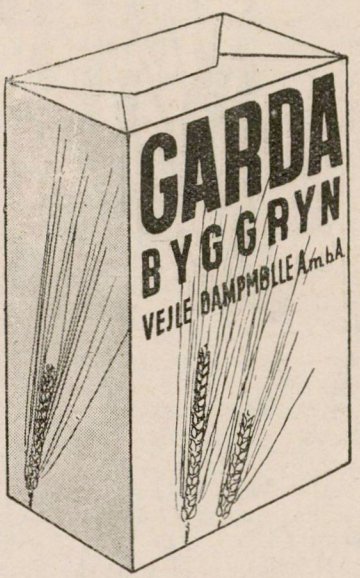
No. 35—41 koster ..... **Kr. 23.25**

F. D. B.s SKOTØJSFABRIK

Pakke à 1 kg, netto .... 76 Øre
Pakke à ½ kg, netto .... 39 Øre

GARDA BYGGRYN

er valsede paa en ganske særlig Maade, saa Grøden faar den foretrukne grynede Karakter i Stedet for at blive til »Melgrød«, som Tilfældet er med andre valsede Byggryn. De finvalsede Byggryn (grønne Pakker) skal koge 2—3 Min., de grovvalsede (røde Pakker) 8—10 Min.; det er hurtig Mad, og saa er det billigt. — Garda Grynene fremstilles kun af Vejle Dampmølle for Brugsforeningerne.

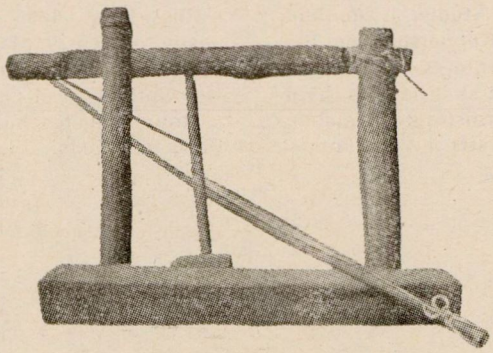

F. D. B.s KOLONIAL-AFDELING

I Oldtiden brugtes baade Drejebænk og Elevator

Det er lærerigt at konstatere, at de fleste af vor Tids sindrige Maskiner allerede var udtænkt og benyttet i den klassiske Oldtid. Og Leonardo da Vincis Planer til Flyvemaskiner, Maskingeværer og andre Opfindelser, der først er bragt til Virkelighed i vor Tid, viser os, at det ikke er Tiden, men dens tekniske Muligheder, der er grundlæggende for Menneskets Skabetrang.

KAN et bestemt Aarhundrede i Menneskehedens Historie anses for at være den *store* tekniske Fremgangsperiode? — Næppe. Tekniske Opfindelser er i Virkeligheden fremkommet paa de mest forskellige Tidspunkter, og flere i den seneste Tid foretagne Opdagelser viser os endda med Sikkerhed, at selv de ældste Kulturfolk har været i Besiddelse af tekniske Erfaringer, der ganske vist senere er gaaet tabt.

Boremaskine fra Aar 4000 f. Kr.

For mange vil det sikkert være overraskende at erfare, at *Boremaskinen* blev opfundet allerede omkring Aaret 4000 før Kristi Fødsel — altsaa i Stenalderen! Ved Hjælp af denne Maskine, bestaaende af en roterende Borespindel, drevet af en Jagtbuestreng, var man i Stand til at foretage omhyggelige Boringer i Sten.

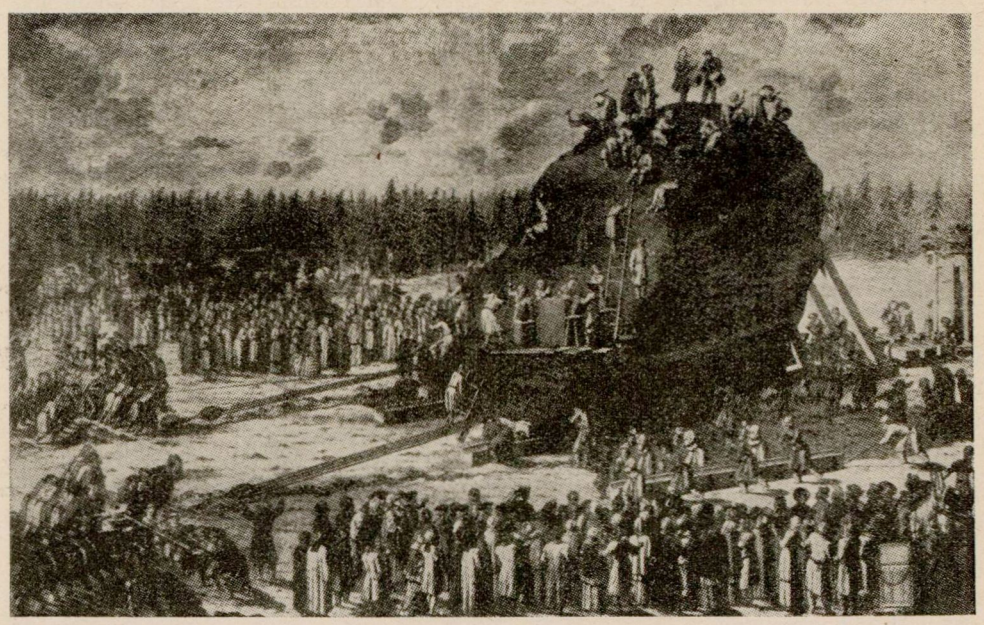
I Europa begynder man omkring Aaret 2000 f. Kr. at anvende Kobber til Fremstilling af Vaaben og Værktøj; omkring 1850 f. Kr. blander man Kobber med Tin og faar derved Bronce. I Lilleasien og Ægypten begynder Metalalderen endda tidligere. Vi staar her allerede ved *Støbeteknikkens* Vugge, og en Række forskellige tekniske Metoder til Støbning af Redskaber og Vaaben kendes fra dengang. I Broncealderen er ligeledes den endnu i Dag vigtigste Værktøjsmaskine opstaaet: *Drejebænken.* Ogsaa her bruges Jagtbuen, som spændes omkring det Metalstykke, der skal bearbejdes. Paa denne Maskine kunde der udføres baade Slibe-, Poler- og Fræsearbejder, ligesom der kunde bores Huller. Den senere græsk-romerske Drejebænk har ikke set anderledes ud, end Universalmaskinen fra Broncealderens Tid. Endnu den Dag i Dag benytter Urmageren samme simple Universalmaskine, som han ligeledes sætter i Gang — ved Hjælp af en lille Bue!

Oldtiden har utvivlsomt rummet store tekniske Værdier. Vi tænker paa Ægyptens storslaaede *Kanalbyggerier* — den første fra Aaret 1250 f. Kr. forbandt Nilen med det røde Hav, et imponerende Stykke Ingeniørarbejde! Og hvilken Respekt har vi ikke for Ægypternes *Pyramider!* Endnu den Dag i Dag er det i Grunden en Gaade, hvilke tekniske Midler Ægypterne benyttede sig af til Stenmaterialernes Bearbejdning, til Transporten o. s. v. *Herodot* fortæller, at der til Stadighed var 100.000 Mand i Arbejde ved Pyramidebygningen 3 Maaneder om Aaret, og i Løbet af 20 Aar blev Underværket fuldført.

OG Kina? Alle kender det store tekniske Vidunder, *den kinesiske Mur.* Byggeriet blev paabegyndt i Aaret 212 f. Kr. med det Formaal at afværge Mongolernes Invasion i Landet. I Løbet af mange Menneskealdre blev Muren ved stadig forbedrede tekniske Hjælpemidler udbygget, og i 1345 blev Byggeriet afsluttet: Muren var da 2450 km lang (d. v. s., at den kunde svare til Afstanden fra Rom til Leningrad), den var ca. 11 Meter høj og 7,5 Meter dyb. Dette svarer til — 200 Mill. Kubikmeter Ler og Sten! — Den største kinesiske Bedrift er dog sikkert Opfindelsen af *Papiret,* som blev fremstillet i Aaret 105 af Kineseren Tsai-lun. Men en Række andre Ting — hvad der maaske er mindre kendt — skylder vi Kineserne: i Aaret 350 sejler kinesiske Skibe allerede efter *Kompas,* hvis Spids dog ikke viser mod Nord, men mod Syd. I Aaret 968 kendte Kineserne endvidere *Telefonen:* en Snor, som var spændt mellem Membraner, trukket over to Bambusrør; taler man i det ene Rør, vil man kunne høre det ved det andet. Kineserne kendte ogsaa *Krudt,* som de bl. a. anvendte ved Belejringen af Byen Pien-King i 1232 i Form af en Slags Haandgranater, og *Porcelæn* er, som bekendt, en kinesisk Opfindelse fra Aaret 7 efter Kristi Fødsel.

DA kun faa klassiske Forfattere har fortalt os noget om Maskiner fra deres Tid, er vi mest tilbøjelig til at tro, at det har været *Bygningsteknikken* — Vandledninger, Kloaker, Havneanlæg o. s. v. — som i overvejende Grad har præget den græsk-romerske Ingeniørkunst. Men efterhaanden faar vi mere og mere Kendskab til det ligeledes højt udviklede romerske *Maskinbyggeri:* Drejebænke, Boremaskiner, Vandhjul, Oliemøller, Badeovne, Skyts o. a. vidner derom. Det er morsomt at nævne, at der i romerske Bagerier var opstillet gennemkonstruerede *Æltemaskiner* til Ældtning af store Mængder Dejg, til Dækning af Storbyens vældige Behov. Nyere Forskningsarbejder beviser bl. a., at der i det gamle Rom fandtes — *Personelevatorer,* drevet ved Hjælp af Vandkraft.

Et af Menneskehedens største Genier — ogsaa som Teknikker — var utvivlsomt *Leonardo da Vinci.* Denne berømte Maler og samtidig store Ingeniør maa i Grunden anses som Fader til en Række af de mest »moderne« Opfindelser. I et Brev, som Leonardo i 1480 skriver til Ludovico Sforza, foreslaar han bl. a. Bygning af Broer, »som Fjenden ikke kan ødelægge med Ild« — altsaa *Jernbroer.* Han skitserer allerede *Maskingeværet,* han vil bygge Skibe, »der skulde kunne beskyttes mod Fjendens Ild« — altsaa *Panserskibe,* han foreslaar Anvendelsen af Krigsvogne, forsynet med Kæmpeknive, der kan drives fra Hjulene — sikkert *Tankens* Forløbere. Men bedst kender vi Leonardo da Vinci som *Flyveteknikker.* I 1513 har han foretaget Flyvningsforsøg i

Meteorstenen, der i 1770 blev flyttet paa Kuglelejer.

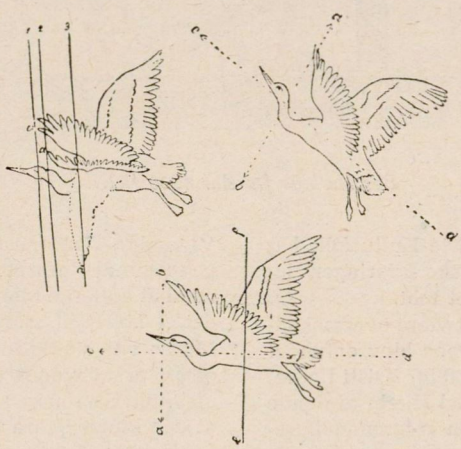

Spildevandsledning fra Aar 2600 f. Kr.

Rom, og der findes hos ham mange Udkast til Flyvemaskine-Konstruktioner, der var baseret paa hans indgaaende Studier af Fuglenes Flyvning, og han er Opfinderen af *Faldskærmen* (som senere fremkom paany i 1783 i Frankrig). Med sin *Dampkanon* beviser Leonardo da Vinci, at han allerede kender Dampens drivende Kraft, og han forsøger at anvende den til Projektilernes Bortslyngning. I en af sine Afhandlinger var Leonardo da Vinci kommet ind paa Tanken at lave en kunstig Traad, og kan saaledes anses som den første, som eksperimenterede med *Kunstsilke* og *Celluld!* En Opfindelse — som iøvrigt tit tilskrives andre — er ligeledes blevet gjort af Leonardo da Vinci: *Vindmøllen med drejeligt Tag,* der senere benævnes »den hollandske Mølle«, hvor kun den øverste Del, Møllehatten, drejes rundt, naar Vindfanget skal bringes i Vinden. I tusindvis findes der Udkast til mange andre Maskinprojekter, som Leonardo har udarbejdet, bl. a. *Valseværker, drevet af Vandturbiner, Formmaskiner til Støbning af Kanonkugler,* og energisk vender Leonardo da Vinci sig mod Folk, der vilde opfinde Evighedsmaskinen, et »perpetuum mobile«. Allerede dengang erkender han, at denne Maskine er en Utopi. Med skarpe Øjne har denne store Mand, — maaske Menneskehedens største Geni, — iagttaget Naturen og dens Love, og samtidig benyttet sig af den saakaldte »induktive Metode«: Eksperimentet.

Vi springer videre til de Tider, hvor Trediveaarskrigen lige har hærget Landene, og vi gør Ophold ved Navnet *Cyrano de Bergerac,* som kun blev 36 Aar gammel, da han døde som Følge af et Uheld i 1655. Denne franske Digters Liv og Bedrifter har aldrig været tilstrækkeligt kendt, og vi ved kun lidt om ham — ligesom om hele hans Tid. I 1642 skrev han Bogen om »Den anden Verden eller Maanens Stater og Rige«, i 1646 Bogen om »Solens Stater og Rige«. I begge Bind skildrer han sine opdigtede Oplevelser. Disse Bøger indeholder en Række *tekniske Profetier,* som senere har forbavset Verden. Blandt andre ligefrem slaaende Beskrivelser af *Varmluftballonen, Raketluftskibet, Jernkugler til Opmagasinering af Solenergi,* — skildrer Cyrano et mærkeligt Bibliotek, bestaaende af smaa Kasser, »indeholdende smaa Fjedre og al Slags Maskineri«, som var »Bøger til at læse i — dog ikke med Øjne, men med Ører. Ønsker man at læse, spændes Maskinens Nerver, Viseren sættes paa det Kapitel, man ønsker at høre, og omgaaende fremkalder Apparatet alle Toner — i Lighed med Menneskets Mund eller et Musikinstrument« — siger Cyrano ordret.... Han spaar med andre Ord *Grammofonen* og *Radioen!*

MANGE Opfindelser er man kommet paa Spor af ved grundige Studier af samtidige Tegninger, Malerier og Kobberstik. Som Eksempel paa dette uhyre interessante tekniskkulturhistoriske Arbejde skal nævnes, hvordan den kendte Kulturhistoriker Feldhaus fandt et russisk Kobberstik i stort Format, fremstillende Transporten af en Kæmpesten fra Sibirien til Petersburg, i Overværelse af Katharina II den 20. Januar 1770. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at der under Stenen i lange Render var lagt store Kugler: Stenen blev saaledes transporteret — paa *Kuglelejer!* Af Katharina II. Livserindringer fremgaar at det, at hun lod transportere en Meteor-Sten af meget store Dimensioner for deraf at lade opføre et Monument for Czar Peter den Store. Stenen, som vejede 1500 Tons, var 13,65 Meter lang, 8,8 Meter bred og 6,8 Meter høj. — Hvilende paa to Par Render, fremstillet af Kobber, hvori der rullede tunge Broncekugler, blev Stenen transporteret frem, fortalte hun. Paa vort Billede — en Reproduktion af det paagældende Kobberstik — kan vi erkende Transportens Enkeltheder. I Baggrunden ses Katharina II med Følge, i Forgrunden ses en Smedie til Fremstilling af Billedhuggerværktøj, som blev fremstillet for at kunne bearbejde Stenen allerede under Transporten, som varede i Maanedsvis. Saaledes har altsaa *Kuglelejer* (der som bekendt spiller en meget stor Rolle i den moderne Teknik overalt, hvor der fremkommer store Tryk og høje Omdrejningstal) allerede været fremme for ca. 170 Aar siden. —

Leonardo da Vincis Studier over Fuglenes Flugt.

En enkelt morsom Opfindelse, der har været af afgørende Betydning for det moderne Teater, og som ligeledes blev fundet paa et Kobberstik, er *Drejescenen.* Den første Drejescene blev bygget til Bryllupsfestlighederne for Hertug Albert af Østrig og den spanske Kong Philip d. II's Datter, Isabella Clara Eugenia, saa tidlig som i 1597! Vort Billede — en Reproduktion af det paagældende Stik — viser denne første Drejescene: »Theatrum versatilis«. Først i 1896 blev Princippet taget op paany, og den 29. Maj 1896 blev Drejescenen for Alvor taget i Brug i Teatret i München ved Opførelsen af Operaen »Don Giovanni«.

Store Triumfer har Teknikken opnaaet i Dampens Tegn. Lige fra Alexandrineren Hero i det 2. Aarhundrede før Kristus forfærdigede sin roterende Dampkugle, havde Vanddampens Kraftytringer været en yndet Forsøgsgenstand, indtil *Papin* i 1702 har givet Verden den første virkelig brugbare Udformning af Dampmaskineriets vigtigste Organ: Cylinderen med det bevægelige Stempel.

Men ligesom Dampmaskinens er ogsaa *Elektricitetens* Forhistorie nøje knyttet til den moderne Naturvidenskabs Opvækst. Hvor dybt end Forskere som Gray, Franklin og Coulumb var trængt ind i denne mystiske Naturkrafts Væsen og Love (allerede de gamle Grækere kom paa Spor af den) — saa omfattede deres Studier dog kun *Gnidnings*elektriciteten. Begrebet elektrisk *Strøm* blev først til, da Galvani i 1790 opdagede Berøringselektriciteten, og da Danskeren Ørsted i Aaret 1820 havde opdaget *Elektromagnetismen,* lagdes Grunden til den moderne Elektroteknik.

Kemien spiller i vor Tid en stadig større Rolle indenfor Tekniken og har bragt en lang Række nye Stoffer og dermed ukendte Muligheder indenfor vor Rækkevidde. Dette i Forbindelse med de store Resultater som Metallurgien har opnaaet ved Anvendelse af Letmetaller, som f. Eks. Aluminium, viser at vi bevæger os bort fra »Jernalderen«. Hvilke Resultater disse kemiske og lette Metaller vil bringe os kan vi endnu ikke vurdere, men vi kan se at Resultaterne faktisk vil revolutionere hele vort økonomiske Liv.

Vi har her blot berørt en Række mere eller mindre vigtige tekniske Kendsgerninger — uden egentlig Sammenhæng, uden System. Men paa et Tidspunkt, hvor vi uden Tvivl igen staar paa Tærskelen til en ny teknisk Tidsperiode, skulde et hastigt Blik langt, langt tilbage i Tiden forlede til Eftertanke.

INGWOLF

Drejescenen, som var i Brug i 1597.

Den offentlige Mening

følt paa Pulsen

DE kender fra Deres Avis de saakaldte Gallup-Undersøgelser. Den ene Dag faar man at vide, hvad Amerika mener om Dødsstraffen. Den næste bringes maaske Resultaterne af en Undersøgelse, hvor man har spurgt Amerikas Kvinder om, hvor længe de har kendt deres nuværende Mand, inden de forlovede sig med ham. Det viser sig at være meget forskelligt; 4 pCt. forlovede sig med den tilbedte allerede under det første Møde, hvilket selv under Hensyn til amerikanske Forhold maa siges at være ekspedit; 43 pCt. ved det tredie Møde, 38 pCt. efter en Maaneds Bekendtskab.

Naturligvis har en saadan Undersøgelse væsentlig kun Kuriositetsinteresse. Men Størsteparten af de iøvrigt foretagne Gallup-Undersøgelser er af alvorligere Art. Der er snart ikke det politiske, kulturelle eller ganske hverdagslige Spørgsmaal, som det amerikanske Folk ikke i de sidste Aar gennem en Gallup-Undersøgelse har taget Stilling til.

Der har været foretaget Opinions-Undersøgelser i Amerika længe før Gallup begyndte paa dem. Den første Undersøgelse blev foretaget allerede i 1912, og efterhaanden opstod flere Konkurrenter i Branchen. Berømte var de Undersøgelser, som foretoges af Tidsskriftet *Literary Digest*. De gik længe for at være meget paalidelige. Af og til glippede de dog, og ved Præsidentvalget i 1936 gik det rent galt. Demokraterne havde genopstillet Roosevelt, Republikanerne opstillede Landon. Literary Digest forudsagde, at Landon vilde faa 54 pCt. af Stemmerne. Det gik helt anderledes, Roosevelt blev genvalgt med stor Majoritet.

Dette var allerede galt nok for Literary Digest. Men dødbringende var det, at Gallup, der var begyndt paa Opinions-Undersøgelserne Aaret forud, paa et vist Tidspunkt dukkede op og forkyndte, hvilke Forhaandstips Literary Digest vilde fremkomme med, og hvor meget forkerte de vilde være.

Fejlen, Literary Digest havde begaaet, var den, at Bladet ikke havde foretaget Udvalget af Undersøgelsespersoner med tilstrækkelig Omtanke. Det er her ikke Mængden, der gør det. Forud for Præsidentvalget i 1932 sendte Tidsskriftet ca. 20 Millioner Stemmesedler ud til Personer over hele U.S.A., og fik flere Millioner af dem hjem i udfyldt Stand.

Dr. Gallup paa sin Side arbejdede — og arbejder — med et langt mindre Udvalg af Befolkningen. Enkelte af hans Undersøgelser bygger paa Besvarelser fra kun nogle faa Tusind Mennesker. Sjældent spørger han mere end en Snes Tusind Mennesker. Men disse 20,000 er udvalgt med en udsøgt Omhu. Naar en Læge vil vide, hvordan det staar til med et Menneskes Blod, nøjes han med at tage en Blodprøve. Det er nok. Paa samme Maade klarer Dr. Gallup sig med 20,000 Undersøgelsespersoner ud af en samlet Befolkning paa 130 Millioner. Hans Hemmelighed er blot den, at Sammensætningen af disse 20,000 med Hensyn til Alder, Bopæl, social Standard, Køn, politisk Overbevisning o. s. v. ganske nøje svarer til hele Nationens Blandingsforhold, hvad disse forskellige Spørgsmaal angaar.

En Prøveafstemning vil aldrig være helt nøjagtig — undtagen ved rent Held, har Dr. Gallup engang sagt. Det er naturligvis rigtigt. En vis Fejlmargin maa man altid regne med, men de Resultater, Dr. Gallup i Aarenes Løb har opnaaet, har alligevel været rent ud forbløffende. Indtil Maj 1939 havde det amerikanske Institut forudsagt ialt 130 Valgresultater. I de 126 Tilfælde var Forudsigelsen korrekt med ganske uvæsentlige Afvigelser. Ved Valget til Repræsentanternes Hus i 1938 forudsagde Gallupinstituttet, at Demokraterne vilde faa 264 Mandater, Republikanerne 165 og andre Partier 6. De virkelige Tal blev 262, 170 og 3.

Vi har omtalt den afgørende Betydning, som Udvælgelsen af det rette Tværsnit af Befolkningen har. Men af væsentlig Betydning for et heldigt Resultat af Undersøgelsen er ogsaa selve Spørgeteknikken. De forskellige Spørgsmaal maa formuleres med størst mulig Omtanke og Omhu. De skal være kortfattede og let forstaaelige, altsaa stillede i Hverdagssprog. De maa ikke indeholde Ord eller Vendinger, der kan appellere til Følelser som Had, Frygt eller lignende. Og først og sidst maa de ikke besidde nogen suggererende Kraft. Det er en kendt Sag, at man ved at stille Spørgsmaal paa en bestemt Maade i mange Tilfælde kan faa Folk til at svare omtrent, som man ønsker det. Naar det første Udkast til Spørgsmaalene er gjort, præsenteres de for nogle Prøvepersoner. Saa kan helt nye Problemer dukke op, og maaske bliver det nødvendigt radikalt at omredigere Spørgsmaalene, inden de for Alvor anvendes.

Spørgsmaalene stilles de udvalgte Undersøgelsespersoner af de saakaldte »Interviewere«. I Amerika er det i væsentlig Grad unge Mennesker, Universitetsstuderende, Lærere o. s. v., der paa denne Maade faar sig en Bifortjeneste. Her i Landet har vi i de sidste Par Aar haft et *Dansk Institut til Undersøgelse af den offentlige Mening* under Ledelse af Direktør *H. Wahl Asmussen*. Det danske Institut anvender udelukkende Kvinder som Interviewere. De er beskæftigede alene ved dette Arbejde. Den ledende Interviewer er uddannet Lærerinde. Alle Spørgsmaal stilles de paagældende mundtligt. Sender man en Husmoder en Blanket til Udfyldning, vil hun i mangfoldige Tilfælde tale med sin Mand om Spørgsmaalene, og saa bliver det let ligesaa meget hans som hendes Syn paa Forholdene, man faar.

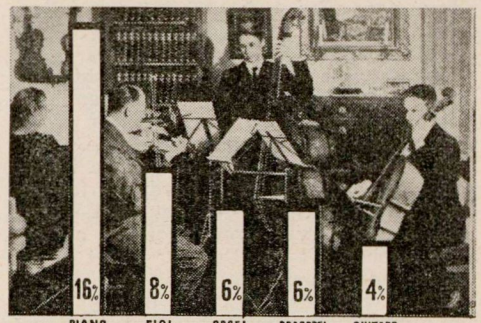
Det er Gallups Prøvevalg, der har vakt mest Opsigt om hans Navn. Men selv siger han, at disse Prøvevalgs Betydning nærmest ligger i den Garanti, de efterhaanden har givet for selve Gallup-Metodens Paalidelighed. Ulige mere værdifulde er de Undersøgelser af den offentlige Mening i Amerika, som Gallup-Instituttet iøvrigt har foretaget. Det er de mest forskelligartede Spørgsmaal, man har stillet det amerikanske Folk overfor. Man har spurgt, om det burde være lovligt at uddele Fødselskontrollitteratur. Det mente 70 pCt. af Befolkningen, at det burde; 60 pCt af Befolkningen vilde ikke flyve til Europa, selv om Billetten var gratis; 66 pCt. vilde ikke stemme paa en Kvinde som Præsident.

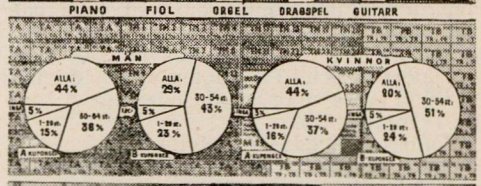
Stor Opmærksomhed har Gallup-Instituttets Undersøgelser vedrørende udenrigspolitiske Spørgsmaal vakt. Før München-Overenskomsten var den offentlige Meninig i Amerika afgjort stemt for Neutralitet overfor alle Stater. Man var bestemt imod militære Sanktioner i Forbindelse med Italiens Erobring af Abessinien. Den eneste Aarsag til militær Udfoldelse, den offentlige Mening i U.S.A. vilde akceptere, var Forsøg paa Invasion i Amerika. Men hen paa Efteraaret 1938 vendte Stemningen sig. Isolationstankens Tilhængere begyndte at falde fra. Efter Nytaar 1939 var omkring to Trediedele af Amerikas Befolkning overbevist om, at det ikke vilde være muligt at holde Amerika udenfor en Krig.

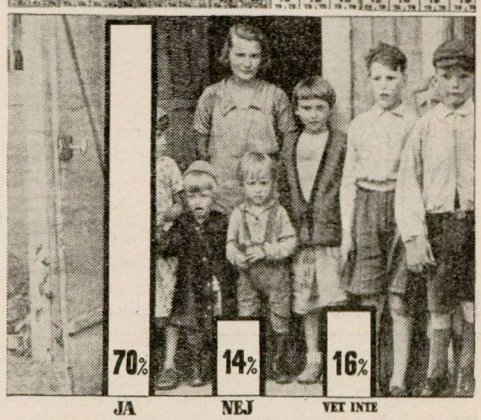
Herhjemme beskæftiger Instituttet til Undersøgelse af den offentlige Mening sig konsekvent ikke med politiske Spørgsmaal. Men i Amerika er Gallup-Instituttet efterhaanden blevet en Faktor, der i høj Grad regnes med i det politiske Liv.

Roosevelt skal ved flere Lejligheder have taget Hensyn til Resultater af Gallupundersøgelser. I 1937 foreslog Præsidenten en Omorganisation af Amerikas Højesteret, som han mente var i Vejen for hans Reformpolitik. Kongressen var imod en saadan Omorganisation, men den afgørende Grund til, at Roosevelt til Slut lod sin Plan falde skal have været de Opinionsundersøgelser, dette Problem vedrørende, som Gallup-Instituttet samtidig lod foretage.

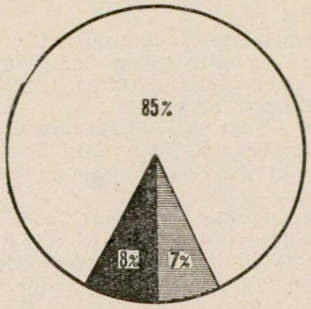
Men Gallup-Undersøgelser har ogsaa været ude for haard Kritik i Amerika. Nogle ser en Fare for Folkestyret i dem. Jeg er valgt for at repræsentere min Valgkreds, sagde en Kongresmand, og jeg forestiller mig, at jeg ved at gaa her i Washington og se bag Kulisserne bliver i Stand til at tale et fornuftigt Ord for mine Vælgere. Men nu taler de ideligt for mig — gennem Gallup-Undersøgelserne!

I Sverige har Gallup-Instituttet foretaget mange forskellige Undersøgelser. Herover vises nogle Resultater, som er blevet offentliggjort i det svenske Brugsforeningsblad. Øverst har man spurgt, hvilke Musikinstrumenter Hjemmene dyrkede. I Midten Resultatet af Spørgsmaal om, hvormange Tøjmærker Hjemmene havde tilbage Af de fire Cirkler er de to til venstre Herrernes Svar for A og B Kuponer, de to til højre er Kvindernes Svar. Nederst: Skal børnerige Familier have Skattelettelse. Svaret var et tydeligt Ja!

Hvordan er Indkøbene? I Sverige fandt Gallup ud af, at 85 pCt. købte kontant, 7 pCt. i fast Uge- eller Maanedsregning, 8 pCt. købte paa Kredit.

Gentlemen til det sidste

Novelle af
Torben Jensen.

I kom med Kul fra England. Hele Lasten skulde udlosses i Port Said, men S.S. *Hindustan* var en stor Kasse paa over 10.000 Tons, og Kullene skulde losses i Lægtere, saa vi belavede os paa et længere Ophold.

Tredjestyrmand, den uforfærdede Marstaller og fødte Sømand, *Calle Petersen*, foreslog at vi for at faa Tiden til at gaa, skulde tage en Tur til Cairo og Pyramiderne.

Vi stod op Kl. 6 og lod os sætte i Land med Motorbaaden. Calle havde — for alle Eventualiteters Skyld — taget sin Revolver med. Men det var strengt forbudt at tage Skydevaaben i Land. Det var noget af det værste, man kunde gøre.

Han havde saa gemt den inde paa Maven, under Bukselinningen, helt inde paa det bare Skind, i den Tro, at ingen vilde mistænke ham for at have Skydere der.

Undersøgelsen i Toldvagten viste sig imidlertid at være mere indgaaende, end vi havde regnet med.

Tolderne rodede og befølte og klappede, saa vi tilsidst blev ligefrem ilde tilmode.

Til alt Held var Calle imidlertid meget kilden anlagt. Dette i Forbindelse med en daarlig Samvittighed bevirkede, at hver Gang Tolderens smaa sorte Fingre kom i Nærheden af Revolveren, vred den store Fyr sig krampagtigt og brast i en skraldende Latter, der fik den indfødte til benovet at trække Fingrene til sig.

Det reddede os. Vi slap gennem Vagten og ilede afsted mod Banegaarden.

Det var i sidste Øjeblik, selvfølgelig, Toget til Cairo syntes klar til Start.

— To Billeter til Cairo — første Klasse, please! brølede vi ind i Billethullet.

Som hvid Mand — det vilde under disse Himmelstrøg aabenbart sige som Gentleman — kunde man kun rejse paa første.

Imidlertid vilde Ægypteren ved Billethullet ikke tage mod vore gode engelske Penge.

Calle bandede stærkt og vedholdende paa sin vidunderlige Blanding af Sydfynsk og Engelsk, hvorefter vi skyndsomst for hen til Banegaardshallens nærmeste Vekselererbod.

Vekselereren, der havde bemærket vort Hastværk, gættede sig til Grunden, tog Tilfældet i Agt og snød os eftertrykkeligt. Vi *skulde* jo have vore Penge byttet.

I sidste Øjeblik fik vi Billetterne løst og masede — allerede stærkt svedende — ind i en Kupé, hvor vi slog os ned overfor hinanden i de to Vindueskroge mod Perronen.

Naturligvis viste det sig saa, at vi var kommet i rigelig god Tid. De gode Ægyptere tog det ikke *for* højtideligt med Togplanen.

Paa Perronen myldrede det med Mennesker i alle Hudfarvens forskellige Afskygninger — Arabere, Englændere, Ægyptere, Negre, Japanere — kort sagt: lidt af hver Kulør.

Pludselig stilede en mørkladen indfødt i europæisk Paaklædning hen mod vort Vindu og spurgte, om Herrerne skulde til Cairo.

Jo, det skulde de da — hvis han ellers ikke havde noget imod det!

Næ, tværtimod! Det var blot det, han vilde sige, at Hotel »Bristol« i Cairo i Luksus og Komfort overgaar samtlige Hoteller i den civiliserede Verden.

Med en brandgul Sko tværede han omhyggelig en Cigaretstump ud paa Perronens Asfalt og saa smilende paa os, som om han ikke nærede Tvivl om, at det var lige akkurat *den* Nyhed, vi havde siddet og savnet for helt at komme paa Højde med det bedste i Tilværelsen.

Vi smilede derfor uvilkaarligt igen, takkede for Oplysningen og spurgte, om han ellers havde noget paa Hjerte.

Jo, det var altsaa det med Hotel »Bristol«, blev han ved, eneste tidssvarende Hotel, eneste passende Opholdssted for Gentlemen af den Slags, som han tydeligt kunde se, vi var! Vi behøvede blot lige at skrive vore Navne i en Notesbog, han rakte ind til os — saa skulde han nok sørge for Resten.

Men det vilde vi ikke have noget med at gøre.

— Ikke Tale om, sagde Calle — det ku' jo vær' en Check, vi skrev under paa!

Fyren blev imidlertid ved med utrættelig Energi, saa tilsidst — for blot at blive ham kvit — skrev vi vore Navne i hans lille Bog. Han forsvandt da ogsaa omgaaende. Toget satte sig i Bevægelse. Og vi tænkte ikke mere paa ham.

VED 13-Tiden ankom vi til Cairo. Vi sprang ned paa Perronen og vilde straks søge ud paa Gaden, men næppe havde vi sluppet Trinbrædtet med vore Fødder, før en ældre distingveret Herre albuede sig gennem det skrigende Mylder af indfødte og styrede sine lakskoskinnende Fødder lige hen mod os.

— D'Herrer Petersen og Jensen, formoder jeg, sagde han paa ulasteligt Engelsk og hilste dybt.

Calle sendte mig et hastigt Blik og sagde energisk, med sine blaa Øjne lysende af Uskyld og Uvidenhed:

— Absolut ikke! Kender overhovedet ikke de Herrer.

— Det var dog besynderligt — jeg er Direktør paa Hotel »Bristol« og har netop modtaget et Telegram fra vor Agent i Port Said. — Vil De se, mine Herrer!

Han viste os Telegrammet.

— »Afvent Petersen og Jensen — første Kupé — første Vogn — El Hamid«.

— Og det kan jo daarligt være andre end Dem, eftersom De var alene i den Kupé!

Det var en køn Historie.

— Der maa foreligge en Fejltagelse fra Deres Agents Side, forsøgte jeg spagt.

— Vil d'Herrer ikke desto mindre tage med mig hen paa Hotel »Bristol«? De kan jo foreløbigt indtage Deres Lunch der! Bilen venter her udenfor.

Det var jo en Løsning — selvom det var med nogen Betænkelighed, vi slog til.

Direktøren klappede i Hænderne. En for os noget ejendommelig Handling for blot at have kapret et Par Gæster til sit Hotel. Men vi opdagede straks, at det hverken var Glæde eller Begejstring, han ønskede at udtrykke paa den Maade, for næsten øjeblikkeligt kom der springende en 4—5 kæmpestore Negre.

— Vil I tage jer af disse Herrers Bagage! befalede han.

Jeg saa paa Calle — og skar en lille Smule Tænder.

Han gengældte mit Blik uden at fortrække en Mine. Saa rettede han sine Øjnes klare blaa Straaler mod Direktøren, hævede Brynene en Smule og sagde:

— Næ — det skal de saamænd ikke! Vi lod al vor Bagage blive i Port Said, vi har ikke tænkt at ville gøre langt Ophold i Cairo!

Direktøren, der aabenbart fandt Forklaringen tilfredsstillende, førte saa sine prominente Gæster ud til den ventende Bil — en mindst 12-Cylinders Luksusvogn med silkebetrukne Sæder

— Der er sikkert dyrt ad Hækkenfeldt til paa det Hotel, sagde jeg paa Dansk til Calle — Formuer fører vi jo ikke med os.

— Nej, men blæse være med det, du, sagde Calle, nu leger vi Millionærer for en Dag! Tag blot Maske paa!

Bilen kørte op foran det store, palælignende Hotel, en halv Snes Tjenere — i hvert Fald saa mange, at de var ved at falde over hinanden — for hjælpsomme til.

Vi steg ud. Med Næsen godt i Vejret gik vi ind i Vestibulen, stak Hatten ud til højre, Sommeroverfrakken til venstre uden saa meget som med et Blik at bekymre os om Klædningsstykkernes videre Skæbne.

— Sikken gammel Beværtning, sagde Calle og tog den overdaadigt udstyrede Spisesal i kritisk Øjesyn — og det byder man os!

Han snøftede foragteligt og smed sig ned i en pragtfuld, vistnok Louis XV-Stol, ved et Bord med en snehvid Atlaskes Dug.

Denne Optræden undlod ikke at gøre sin Virkning.

I det middagsstille Hotel opstod der en sand Babylons Forvirring mellem de mange tjenende Aander, til hvem den noget nervøse Direktør udstedte sine hastige Ordrer.

Vi fik Lunch. Det bedste, der kunde opdrives. Og da vi led af en Ulvehunger, gik vi, saa snart der var serveret, i Gang med en Appetit, der næppe var helt a la Millionær.

Da vi var naaet til Mokkaen og Cigarerne, kaldte Calle paa Overtjeneren. Han vilde gerne betale.

Regningen kom omgaaende — 30 shilling.

— Det var som syv .... sagde jeg — 30 shilling for en Lunch til to!

Men Calle stak, idet han ligegyldigt gabende holdt den venstre Haand for Munden, den højre ned i Lommen, halede et Bundt Sedler frem, tog et Par Stykker og rakte dem efter en flygtig Undersøgelse til den meget bukkende Overtjener.

— Passer, sagde han nonchalant — lad os faa vort Tøj.

Tjeneren sprang.

Imidlertid kom Direktøren, der i det skjulte havde fulgt os, og spurgte, om han skulde sørge for Værelser.

— Tak — det kunde være det samme!

— Om vi da ikke havde været tilfreds med Lunchen?

— Aa jo, den havde været meget god — taalelig i alt Fald.

Prisen taltes der slet ikke om. Det laa dybt under vor Værdighed.

Vi forlod Hotellet efter først at have gaaet Spidsrod mellem 2 Rækker svajende Tjenere, der stod opmarcheret ved Udgangen.

— Det er dyrt at være Millionær, var det eneste Calle sagde eller rettere sukkede, da vi var kommet vel udenfor — nu skal vi til at passe lidt paa vore Smaapenge!

PAA den stærkt befærdede Gade blev vi formeligt overfaldet af indfødte, der tilbød sig som Fremmedførere, Vejvisere og Hjælpere.

Den ene skreg højere end den anden, de var allesammen de eneste virkelige, autoriserede, tilforladelige Rejseførere paa Pladsen

Selvom denne Iver for at tjene os, steg os noget til Hovedet, og selvom vi efterhaanden begyndte at føle os som virkelig betydelige Personer i dette Mylder af indfødte, besluttede vi efter nogen Overvejelse, at vi vist hellere maatte vove os ud paa egen Haand, hvorfor Calle tog sin allerstrengeste Mine paa og udslyngede et rungende:

— Rejs Pokker i Vold, allesammen! En Ordre, der øjeblikkelig blev forstaaet saa vidt, at de fleste af dem skræmtes tilbage i en mere tilbørlig Afstand — uden dog at høre op med deres Raaben og Skrigen.

Kun en af dem, en sortsmusket Araber i et mægtigt, himmelblaat Gevandt, der flagrede om Benene paa ham for hvert Skridt, han tog, bevarede saa meget Mod og Mands-

hjerte overfor Calles frygtindgydende Væsen, at han holdt sig paa Siden af os.

— Denne Vej, mine Herrer, læspede han indsmigrende med dybt bøjet Ryg, og idet han slog vældigt ud med Haanden — denne Vej! Jeg skal vise Dem al Østens vidunderlige Mystik! Jeg skal lære Dem al Østens Hemmelighedsfuldhed at kende! Jeg — jeg — El Hassan — kan skaffe Dem alt, hvad De ønsker!

— Ja, det er godt, sagde Calle tørt — vi har ingen Brug for dig!

Vi var naaet hen til en Holdeplads for Biler. Efter at have akkorderet med en Chauffør om en Tur rundt i Cairo og derefter til Pyramiderne, blev vi enige og entrede Vognen.

Manden med Gevandtet, der trofast og pludrende havde fulgt os, skønt vi lod, som om han ikke eksisterede, vilde nu tage Plads hos Chaufføren — som var det ifølge en gammel Aftale.

— Nej holdt! raabte Calle — hvad skal du her? Kan du komme ud!

— Jamen, vi havde jo bedt ham vise os Pyramiderne!

— Nej — det er dog den stiveste! Herut med dig! Naa!

Med en Haandbevægelse fejede Calle ham ned af Trinbrædtet.

— Men saa giv mig 10 shilling for al min Ulejlighed, hylede den indfødte.

— Aa, vil du ikke hønse — skrup af med dig — Chauffør — kør!

— Giv mig saa 5 shilling — De har taget al min Tid — det er Deres Skyld, hvis jeg mister mine Job for idag — 5 shilling, Herre — 5 shilling betyder intet for Dem — (Bilen begyndte at køre) — 4 shilling — blot *fire* shilling — — men saa giv mig da 1 shilling, bare een eneste luset en .... aa! Saa gid da!

Vi kunde ikke opfatte hans vistnok ikke altfor fromme Ønsker. Efter Ansigtsudtrykket at dømme var det Profetens allerskrappeste Forbandelser, han nedbad over os.

Han løftede Armene op over sit mørke, skinnende Hovede og fo'r med flagrende Gevandt som en rasende henad Gaden for om muligt at indhente nogle af sine forsømte Job.

Da vi ikke havde saa megen Tid til vor Raadighed, kørte vi temmelig snart ud til Pyramiderne, der var Rejsens egentlige Maal.

Her mellem Pyramiderne — som forresten alle andre Steder — vrimlede det med disse uundgaaelige Fremmedførere.

Vi blev uafladelig antastet, men bed dem af med et: Ka' selv! indtil vi pludseligt fandt paa at spørge en, der overgik alle de andre med en rent ud forbløffende Veltalenhed, hvor meget han saa egentlig skulde have for at vise os rundt.

— Ih, bevar's! Ingenting! *Ganske* efter Behag!

Naa, vi tog ham saa, intetanende om det mystiske i et saa ædelt Tilbud, med paa Slæb.

Vi kom da paa vor Vandring til Sfinxen, Sandets Gaade.

Efter hvad vor Fører betroede os, rugede den nu ikke saa meget over Gaader som over aldeles ufattelige Skatte.

Da vi tilstrækkelig længe havde beundret Morgenguden, foreslog vor elskværdige, ustandseligt talende Fører, at vi nu skulde en Tur ned i Gravkamrene i Men-Kau-Ra-Pyramiden — den mindste af Gizah'erne og den mest fjerntliggende.

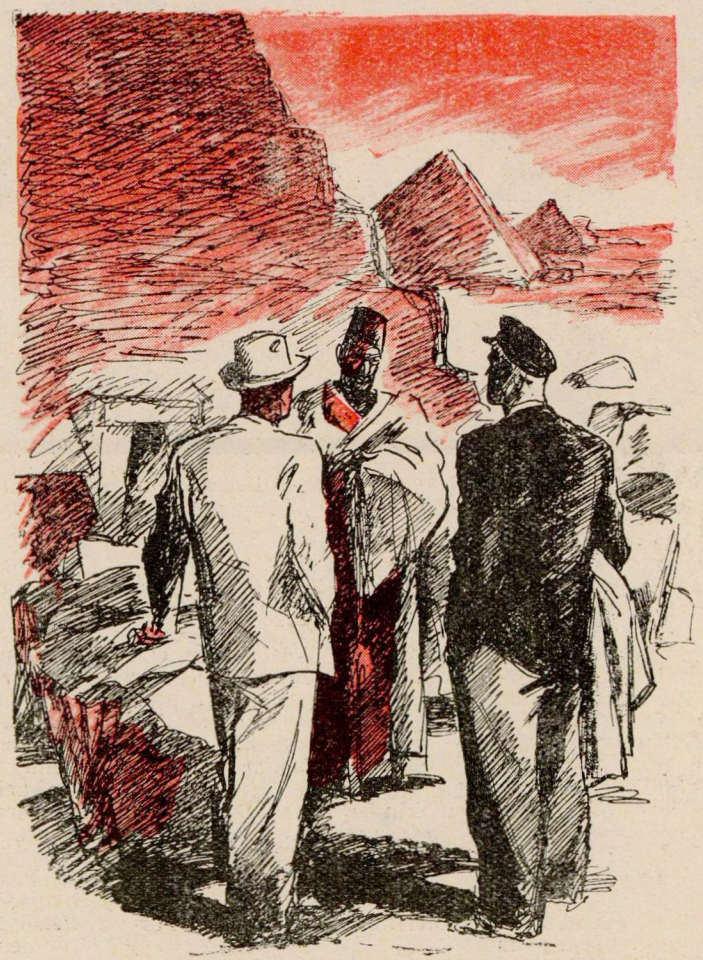
Klokken var imidlertid ved at blive mange. Snart vilde Mørket falde paa. Saa selv om det lød meget spændende, det med Gravkamre, var vi mest tilbøjelige til at opsætte denne Tur til en anden Gang.

Men vor ihærdige Fører blev ved. Med enestaaende Veltalenhed skildrede han det eneste interessante paa denne Jord, Gravkamre, naturligvis, og vor Nysgerrighed overvandt tilsidst alle Betænkeligheder, saa vi indvilgede til stor Glæde for den nidkære Fører.

Vi satte os i Bevægelse henover det tunge Ørkensand.

Det var i sig selv et anstrengende Stykke Arbejde, og da Føreren havde et forfærdeligt Hastværk, blev det naturligvis ikke bedre.

Jeg bemærkede noget til Calle om, at det vist var et skummelt Foretagende, vi havde indladt os paa, og han indrømmede, at han selv havde gaaet og tænkt sig noget i den Retning — men alligevel!

TEGNING: SETOFT

Langt om længe naaede vi frem til de mange større og mindre Stenblokke, der i Aartusindernes Løb er skallet af fra Pyramidens Sider, og som nu dannede en Vold, stor nok til at der med Lethed kunde skjules et helt Kompagni Soldater.

Føreren masede sig pustende frem mellem Stenene, og vi fulgte ham lige i Hælene, saa godt det lod sig gøre.

Af Udlændinge saa vi ingen her. Og dog havde der været i hundredvis af Turister mellem de andre Pyramider. *Det* forekom os noget besynderligt.

Vi stod omsider ved den skumle Indgang til Mausoleets Indre.

Araberen halede et Stearinlys frem fra sin folderige Kappe. Idet han forsøgte at tænde det, bemærkede han let henkastet:

— De ved, mine Herrer, at man maa deponere 10 ægyptiske Pund for at faa Lov at stige ned i denne Pyramides — hm — interessante Indre!

10 Pund — det var ca. 300 danske Kroner.

Fyren maatte jo have et ekstra godt Kram paa os, siden han kunde staa der og være saa eventyrlig fræk.

Der var noget uldent ved Situationen. Araberen stod jo der ene Mand, og vi skulde dog let kunne knuse saadan en Spirrevip, hvis han ikke havde et eller andet lumskt i Baghaanden.

— Hør nu her, foreslog Calle med en Beherskelse, der varslede om øjeblikkelige og voldsomme Udbrud, hvis han blev sagt imod — se du hellere og faa os ført tilbage til Bilen, ellers skal jeg — skære dig i Smaastykker, f. Eks. ....

Føreren grinede blot.

— Betal Pengene, sagde han mildt — saa skal De slippe uskadt herfra!

— Naa, det tror du, mumlede Calle.

I samme Øjeblik sprang nogle Skikkelser, let og lydløst som Katte, frem fra et Skjulested bag de nærmeste Stenblokke.

De var en 4—5 Stykker. Vi var bare to. Heldigvis stod vi med Ryggen op til en stor Stensats, der gik lidt ud fra Pyramiden, og var saaledes i hvert Fald sikret mod Angreb bagfra — men alligevel!

Min Hjerne arbejdede med rivende Hast. Hasarderede Planer, umulige og haabløse, jog mig gennem Hovedet, men midt i det forvirrede Tankemylder slog med eet et eneste lille Ord ned i min Bevidsthed og fordunklede alt andet: *Revolveren!*

Den havde vi glemt begge to, fuldstændig idiotisk glemt.

Imidlertid raabte jeg i min pludselige Befrielsens Glæde Ordet saa højt, at Calle øjeblikkeligt reagerede med et: ja, for Pokker! og et Greb ned i Bukserne.

De indfødte fik Færten af, at de nu skulde skynde sig, de rykkede truende frem imod os, men Calle var dem for hurtig i Vendingen — den første af dem standsede som lamslaaet med Næsen oppe i en blank Revolvermunding.

Virkningen af det lille Vaabens Tilsynekomst var vidunderlig.

Banditterne rykkede alle som en tilbage med Hænderne i Vejret, og saa snart de fandt det forsvarligt, gjorde de paa een Gang omkring og pilede som Hvirvelvinde bort over Ørkensandet.

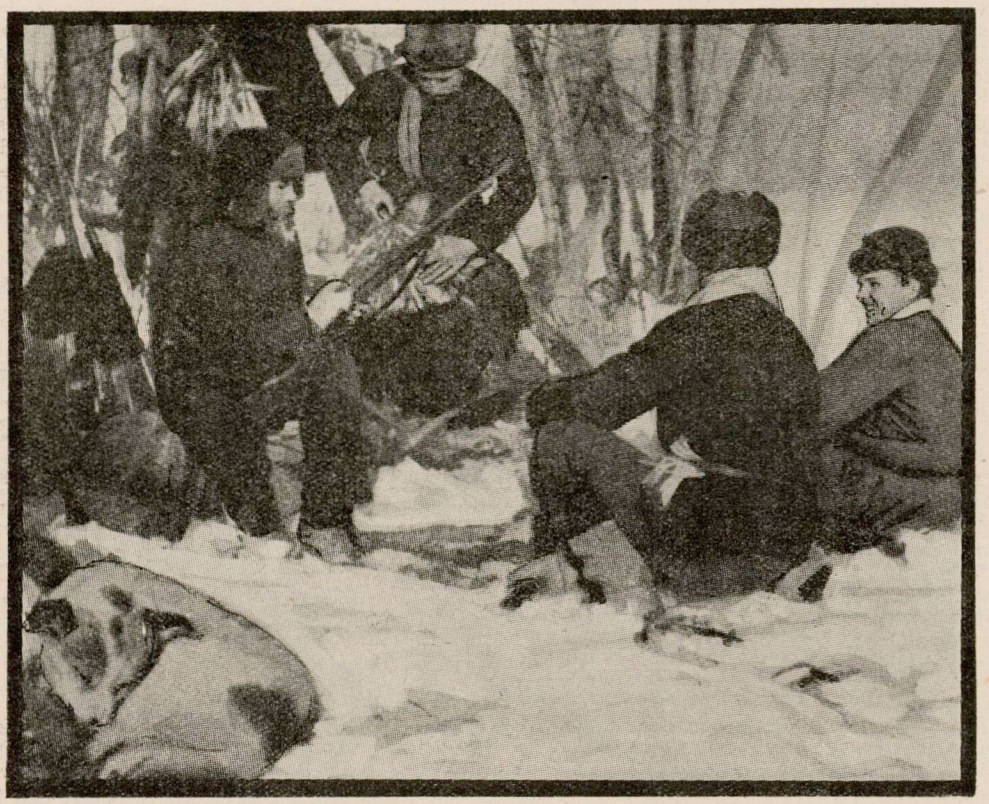
— Puh, sagde Calle med et bredt Grin — det var vel nok godt, du kom i Tanker om Skyderen! Hvad skulde vi ellers have gjort?

DET sidste var imidlertid nær blevet værre end det første. Vi var ved at løbe vild i denne forbandede Ørken. Mørket var jo blevet fuldstændigt, og Fører havde vi ikke nogen af mere.

Men frem kom vi da. Efter at have vandret rundt et Par Timers Tid var vi ved at falde over Bilen, som stod alene tilbage paa en Parkeringsplads med Plads til tusinde — og med en Chauffør der sad ved Rattet i dyb Søvn. Han var nemlig ikke betalt endnu.

Vi naaede lige Morgentoget til Port Said. Ved at sammenlægge alt, hvad vi havde tilbage af Penge, Frimærker og gode Ord, lykkedes det os at fremskaffe to Billetter, og den næste Dag kunde vi atter i god Behold gaa ombord i »Hindustan«, nogle Oplevelser rigere, men ganske vist en hel Del fattigere paa Mønt, og dog — som Calle sagde: som *»Gentlemen til det sidste!«*

PELSJÆGEREN

Tilværelsen som Pelsjæger i de store Skove stiller store Krav til Manden, der er henvist til at leve ene gennem flere Maaneder. De tilfældige Møder med andre Jægere hører til Vinterens største Oplevelser.

Ensom som Eremit lever Pelsjægeren i de canadiske Skove. I ca. et Hundrede engelske Miles Afstand fra andre Naboer slaar han sig ned for Vinterhalvaaret.

En Pelsjæger, der haaber at opnaa et godt Resultat af sin Virksomhed, maa ikke alene kende Skoven ud og ind, men han maa være en meget aktiv og flittig Mand; og han maa være i Besiddelse af en vel udviklet Iagttagelsesevne og en god Hørelse. En nylig brækket Gren eller Kvist, hvorpaa han finder et eneste, ganske tyndt, lille Haar, fortæller om et Dyrs Nærværelse, hvis Fodspor maaske i Nattens Løb er blevet dækket med Sne. Et Snefald giver en Pelsjæger nok at bestille; for da kan han faa Lejlighed til, ved grundigt at undersøge Sporene i den nye Sne, at opdage, hvad Slags Vildt der lever inden for hans Territorium; og samtidig faar han en lille Idé om, hvor det vil være Umagen værd at sætte Fælderne. — Inden Pelsjægeren kommer saa vidt, at han skal til at sætte sine Fælder, har han dog et meget vigtigt Arbejde at udføre, nemlig at indrette sit Vinterkvarter.

Hytten, en »Log cabin«, opfører han af Træstammer og dækker den med et Tag af Bark. Forraadskammeret laver han af samme Materiale. Men for at Skovens vilde Dyr ikke skal røve hans Proviant, maa Forraadskammeret anbringes paa et højt Stillads. Dette behøver han dog ikke at opføre; for han har det lige ved Haanden, idet han blot saver Toppen af fire, tæt ved hinanden staaende Træer, og paa disses Stammer stiller han sit Forraadskammer.

Efter at alle disse Forberedelser er gjort, er Pelsjægeren dog endnu ikke parat til at sætte sine Fælder. Inden han begynder paa sit egentlige Arbejde, maa han sørge for at have Forraad af Kød. Derfor er Jagt hans Beskæftigelse i de følgende Dage, der saa samtidig kommer til at tjene i Rekognoserings-Øjemed.

Før en Pelsjæger har opført sin Hytte, har han allerede dannet sig en temmelig god Idé om Distriktet, og som Regel opfører han sin Hytte paa et Sted, hvorfra han i Vifteform kan udlægge sine Rækker af Fælder saaledes, at Hytten danner Centrum for Viftens Straaler.

Saa snart Dagslyset tillader det, forlader Pelsjægeren Hytten; og hele Dagen gaar med at sætte Fælder ud i nye Rækker eller med at inddrage Fangsten fra tidligere udlagte Rækker. Er der Fangst i Fælderne, dræber han sine Ofre (hvis de ikke allerede er omkomne). Som Regel medbringer han sin Slæde, forspændt et Par Hunde, paa hvilken han bringer de fangne Pelsdyr hjem.

Længden af »Linierne«, hvori Pelsjægeren sætter sine Fælder, varierer meget, idet den afhænger af Terrænet. Ikke sjældent naar en Længde af ti til tyve engelske Mil; og lige som en Snor bliver disse »Linier« selvfølgelig ikke; det tillader Terrænet ikke.

Saavidt muligt følger Pelsjægeren een Række Fælder paa Vejen ud og inspicerer en anden Række paa Vejen tilbage mod Hytten. Men arbejder han paa en af sine lange Rækker, kan han ikke naa tilbage til Hytten samme Dag. Derfor har han paa sine lange Rækker, for hver tiende Mil, opført en mindre Hytte. Den ligner et Tag uden Underbygning. Sidevæggene, der altsaa tillige danner Tag, læner sig op imod en ikke for svær Træstamme, hvis Ender hviler paa et Par høje Træstubbe. Ogsaa her har Pelsjægeren et Forraadskammer.

Bliver en Pelsjæger — hvad der hører til de yderste Sjældenheder — en Aftenstund overrasket i sin Logcabin af en Besøgende, vil den Nyankomne, inden han træder ind, sikkert høre højlydt Snakken og Støjen. Ved han ikke bedre, maa han tro, at der er et større eller mindre Antal Mænd samlet derinde i Hytten. Forbavset bliver han derfor, naar han ved sin Indtræden opdager, at der kun er en eneste Mand tilstede.

Ved den Nyankomnes Indtræden i Hytten bliver Eneboeren lidt tavs og stille — og ikke saa lidt kejtet og genert. Maaske han skammer sig lidt over sin Særhed at snakke med sig selv — en Særhed, der er saa naturlig og forklarlig for en Mand, der lever sine fem-seks Maaneder i uafbrudt Ensomhed.

Men en gæstfri Mand er han. Han byder sin Gæst velkommen, giver ham Tag over Hovedet for Natten og beværter ham med det bedste, Huset formaar. — Han faar Stegepanden frem og steger maaske lidt Bjørnekød — en ganske lækker Spise. Fra Forraadskammeret henter han Kartofler, Mel, præserverede Grøntsager, tørrede og henkogte Frugter og lignende Ting, der er aldeles nødvendige Bestanddele af en Pelsjægers Levnedsmidler.

Længe varer det ikke, inden Snakken kommer i Gang. Den ensomme Mand tøer op og faar Tungen paa Gled; han vænner sig atter til Omgangen med et Menneske; og han fortæller og beretter om sin Gerning herude og om de af Skovens Dyr, der bærer de for ham saa værdifulde Pelse

Først er der Rævene, den røde Ræv og Korsræven, der er mørkegraa med et sort Kors paa Ryggen, samt Sølvræven. Saa er der Grævlingen, Skovmaaren, Odderen, Væslen, Hermelinen, Bæveren, Moskusrotten, Ulven (den farlige »Timber wolf«) o. a.

Og saa er der jo Bjørnene — den sorte, den brune og den graa Bjørn.

Det farligste Dyr, man faar med at gøre i Skovene i British Columbia, er absolut den graa Bjørn (the grizzly bear). De store sorte Bjørne er derimod ufarlige. Fra denne Regel kan dog en sort Hunbjørn med Unger danne en Undtagelse. Og her fortæller vor Ven, Pelsjægeren, om en af sine Kolleger, en erfaren »Trapper«, der var blevet fundet død i Skoven med Klæderne tildels flaaet af Kroppen, med et blodigt Legeme, der var forrevet og flaaet af Bjørnekløer; og Mandens Brystkasse var knust. I det stivnede Blod saas lange, sorte Haar, der havde klæbet sig til Pelsjægerens Legeme, da Bjørnen havde favnet ham og knust hans Bryst.

Jægeren fortæller ogsaa om Tørringen og Præserveringen af Pelsene samt om, hvorledes han tidligere, foruden at fange Pelsdyrene i Fælder, ogsaa havde sat Gift for dem — en Fremgangsmaade, der iøvrigt var forbudt ved Lov.

Men Brugen af Gift var vor Ven nu helt kommet bort fra. En Dag havde en af hans kære, trofaste Hunde slugt et Stykke Kød, han selv havde tilberedt med Gift. Det Blik, som denne hans Ven havde sendt ham, da den styrtede til Jorden, kunde han aldrig glemme.

Dette Minde stemte for en Stund Pelsjægeren alvorlig. Men medens han sad og saa ind i Kaminilden, bliver de triste Tanker afløst af lystigere Minder; og Passiaren kom atter i Gang.

Livligt fortæller han om de glade Dage, han efter sit halve Aars uafbrudte Ensomhed i Skoven havde oplevet i Vancouver — Storstaden dernede ved Stillehavskysten.

Salget af Pelsene havde givet godt med Mønt. Men hver Gang havde saadanne livlige Maaneder været kostbare. Ofte var hans Bankkonto svundet ind til Nul længe før Efteraaret. Men hvad — saa sugede han lidt paa Labben og kæmpede sig igennem, indtil Efteraaret nærmede sig.

Saa gik det atter tilbage til de store, stille Skove.

E. MAZAR DE LA GARDE

De ledige Penge og Brugsforeningerne

BRUGSFORENINGERNE uddeler de ledige Penge, hedder det i Overskriften til en Notits i Dagbladet B.T., som meddeler, at flere Brugsforeninger paa Holbæk-Egnen »i Stedet for at henlægge alle de likvide Midler har valgt at bruge en Del af dem til Forhøjelse af Udbyttet til Andelshaverne«. Bl. a. har en Brugsforening paa sin Generalforsamling vedtaget at udbetale 14 pCt. i Dividende.

Man maa haabe, at Bladet er forkert underrettet, og at den omtalte unægtelig høje Dividende er taget ud af et paa Forhaand rigeligt beregnet Driftsoverskud. Selv i saa Tilfælde maa man have sine Betænkeligheder. Og rent galt bliver det, hvis der virkelig er Tale om at bruge en unormal Situation til Udvanding af Kapitalen. Hvis denne Praksis skal danne Eksempel til Efterfølgelse, vil mange Aars Bestræbelser for at gennemføre en sund Konsolideringspolitik i Brugsforeningerne være spildte.

EN forsigtig Økonomi er Øjeblikkets Løsen, fastslog F.D.B.'s Formand, Dir. *N. C. Poulsen*, i sin Nytaarsartikel her i Bladet. Han tilraadede de størst mulige Afskrivninger og understregede, at den økonomiske Udvikling i den kommende Tid vilde stille endnu større Krav til F.D.B. og Brugsforeningerne end dem, vi allerede har mødt.

Eksemplet fra Holbæk-Egnen staar i skærende Modstrid til disse Ord. Det vil mildest sagt være uforsvarligt at gøre Attentat paa de ledige Penge, selv om Fristelsen dertil er stor. Ganske vist er Brugsforeningerne Herrer i deres eget Hus og kan forvalte egne Midler efter Behag indenfor Lov og Rets Rammer; men de skal vide, at de ikke som Aktieselskaberne danner en sluttet Kreds, som kun har Ansvar overfor sig selv — og dermed Basta!

De har Forpligtelser bagud og forud, de har en Arv at løfte efter dem, der lagde Grundvolden til det fælles Foretagende, og de skal føre Traditionerne videre til kommende Slægter. Men ikke alene det: De har ogsaa en samfundsindgribende Opgave, som langt flere end deres egen lille Kreds er afhængig af.

Naar det er lagt i Hænderne paa den forholdsvis tilfældige Kreds af Medlemmer, som paa et givet Tidspunkt danner Brugsforeningen, at bestemme over fremtidsgrundlæggende Anliggender, saa er det i usvigelig Tillid til, at netop Folkestyret er den sikreste Garanti for, at de Midler, som er skabt af Folket, anvendes i Overensstemmelse med Folkets sande Interesser.

Og alle maa kunne se, at enhver Form for Udvanding af Kapitalen (hvor fristende den end maa forekomme under Hensyn til Øjeblikkets Vilkaar) fornægter de Principper, som Bevægelsen bygger paa. Hvor ofte har ikke Nationaløkonomer og Politikere fortalt os, at Pengerigeligheden er en Fiktion, en Slags optisk Bedrag, der ikke har noget med Driftsresultater at gøre.

VED Bedømmelsen af en Brugsforenings økonomiske Stilling maa Medlemmerne gøre sig klart, om de mange Penge i Kassen er en Følge af Lagerrealisation eller et driftsmæssig indtjent Aarsoverskud. I det sidste Tilfælde maa ganske særlige Forhold gøre sig gældende; thi overalt vil man have gjort den Erfaring, at Indtjeningsevnen er gaaet ned dels som Følge af den Indtægtsbegrænsning, som ved Hjælp af Prisloven er gennemført af Lovgivningsmagten, dels som Følge af de stigende Omkostninger. Nettofortjenesten angribes faktisk fra to Sider.

Set fra et Forbrugersynspunkt er det en Udvikling, som man ikke bør beklage sig over; den stiller Lønmodtageren og den jævne Forbruger paa lige Fod med Produktionens og Varefordelingens Formidlere i en vareknap Tid. Og derfor skulde Brugsforeningerne som Forbrugernes Værn være de sidste til at gøre Forsøg paa ved Opretholdelse af en uforholdsmæssig høj Dividende at krydse inflationsbekæmpende Bestræbelser, som i Virkeligheden falder fuldstændig i Traad med Brugsforeningernes almindelige Opgaver.

Vi vil gaa saa vidt som at sige, at Dividenden endda skal være mindre end det driftsmæssige Overskud berettiger til. Thi Sagen har to Sider: *Det gælder dels om at binde de ledige Penge til senere Brug, dels om at konsolidere sig overfor Fremtidens Krav.*

TAGER vi nu Problemet »de ledige Penge« først, saa maa det være indlysende, at de ikke kan udbetales, men under en eller anden Form maa holdes i Beredskab til den Dag. Lagrene skal fyldes paany. Skylder en Brugsforening Penge til Vareleverandører, har den en Kassekredit løbende eller et Laan i Varelageret, saa bør de ledige Penge anvendes til at bringe disse Forpligtelser helt eller delvis ud af Verden. Derimod bør de ikke bruges til Indfrielse af faste Laan i Ejendomme; thi derved gaar Dispositionsretten over Pengene tabt, og forøvrigt betaler det sig sjældent at indfri langtløbende Laan.

Men hvad nu med de Penge, der er tilbage naar der er gjort rent Bord? Det er et Problem helt for sig selv. Bankerne giver kun en lille Rente, og Obligationer staar højt i Kurs Man *kunde* have dækket sig ind med de ekstraordinære Statspapirer, der skulde opsluge de ledige Penge; nu er de forlængst overtegnet.

Men Finansministeren har fornylig bebudet nye Skattebestemmelser, der skal fritage de ved Realisation af Varelagre ledigblevne Penge for Beskatning — paa den Betingelse, at de bliver »nedkulede« under en eller anden Form og først frigøres, efterhaanden som nye Varer staar til Raadighed.

Hvad man ikke maa, er at baandlægge Pengene i Byggeri eller større Udvidelser, og *helt forkasteligt vil det være at bruge dem til Financiering af en udvidet Kredit.* Det sidste skulde der vel heller ikke være Fare for, eftersom den betydeligste Part af Brugsforeningernes Medlemmer, nemlig Landmændene, selv har faaet mange Penge fri. Hvor mærkeligt det end lyder, er der netop Grund til Bekymringer paa dette Punkt. Det er et almindeligt Indtryk i F.D.B.'s Revisions- og Konsulentkontor, at Kreditgivningen øges, og en af Kredsrevisorerne siger det direkte i en Indberetning til Kontoret.

Tendensen mærkes ogsaa paa anden Maade af Fællesforeningen, der i Aarene før Krigen og tildels ogsaa i dennes første Aar havde haft stort Held med sin Kampagne for Indrivelse af forfalden Varegæld; men som nu har konstateret en vis Stilstand i Fremgangen for disse Indbetalinger, ja nogle Steder endog Opgang i Posterne for enkelte Maaneders Vedkommende.

HVAD Grunden er, forekommer lidt dunkelt. Landmændene kan jo vanskeligt bygge, endnu mindre købe Maskiner eller forbedre Driftsforholdene væsentligt. Det er sikkert de færreste, der flotter sig i det private Liv, Sporene fra sidste Krig skræmmer; men det kan tænkes, at adskillige benytter sig af en gunstig Lejlighed til at betale dyre, private Prioriteter og anden løs Gæld ned med. Det sidste er absolut prisværdigt, men ligegyldigt om Pengene anvendes i letsindigt eller fornuftigt Øjemed, burde det være udelukket, at Brugsforeningerne financierer disse Formaal. De ledige Penge maa under ingen Omstændigheder gaa i udestaaende Fordringer.

Men værst af alt er det, hvis man griber til at udbetale de ledige Penge i Form af store Dividender, en Slags Udvanding af Kapitalen, som er forkastelig ikke blot, fordi den harmonerer daarligt med Øjeblikkets Krav, men simpelt hen, fordi Varelageret er en Formuegenstand, som er blevet til gennem mange Aars møjsommeligt Arbejde, og naturligvis kun kan fordeles paa Basis af en Aarrækkes Varekøb. De, der tilfældigt udgør Medlemskredsen i dette Øjeblik, har ikke fjerneste Ret til at disponere over disse Midler.

Medlemmerne bør forstaa, at de ledige Penge er Beredskabsmidler, som skat sætte Brugsforeningerne i Stand til, naar Tiden dertil igen er inde, at tilfredsstille deres Behov i samme Omfang som før Krigen.

OG saa er dette endda ikke nok. De ledige Penge opsluges hurtigt af Driften, og flere skal til for at holde det hele i Gang. Hvad ved vi om Priserne for de nye Varer? Ved vi, om de vil kunne anskaffes til samme Pris som de Varelagre, der nu realiseres. Hvis vi skal staa rustet overfor alle Overraskelser, vil det være nødvendigt ikke blot at bevare de ledige Penge intakte, men endda holde igen i det driftsmæssigt indtjente Overskud.

I Sverige har en fremtrædende Repræsentant for Staten fornylig holdt Foredrag for alle ansvarlige Funktionærer og Tillidsmænd indenfor Kooperativa Förbundet om det svenske Stabiliseringsprogram og bl. a. hævdet, at en Formindskelse af Dividenden bør være et Led i Bekæmpelse af Inflationen. I Tilslutning hertil vedtog Forsamlingen et af Direktør *Albin Johansson* fremsat Resolutionsforslag om Begrænsning af 1942's Overskud og Henlæggelse af den størst mulige Del af dette til en særlig Fond. Endvidere vedtoges en Resolution gaaende ud paa, at den frigivne Varekapital bør overdrages til en Fond under Navnet »Fonden for Fornyelse af Varelagre«. Selv Medlemmerne opfordres til at spare gennem regelmæssige Indbetalinger til denne Fond. (Se iøvrigt Dagens Emner.)

DET kan være, at vi herhjemme skal gaa andre Veje, men Maalet er det samme. Vi kan ikke lade fem og syv være lige, øse ud af møjsommeligt sammensparede Midler og sætte vor Lid til Laanemarkedet, naar der igen skal skaffes Driftskapital. Thi saa strømmer alle til og vil laane, og selv om det solidariske Ansvar vel nok er anvendeligt som et »Sesam, luk dig op«, saa skal vi til den Tid nok faa at vide, hvad de laante Penge koster.

Det er Fællesforeningens Styrke og burde være Brugsforeningernes Styrke i det hele taget, at de støtter sig til egen økonomisk Kraft. Det er Maalet, som indsigtsfulde Folk har kæmpet for i saa mange Aar: At Brugsforeningerne selv bør eje 75 pCt. af den samlede Kapital. Vi bør skabe vor egen Kapital, en ny, stærk, uafhængig Kapital, som ikke er til at angribe fra nogen Side. Det er ikke alene det bekvemmeste og billigste, men ogsaa det sundeste og stærkeste. E. N.

Kooperationens Værd

Det svenske Brugsforeningsblad »Vi« bragte fornylig Ordlyden af et Manifest, som Det internationale Andelsforbund havde udsendt i Anledning af Kooperationens Dag 1942. Manifestet indeholdt 5 Punkter under ovenstaaende Titel; det siges deri bl. a., at Kooperationen i Ordets egentlige Mening er en Folkebevægelse, idet den forener i sig ikke blot Mænd og Kvinder repræsenterende alle Racer, politiske Opfattelser og religiøse Bekendelser, men ogsaa alle sociale Grupper. Desuden hedder det:

Kooperationen er et levende Udtryk for Folkestyrets Idé: For Folket — gennem Folket.

Kooperationen anviser en Vej til universelt at virkeliggøre det menneskelige Samvirkes højeste Ideal. I det Aarhundrede, som er gaaet siden Kooperationens Fødsel, er Bevægelsens Ideer med Held blevet tilpasset i næsten alle Jordens Lande og paa næsten alle Omraader af Samfundslivet.

Kooperationen er en af de Kræfter, som virker stærkest for Fred og Samfølelse. Fuld Indførelse af Bevægelsens Ideer vilde udslukke alt Had mellem Nationerne og ophæve den uretfærdige Fordeling af Jordens Raavarekilder — to af Hovedaarsagerne til Krig.

Kooperationen er for Jordens Folk et Løfte om en fredelig Udvikling i en ny Verden. Bevægelsen repræsenterer en ny social Ordning, som bygges op gennem frivillige Indsatser af frie Mennesker i alle Lande, og uden Statshjælp, paa Frihedens og Broderskabets Grundvold.

* * *

Et Minister-Ord

Landbrugsminister Bording holdt en Nytaarstale, hvori han bl. a. understregede, at Befolkningens højere eller lavere Realindtægter ikke er absolut afgørende for lykkelige Tilstande.

Det afgørende for vort økonomiske Velfærd er, om vort Samfund er i Stand til at give os tilstrækkeligt af de almindelige Livsfornødenheder, og at disse Livsfornødenheder fordeles saa ligeligt som muligt, saa faa har for meget, og helst ingen for lidt.

Om Kapløbet mellem Lønninger og Priser sagde Ministeren, at dette saa ret uskyldigt ud:

»I Virkeligheden vil det betyde, at Lønstigning altid kommer bagefter Prisstigning, og Lønmodtageren bliver derfor fattigere, medens Producenterne bliver rigere, saa længe Kapløbet varer.

Langt værre er dog denne Udviklings Resultat den Dag, da Stigningen kuldsejler, og det hele gaar nedad — og den Tid kommer, saa sikkert som 2 og 2 er 4, det har Historien vist os Gang paa Gang, hvis ikke denne Svikmølle standses. Naar denne Situation indtræder, kan Erhvervene — ikke mindst Landbruget — ikke klare de af Prisstigningen skabte Forpligtelser og Udgifter. Resultatet bliver Fallit, Produktionsindskrænkning og Arbejdsløshed.«

* * *

FORRETNINGSFØRER Simon Jørgensen, F. D. B.s Odense Afdeling, fratræder paa Grund af Alder sin Stilling d. 1. Marts i Aar. Fra samme Dato er som Forretningsfører ansat C. V. Larsen, der siden April 1936 har været Forretningsfører ved Afdelingen i Vemb og som her afløses af Bogholder H. J. Hansen, F. D. B., Kolding.

Husmænd starter kooperativ Fiskemelsfabrik.

I en Tid, hvor det kniber stærkt med Hønsefoderet, har *De fynske Husmandsforeningers Fjerkræudvalg* beskæftiget sig stærkt med Planer om Oprettelse af en Fiskemelsfabrik paa Andelsbasis.

Forslaget vil blive forelagt en kompetent Forsamling til Godkendelse i Løbet af ganske kort Tid, og da det nye Husmands-Projekt afgjort menes at blive rentabelt paa Grund af den store Efterspørgsel af Hønsefoder, vil dets Realisation forhaabentlig medvirke til en Ophjælpning af den haardt ramte Fjerkræavl.

* * *

Et kooperativt Aarsskrift

Andelsskolens Elevforening har som sædvanlig ved Aarsskiftet udsendt et smukt, lille Skrift paa 100 Sider, indeholdende en Række gode Artikler om Emner af Interesse for enhver Andelsmand, der har Sans for de Kulturværdier, Andelsbevægelsen har skabt i Fortid og Nutid.

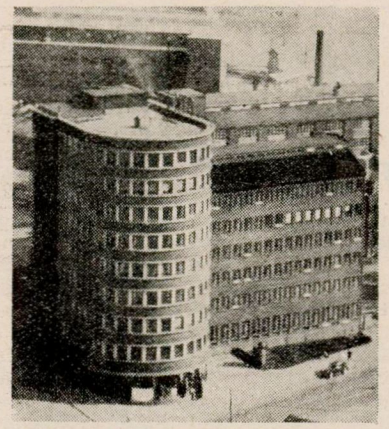
Skriftet indeholder ogsaa en Artikel, der fortæller om, hvorledes Skolens 10. Arbejdsaar forløb, ligesom den sædvanlige Beretning for Elevforeningen findes i Aarsskriftet.

* * *

Krisesagerne stiger Dag for Dag

Siden Krisepolitiet i København traadte ud i Livet den 8. Maj 1942, er der registreret 3450 Sager, og man kan iagttage en Stigning heri fra Dag til Dag. Ved en foretagen Optælling ved Aarsskiftet har det vist sig, at 25 pCt. af Lovovertrædelserne falder ind under Prisloven, 40 pCt. vedrører Rationeringsbestemmelserne, medens de resterende 35 pCt. er »Andre Sager«.

Der er flere Sager under denne end under forrige Krig, siger Krisepolitiets Chef, fordi Kontrollen er større, og der er langt flere Restriktioner.

O. T. K.s Hovedbygning i Helsingfors.

O. T. K. fejrer 25 Aars Jubilæum.

I Januar 1918 fik Brugsforeningen i Helsingfors »Elanto« en beskeden Lejer i to smaa Kontorer med 4 Personer. Det var den nye, saakaldte fremskridtsvenlige, Fællesforening O. T. K., der begyndte sin Virksomhed. Som Lager fungerede i Begyndelsen et Kælderrum, og som Leder ansattes »Elanto«s daværende og nuværende Direktør *Väinö Tanner*. Men den 17. Juli samme Aar overdrog dog Tanner Posten til *Julius Alanen*, som stadig er O. T. K.s ledende Direktør. 1920 saa O. T. K. sig nødsaget til efter en hurtig Vækst at erhverve egen Ejendom, og i 1932 byggedes den nuværende Hovedbygning. Talrige Industriforetagender skød snart op omkring Hovedkvarteret i Helsingfors: Margarine- og Konfektionsfabrik, en stor Dampmølle, Kafferisteri og en kemisk-teknisk Fabrik. Da O. T. K. er Nabo til »Elanto«, er der i de 25 Aar opstaaet en hel kooperativ Bydel omkring »Ekogatan«. O. T. K.s samlede Omsætning udgjorde sidste Aar 1613 Mill. Mark.

Sammen med O. T. K. kunde foruden Dir. *Alanen* og Minister *Tanner* Dir. *Paavo Raitinen* og Dir. *Toivo Salmio* fejre 25 Aars Jubilæum og var ved nogle store Festligheder Genstand for megen Hyldest.

* * *

Betydelige Kvanta Havefrø fra Udlandet

Fællesforeningens Frøafdeling har udsendt sit Katalog over Havefrø. Afdelingen meddeler iøvrigt, at der er givet Tilsagn om ret betydelige Kvanta Havefrø fra Udlandet, som f. Eks. Løg, Bønner, Ærter m. m., men Transportforholdene er vanskelige, og der kan derfor ikke siges noget bestemt om Leveringsmulighederne, før Frøet er hjemkommet. For nogle Sorters Vedkommende er Avlen saavel herhjemme som i Udlandet helt eller delvis mislykket, og naar der ikke findes væsentlige Beholdninger af de paagældende Sorter og Stammer, maa Afdelingen, hvis det drejer sig om relativt større Kvanta, eventuelt reducere Bestillingerne noget, men derom vil der blive givet nærmere Meddelelse, saa snart Forholdene gør det muligt.

Nyorientering i vor Æghandel

At vor Ægproduktion er gaaet voldsomt ned, ved enhver. Mens Danmark før var Storeksportør af Æg, kniber det nu til Tider at forsyne Hjemmemarkedet. At de store Anlæg Landet over til Modtagelse af Æg, Sortering, Pakning m. m., som nu ligger delvis unyttede hen, tynger stærkt paa de paagældende Firmaers Budget, kan ogsaa enhver forstaa. Disse Forhold rammer ogsaa Producenternes eget Selskab, Dansk Andels Ægeksport. Men medens dette Selskab ikke kan gøre andet end administrere saa billigt som muligt, saa Medlemmerne trods alt sikres den højest mulige Pris, arbejde for ny Tilgang af Medlemmer og først og sidst appellere til Medlemmernes Forstaaelse og Trofasthed i en Krisetid, saa kæmper Privathandelen for Eneherredømmet, Monopolet, paa Æghandelen, og her er det Kapitalen, der er Kampmidlet.

Der er dog een Magt, vel ogsaa den eneste, der kan hindre Trustens fulde Udnyttelse af Ofrene, og det er Andelssammenslutningen. Men den kræver i Kamptiden en særlig Forstaaelse og Trofasthed af Medlemmerne. D. A. Æ. har hidtil ikke ligget paa den lade Side i denne Kamp. Der er gjort meget, særlig for at skaffe ny Tilgang til Selskabet.

I sidste Nummer af Bladet omtalte vi en Nyordning inden for D. A. Æ., som skulde medvirke til et nøjere Samarbejde mellem Selskabet og Brugsforeningerne. Endnu en Hjælp hertil skulde de af Direktør *H. Mortensen*, D. A. Æ., konstruerede nye Ægbakker være. Disse er saa simple og praktiske og byder paa saa mange Fordele, at man undrer sig over, at de ikke er blevet til for længe siden. Bakkerne er af Pap med Laag til henholdsvis 50 og 100 Æg. De udleveres gratis til Producenterne. Bakkerne kan stilles ovenpaa hinanden i en Vogn, og en enkelt Bakke kan man cykle med under Armen.

I Brugsforeningen er Uddeleren fri for Ompakning. Han sætter blot Bakken paa Vægten, noterer Dato og Antal Æg paa en Følgeseddel og sætter derpaa Bakken med Æggene ned i Ægkassen.

Ægbakkerne, der kun kan benyttes af D. A. Æ.-Leverandører, er fremkommet for at imødekomme Brugsforeningsmedlemmernes Ønske om at kunne levere ustemplede Æg til D. A. Æ., og de er godkendte af Landbrugsministeriet til Brug for Selskabet. KRISTIAN JØRGENSEN

* * *

Odden Sogns Brugsforening fejrede sit 50 Aars Jubilæum i Gaar d. 18. Januar.

* * *

Disponent Folmer Brask er fra 1. Januar 1943 forfremmet til Afdelingschef for F. D. B.s Radio- og Fotoafdeling.

Det var Andelsforeningerne der begyndte

I Engageringskontoret for Handel og Industri's Medlemsorgan fremsætter Kontorchef Kliim Nielsen en Idé til større Dygtiggørelse af saavel Detailhandelens, Engroshandelens og Industriens Funktionærer gennem en Udveksling af disse indbyrdes.

Det er Tanken, at Engageringskontoret vil udvide sit Arbejde til ogsaa at omfatte en saadan midlertidig Bytten Personale mellem Handelens forskellige Grupper. For Eksempel kan den unge Detaillist sendes til Fabriken, hvor han lærer Varens Oprindelse at kende og derigennem forøger sin Varekundskab, og samtidig faar Fabriken sendt en af sine lovende Medarbejdere ud i Detailhandelen, hvor han kan tage Lære af den Kritik, der i Salgsøjeblikket rettes mod Varen., o. s. v.

Idéen er ikke ueffen, men vi maa dog, selv under Fare for at blive beskyldt for at være ubeskedne, gøre opmærksom paa, at denne Tanke allerede i Aarevis har været praktiseret indenfor Andelsbevægelsen, hvor Lokal- og Centralorganisationer nu og da netop for at bibringe Personalet en saa dybtgaaende og alsidig Uddannelse som muligt for en Tid har ladet dygtige Medarbejdere skifte Arbejdssted. Og indenfor Brugsforeningsbevægelsen kan der peges paa adskillige lignende Tilfælde paa Udveksling, ikke blot indenfor Landets egne Organisationer men de skandinaviske Lande imellem.

Ogsaa danske og svenske Uddelere har byttet Butikker, og Repræsentanterne for de to Brødrefolk er vendt hjem beriget og glade for de indhøstede Erfaringer.

* * *

Hedvig Gebhard 75 Aar

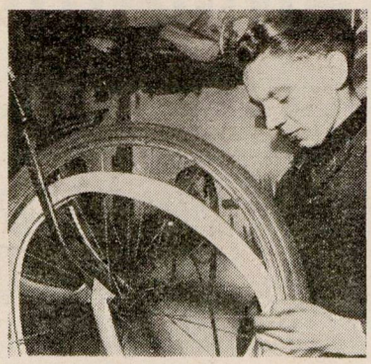
Den kendte Forkæmper for den finske Andelsbevægelse gennem mange Aar, Professorinde *Hedvig Gebhard,* der siden sin Mands Død har ført hans betydningsfulde Arbejde videre i hans Aand, fyldte den 14. December 75 Aar.

Professorinde Hedvig Gebhard

Med Dygtighed og Ildfuldhed har hun op i sin høje Alder virket for kulturel og øknomisk Fremgang blandt sine Landsmænd, f. Eks. en Overgang som Leder af det af Andelsselskabet Pellervo organiserede Oplysningsarbejde. Allerede i 1905 kom Hedvig Gebhard som stiftende Medlem af den store Hovedstadsbrugsforening »Elanto« ind i det praktiske Andelsarbejde og har siden da virket indenfor Ledelsen af adskillige Grene af Bevægelsen.

Ikke mindst har Kvindernes sociale Bestræbelser og Arbejdet for Ungdommen staaet hendes Hjerte nær. Aarene synes ikke at have tynget herde særligt eller nedsat hendes Indsats for det, hun anser for Ret og værd at kæmpe for.

„Gummilan" Underdækket

En Gang i denne Maaned vil F. D. B.s Cykleafdeling kunne optage Forhandlingen af en glimrende Nyhed, der med Begejstring vil blive modtaget af de af vore Medlemmer, der endnu — gummimæssigt set — er flot kørende. Det drejer sig om et Underdæk, kaldet »Gummilan«, der skal kunne beskytte saavel Dæk og Slange i en saadan Grad, at de færrest mulige Punkteringer bliver Følgen.

Underdækket, der er fremstillet i Samarbejde med De danske Sprængstoffabrikker, er et gummilignende Produkt, og betyder en længere Brugstid for Cykledækkene, enten det drejer sig om nye Cellulddæk eller Dæk af gammel Kvalitet.

Lærredet i Dækkene er det svage Punkt. Trykket i Slangen vil hurtigt forværre begyndende Skader i Lærredet, og før eller senere vil Lærredet give efter, og uoprettelig Skade er sket.

Underdækket raader Bod herpaa, idet Trykket i Slangen fordeles jævnt over en stor Flade. Fabrikken, der fremstiller »Gummilan« Underdækket regner selv med, at det har en Brudstyrke paa flere Tons. Da Underdækket er faconvævet i Baner, der nøje følger Dækkets Runding, er det desuden let at montere.

* * *

Andelsbyggeri.

Arbejdernes Andelsboligforening har ikke ligget paa den lade Side i 1942, trods de herskende Vanskeligheder ikke mindst paa dette Omraade. Ved Emdrupvejen er der lige fuldført en Randbebyggelse paa 200 Lejligheder, og nu staar man overfor at tage fat paa Opførelsen af 600 Lejligheder paa Vesterbro og ved Tuborg.

Ogsaa Arbejdernes kooperative Byggeforening er, særlig i Frederiksholm-Kvarteret, i Gang med 150 Lejligheder. I 1943 har man bl. a. Opførelse af Lejligheder for børnerige Familier paa Programmet, der ialt omfatter 250 Lejligheder.

* * *

EN Kreds af Andelsfolk paa Sydfyn har i nogen Tid udfoldet Bestræbelser for at faa oprettet en Afdeling af Andelsbanken i Svendborg. I Øjeblikket er der tegnet 780 Andele, og da der regnedes med en Tegning af 800 Andele, maa Planen derfor anses for at være sikret.

I Begyndelsen af December indviede Andelsbanken iøvrigt en ny Filial i Klemensker paa Bornholm.

Spar for Freden

For en Maanedstid siden var Medlemmer i den svenske Fællesforening, Kooperativa Förbundets, samtlige Distriktsbestyrelser tilligemed K. F.s Bestyrelse og Forvaltningsraad m. m. samlet til Konference i Stockholm. Dagsordenen omfattede en Række vigtige Forhold vedrørende Landbrugets, Slagteriernes og Mejeribrugets Forhold m. m. i Forbindelse med den finansielle Stilling og den af Statsmagten iværksatte Stabiliseringsaktion.

Direktør Søderlund redegjorde for dette nye Regeringsprogram, hvis væsentlige Opgave er en Begrænsning af Købekraften, som er uomgængelig nødvendig i den nuværende Situation, dersom ikke Varemangelen skal føre til Inflation. Han kom derefter ind paa en yderligere Udvikling af Sparevirksomheden paa Frivillighedens Grund, og understregede det vigtige i, at Brugsforeningerne begrænsede Dividenden for derigennem at medvirke til en tilsvarende Sænkning af Købmændenes Rabatter til Kunderne.

Efter Foredraget fulgte en livlig Diskussion, hvori Albin Johansson, Mauritz Bonow og Anders Ørne m. fl. deltog, og under hvilken det blev fremholdt, at Foreningens Dividende havde været paa Dagsordenen i længere Tid, og at man var stærkt opsat paa fra kooperativ Side at yde sin Medvirkning til Regeringens Stabiliseringsprogram. Direktør Albin Johansson fremlagde derefter et Forslag til en Resolution, hvori det hedder:

»Distriktsbestyrelseskonferencen har etter at have paahørt en af Direktør Gustaf Søderlund aflagt Beretning om saadanne Forholdsregler, som er nødvendige for at hindre Inflation, besluttet, i Tilslutning til den Plan, Direktør Søderlund arbejder efter, at henlede Foreningernes Opmærksomhed paa det ønskelige i at begrænse Dividenden af 1942's Overskud og i Stedet hensætte den størst mulige Del af Overskuddet til fælles Fonds, samt at man under alle Forhold, hvad angaar Dividenden af Overskuddet, kun bør regne med det virkelige Overskud i 1942, og at man altsaa, ifølge Sædvane, ikke i Dividendeberegningen bør regne med synlige eller usynlige Reserver«.

Konferencen opfordrede i en Resolution Brugsforeningernes Ledelser til at optage Spørgsmaalet til Forhandling paa de kommende Møder og at medvirke til, at der bliver indbetalt saa store Beløb, sandsynligvis op til 100 Kr. pr. Medlem, at der vil være tilstrækkelige Midler til Komplettering af Varelagrene ved Krigens Ophør.

* * *

Brugsforeningsbeskatning

Under denne Overskrift har Gdr. *Jens Nielsen,* Godballe, skrevet en Artikel i Andelsbladets sidste Nummer, hvori han bl. a. siger, at før i Tiden var det Brugsforeningernes daarlige Varer, man hørte om fra Modstandernes Side; nu er det derimod Kravet om mere Skat, der lyder. Til Slut citerer han en interessant Meddelelse, han læste for en Maanedstid siden i »Lemvig Folkeblad« og som stiller Købmændenes bestandige Krav i en særegen Belysning.

Den lød saaledes:

»Et interessant Skattespørgsmaal er i Dag af ORS. O. K. Magnussen indbragt for Østre Landsret. Overretssagføreren repræsenterede Aktieselskabet Danske Købmænds Handelsselskab, og Sagsanlægget, hvis Værdi af Hensyn til Gebyrerne, er sat til 130.149 Kr., er rettet mod Skattedepartementet, som kræves dømt til at betale Aktieselskabet den for meget beregnede Skat.

Danske Købmænds Handelsselskab er startet af en Del Købmænd og har til Formaal at indkøbe Varer, som skal fordeles til Medlemmerne, og den derved opnaaede Rabat skal udloddes til disse efter deres Andel i Omsætningen. De skal allesammen være Aktionærer. Skattedepartementet har nu hævdet, at den Avance, der indhentes ved Rabatten, er en skattepligtig Indtægt for Selskabet«.

Jeg synes, siger Jens Nielsen, det bekræfter, at naar det gælder Købmændene selv, saa er de besjælet af samme Tanker som vi Brugsforeningsfolk.

Kolding som Andelsby.

Paa det danske Forlag er lige udkommet en af *Ove Friis* forfattet Bog: Kolding som Andelsby. Bogen, der fremtræder som en præmieret Besvarelse af en Studiekredsopgave indenfor Andelsselskabernes Personale i Kolding, fortæller interessant om, hvad Andelsselskaberne betyder for Kolding By, som til 1500 Borgere faar udbetalt 5 Mill. Kr. i direkte Arbejdsløn eller 13½ pCt. af Koldings samlede Indkomst.

* * *

Landøkonomisk Aarbog.

Landøkonomisk Aarbog, som udgives af Landbrugsministeriet og redigeres af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, har nu udsendt sin 44. Aargang, og den kan i Aar for første Gang købes gennem Boghandelen.

Aarbogen fremtræder som sædvanlig i Haandbogsform og giver en objektiv og let overskuelig Fremstilling af dansk Landbrugs ca. 1300 Institutioner og Organisationer. Et Navneregister omfattende 3000 Personers Navne, Adresser m. m. gør Bogen til en hel lille Vejviser for Landbruget. Da den tillige indeholder Oplysninger om alt lige fra Kanin- og Biavl til de mange Nævn, Landbrugets Konsulenter og Statstilskud til forskellige Foreninger, Skoleundervisningen, for blot at nævne nogle af de mange Tusinde Spørgsmaal, Aarbogen giver Svar paa, vil man forstaa, at den praktisk talt er en uundværlig Haandbog for dem, der ønsker at vide Besked om Landets største Erhvervsgruppe.

NAPOLEONTIDENS DANMARK *et Sidestykke til v*

Efter den »glorioſe« Handelsperiode i Begyndelsen af 1800 Tallet fulgte en trang Tid under Afspærringen. Priserne steg til ukendte Højder, mens Daleren stadig faldt og under Statsbankerotten paa et givet Tidspunkt var faldet til 14000 Daler i Forhold til tidligere Værdi.

NAAR vi i Dag oplever en økonomisk Nedgangstid med Restriktioner paa næsten alle Omraader, stærkt stigende Varepriser, Rationering, og paa den anden Side stor Nedgang i Pengeindtægten for Dele af Befolkningen — saa ryster vi paa Hovedet og taler om de forfærdelige Tider, vi lever i. Men det er vist kun de færreste, der tænker paa, at vore Tipoldeforældre har oplevet ganske det samme — blot i meget forstørret Maalestok. Og det kan have sin Interesse at se lidt paa, hvordan de havde det, og hvordan Vanskelighederne dengang blev klaret.

Optakten til de haarde Tider for Landet var ogsaa dengang en Verdenskrig. Den Kamp, der stod mellem Kejser Napoleons Frankrig paa den ene Side, og England og de fleste europæiske Stater paa den anden. England havde i 1802 ødelagt den franske Flaade og dermed umuliggjort Frankrigs oversøiske Handel. Dette medførte, at de Neutrale lagde sig efter Frankrigs gamle Handel — stærkt misbilliget af England. Ogsaa for Danmark havde denne Krig betydet en Opblomstring. I 1806 havde vi saaledes en Handelsflaade paa 2379 Skibe, der sejlede paa alle Have.

Til Sammenligning kan fortælles, at England paa samme Tid havde omtrent 5 Gange saa mange — alligevel var Danmark en ubehagelig Konkurrent, særlig da danske Skibe kunde anløbe begge de Krigsførendes Havne.

Nu var det sandsynligt, at Danmark alligevel havde kunnet holde sig udenfor Stormagtskampen, hvis ikke Freden i Tilsit i 1807 mellem Frankrig og Rusland havde indeholdt visse Aftaler — den danske Regering skulde tvinges til at udlevere sin Krigsflaade og deltage i Krigen paa fransk Side.

Men England, der frygtede for, at Frankrig skulde faa Flaaden, sendte en Del af sin Marine til Danmark for at tvinge os til at udlevere Flaaden — og saaledes komme Frankrig i Forkøbet.

Resultatet heraf vil være bekendt: Københavns Bombardement og Flaadens Udlevering, Krig mod England.

Krigen med England betød, at Danmarks oversøiske Handel blev ødelagt. I Løbet af Krigen opbragte Englænderne Halvdelen af Handelsflaaden.

Samtidig betød Tabet af Krigsskibene, at Forbindelsen mellem Landsdelene blev meget besværliggjort — særlig Norge led haardt under Blokaden. Rent forsyningsmæssigt kom Danmark saaledes til at staa ugunstigt, og her er en af Aarsagerne til Inflationen.

Ved Bombardementet af København lagdes Danmarks Handel øde, hermed begyndte Prisskruen at dreje. Billedet er efter Eckersbergs Maleri af Bombardementet, tegnet paa Hjørnet af Landemærket, set mod Rundetaarn.

Aaret 1808 stod i Fallitternes Tegn. Gamle ansete Firmaer gik nedenom og hjem. Og de, der reddede sig, maatte se sig om efter nye Arbejdsfelter for deres Kapital.

Og her kom Vanskelighederne. Hjemme var det ikke let at anbringe Pengene.

Disse »ledige Penge« — en Parallel til den nuværende Situation — var ogsaa i høj Grad med til at skabe Inflation, idet Misforholdet mellem Varemængden og Købevnen blev mere grelt. Det virkede naturligvis ogsaa i skadelig Retning, at Købmændene fra den glimrende Handelsperiode delvis gik ud af Spillet, for de nye Spekulanter var ofte ganske blottede for virkelig Kyndighed.

Bankhuset Peschier led saaledes et Milliontab paa Fordringer i engelske Kolonier — og trak mange mindre Firmaer med sig i Faldet. Og mellem mange andre mistede en Hørkræmmer Tvermoes sit vældige Klædelager i England.

Der var dog ogsaa mange Købmænd, som reddede noget ud af Sammenbruddet. Og i Reglen holdt de saa op med at handle og anbragte Pengene i fast Ejendom. Det gjorde saaledes Konferensraad Constantin Brun, der for en Del af sine Penge i 1808 købte »Hotel du Nord« ved Kongens Nytorv (Magasin du Nords Grund). Prisen var 160.000 Rdl.

Paa den anden Side har vi et typisk Eksempel paa en af de »nye« Købmænd i Regeringens finansielle Raadgiver, David Amsel Meyer, der var Krigsleverandør. Han havde saaledes Leverancerne til Bernadottes fransk-spanske Hjælpetropper, — men leverede daarlige Varer til høj Pris, og det endte med, at Regeringen maatte erstatte Franskmændene Tabet.

Regeringens Beslutning om Udstedelse af Kaperbreve, der kom faa Maaneder efter Krigsudbruddet, kunde maaske have givet de betrængte Handelshuse en Chance, — men Kaperbrevene kom fortrinsvis Kaptajner og tidligere Søofficerer til Gode.

Kaperiet bragte imidlertid store Værdier til Landet. I 1810 blev der indbragt 70 Priser til København til en samlet Værdi af 15 Mill. Rdl., og en Mand af Besætningen kunde godt som sin Part faa 5—6 Tusind Rdl. eller mere.

Disse Kapergaster vakte vild Forargelse blandt Københavns pæne Borgere, naar de kom hjem. For saa begyndte en fortsat Sviretur, der først sluttede, naar Pengene var brugt.

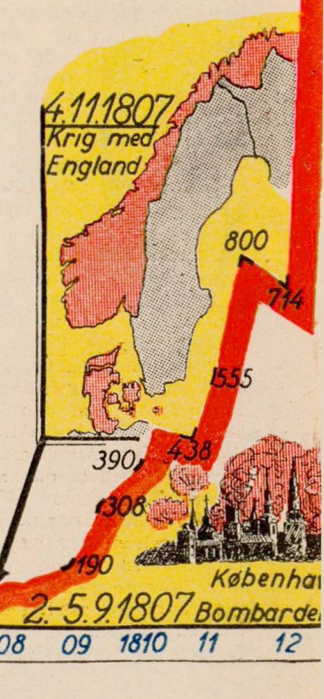
Og mange af Kaperkaptaj
mer, at de kunde føre et ove
Herregaarde. Dette sidste bl
Tilfælde en kort Herlighed, f
at holde paa deres Penge, o
uden Kapital samtidig med,

Imidlertid blev Situationen
og værre. Priserne paa alm
steg voldsomt. Før 1807 hav
Eks. en Kopist i Kancelliet,
sin Gage paa 200 Rdl. Aaret
vel at mærke, naar han lev
fik alle i Statens Tjeneste e
— hvilket betyder, at den
Løn af 350 Rdl.; men Leveom
get yderligere. Et Par Støvle
Den gamle Pris var 60—75.
mænd var det jo en Nødve
En af disse Kopister fortælle
han kun plejede at faa varm

Men foruden Stigningen pa

Den røde Streg angiver Banksedlernes Kurs 1790—1836. Tallene angiver, hvor mange Kurantdalersedler eller (efter Statsbankerotten) Rigsbankdalersedler, man maatte betale for 100 Specier, der var den gamle Møntenhed.

ore Dage

nerne tjente saa store Sum-
rdaadigt Liv og endda købe
ev imidlertid i næsten alle
i Længden forstod de ikke
da Krigen sluttede, stod de
at Kaperiet ophørte.
for den jævne Mand værre
indelige Livsfornødenheder
s en jævn Embedsmand, f.
kunnet klare sig pænt for
efter behøvede han 300. Og
vede spartansk. Ganske vist
t Tillæg paa 75 pCt. i 1809
førnævnte Kopist nu fik en
kostningerne var ogsaa ste-
r kostede saaledes 500 Rdl.!
Og for disse smaa Embeds-
ndighed at gaa pænt klædt.
er da ogsaa i sin Dagbog, at
Mad 1 å 2 Gange om Ugen.
a Levnedsmidler og Beklæd-

ningsgenstande var der en stor Stigning i Huslejen, foraarsaget af Københavns Bombardement, hvor en Mængde Huse blev ødelagt.

Allerede før 1807 havde Huslejen været høj; men nu stiger den uanet! Et ganske almindeligt Værelse kostede saaledes fra 100—200 Rdl., og det var noget af det billigste i Byen. En lille Lejlighed paa 3—4 Værelser kom op paa 1000—1300 Rdl. — det samme som en Bourgeoisi-Familie tidligere havde givet i Husleje!

Disse Priser var det selvfølgelig umuligt at betale for det store Flertal. Man kan derfor forstaa, at Trangen til billige Boliger paa en eller anden Maade maatte imødekommes fra det Offentliges Side. Det blev den ogsaa. Magistraten gav saaledes Ordre til Opførelse af en Række Træbarakker til en lav Leje. Og efterhaanden lykkedes det ogsaa at skaffe alle de husvilde Familier Tag over Hovedet. For at hjælpe paa Bolignøden købte Frederik VI i Marts 1812 en Grund i Skindergade, hvor der blev opført en stor Kaserne med Plads til henved 1500 Personer.

Noget bedre stillet end Folk med fast Løn skulde man synes, Haandværkere og Handlende var. For dem var der imidlertid ogsaa store Vanskeligheder at kæmpe med. I 1807 havde Udgiften for en velstillet Apotekerfamilie været 1200 Rdl. — Aaret efter maatte den have 2400 Rdl. for blot nogenlunde at opretholde sin Levefod. Man har da ogsaa mange Eksempler paa, at Handlende og Grossister klarede sig ved at lægge enormt paa Priserne.

En Nødvendighedsartikel som Brændsel, der var Mangel paa, gik op i Priser 5—6 Gange det normale. I det forfærdelige Aar 1813 kostede en Favn Brænde 54 Rdl. mod tidligere 6—7. Smaakaarsfolk kunde heller ikke betale disse Priser og maatte gaa frysende til Sengs. Kul var det ikke bedre med. Een Tønde kostede 20 Rdl. — Grunden til, at Priserne kunde tvinges saadan i Vejret, var de smaa Tilførsler. I 1813 tilførtes 31.400 Favne Brænde mod 130.000 under normale Forhold.

Hvordan var nu disse Menneskers Hverdag i saadanne Tider —?

Man kan tænke sig, at det var en daglig Kamp for dem at skaffe det nødvendige til Livets Ophold. Alene Fødevareindkøbet overskred — blot til en Familie paa 3 Personer — langt Datidskøbenhavnerens gennemsnitlige Aarsindtægt paa 350 Rdl.

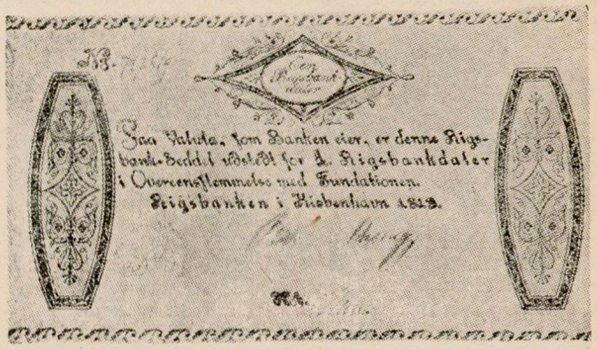
Folk maatte saa undvære, — og saavidt man kan se af Tilførslerne, foretrak de at gøre det paa Madens Omraade. Der var naturligvis ogsaa mange, der fik Forsyninger fra Slægtninge paa Landet, men Folk, der ikke havde saadanne, maatte enten mangle — eller købe af Soldaterne! Dette var nemlig en meget yndet Trafik. Soldaterne fik altid rigelige Rationer, og solgte derfor gerne lidt til de fattige. Det var imidlertid strengt forbudt at gøre det, men Forbudet blev almindeligt overtraadt. Og Myndighederne paa deres Side haandhævede sjældent dette Forbud saa strengt.

Alle Fornøjelser var i denne Tid uhyre indskrænkede for almindelige Mennesker. Det allerhøjeste, man kunde strække sig til i den Retning, var en Staaplads i Det kgl. Teater engang imellem. Punchegilderne i Klubberne, der havde været saa yndede en Overgang lige efter 1800, var forlængst udenfor den jævne Mands Rækkevidde. Derimod blev saakaldte The-Selskaber meget yndede. Man samledes hos hinanden og drak en Slags Erstatnings-The — kogt paa Rugbrød! — og spillede Dilettantkomedie. Rigtig The og Kaffe var dengang ikke til at købe for almindelige Mennesker. Der kom paa denne Tid ogsaa en Kaffeerstatning frem — lavet af Cikorie.

Kurserne steg og steg, indtil de i Juni 1813 naaede 14000, d. v. s. at Kurven egentlig skulde tegnes ca. 50 cm ud over Bladets Kant for at kunne illustrere i Forhold til de øvrige Udsving.

Elendigheden var saa stor, at over 10.000 af Københavns knapt 100.000 Indbyggere var under Fattigforsorg. Og i hvert Fald Størstedelen af Byens Indbyggere betalte ikke Skat.

Fra Regeringens Side blev der ogsaa gjort meget for at stoppe Prisskruen, — men kun med ringe Held. Et af de bedste Eksempler herpaa har vi i Kødpriserne. Den sædvanlige Pris for et Pund Kød før 1807 var 10 Skilling. I 1808 steg den til 16. Der blev nu sat en Maksimalpris paa 20 Sk. Alligevel blev Kødet holdt tilbage og solgt underhaanden for en højere Pris. Enden paa det hele blev, at Maksimalprisen ophævedes, og snart var Prisen 1 Rdl.! Ikke for det — Regeringen var selv ved sin Politik medvirkende til Udviklingen. Den lod ganske hemningsløst Seddelpressen køre — uden at tænke paa, om der var Dækning for Sedlerne.

En Rigsbankdalerseddel fra 1818, efter at Nationalbanken var oprettet.

Dette — sammen med de »ledige Penge« — gjorde, at Tilliden til Rigsdalerens Kurs undergravedes Dag for Dag. Man kan aflæse den synkende Tillid til Mønten i Priserne paa en Nødvendighedsartikel, der var upaavirkelig af andre Ting, nemlig Lys. 1 Pund Lys kostede i 1807 19½ Sk. I 1813, da Statsbankerotten skete, var Prisen 8½ Rdl. eller 42 Gange den gamle Pris.

Den gamle Kurantbank fra 1736 blev ophævet og erstattet med en Rigsbank. De cirkulerende Pengesedler skulde udveksles med nye, der gjaldt for 1/10 af de gamles Paalydende. Men ikke engang dette voldsomme Indgreb hjalp. De nye Sedler sank til 1/20 af deres Paalydende, saaledes at Mønten en kort Tid var nede paa 1/200 af sin oprindelige Værdi.

Der kom først Orden i Pengesagerne, da der i 1818 blev oprettet en Nationalbank, som var uafhængig af Regeringen. Fuld Pari opnaaedes, som det ses af Kurven her paa Siden, mange Aar senere, omkr. 1833.

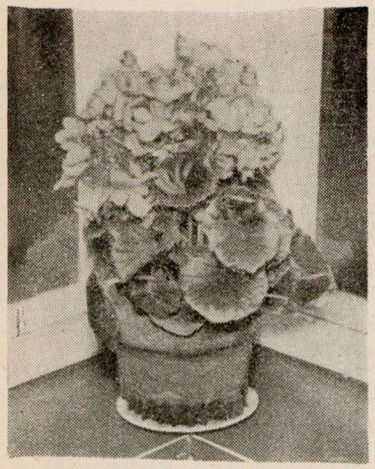
— — —

I disse Aar — fra 1807—19 — skete der en bemærkelsesværdig Moralslappelse. Det var naturligvis først og fremmest i de Kredse, der tjente paa Krigen, men ogsaa udenfor.

Den almindelige Nødstilstand førte en Mængde Ungdomstyverier med sig. Det blev derfor forbudt Marskandisere og Boghandlere at købe Bøger og Effekter af Børn og unge Mennesker. Der kom ogsaa Politiforbud mod unge Menneskers Ophold i Konditorier og paa Værtshuse. Altsaa noget, der svarer til det nugældende Forbud mod mindreaariges Ophold paa Restauranter efter Kl. 21. Men ogsaa den egentlige Usædelighed tog til. I Perioden 1807—14 var 21,6 pCt. af de Børn, der fødtes i København, uægte.

Det var en Lettelse for alle, da Krigen med England sluttede i 1814. Skønt Fredsbetingelserne var meget haarde, tænkte ingen paa at forlænge Krigen. Særlig de Subsidier, Danmark fik for at kæmpe mod sin tidligere Forbundsfælle, Frankrig, var velkomne. For dem lykkedes det at bringe Kursen op — men først i 1830'erne var Landets Pengevæsen helt konsolideret, og Borgerskabet hyggede sig nu og forsøgte at glemme de syv onde Aar.

ERIK KOCH

Begonien

eller Julebegonien, som den ogsaa kaldes, er en smuk Plante, der godt kan holdes i god Form, selv om den skifter Plads fra Gartneri til Stue.

Man skal blot sørge for, at den holdes jævnt fugtig, da den ikke taaler at tørre ud. Jorden er meget porøs og bestaar af Sand-, Tørve- og Bladjord, og som Følge heraf er den vanskelig at faa til at suge Vand, naar den først er blevet rigtig tør. Sker dette, maa den sænkes ned med hele Potten i en Balje Vand, indtil Jorden er mættet.

Blomsten angribes let af Thrips, og Bladene bliver derefter bugtede og senere forkorkede, den maa da sprøjtes med et Nikotin-Præparat.

* * *

Rodfrugternes Sygdomme

I en Bog med ovennævnte Titel, udgivet paa Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, behandler Forstander *E. Gram* og Afdelingsbestyrer, Lektor *P. Bovien* fra Statens plantepatologiske Forsøg et vigtigt Emne, der har Bud til alle Landbrugere.

Bogen er inddelt i fire Hovedafsnit omfattende 1) Runkelroer, Sukkerroer og Fodersukkerroer 2) Kaalroer og Turnips 3) Gulerod og 4) Bekæmpelse; og Behandlingen af dette sidste Hovedafsnit omhandler Anvendelse af Midler som Grundforbedring, Gødskning, Sædskifte, Saatid, Sprøjtevædsker m. m.

Bogen, der er en god Hjælp for den praktiske Landmand i Arbejdet for at komme Roemarkernes Sygdomme og Skadedyr til Livs, koster 5,50 Kr.

* * *

Paa eget Forlag har Lærerinde *Kirsten Frederiksen*, Hammershøj, udgivet en interessant lille Bog paa 32 Sider under Titlen »Smaasløjd«. Den indeholder mange gode Anvisninger paa, hvorledes Børn og Unge kan anvende en Række i sig selv værdiløse Ting til Fremstilling af fikse og nyttige Husflidsarbejder: Linoleumssnit, Voksdugsarbejder, Amatørbogbinding.

»Smaasløjd«, der er skrevet i et let og selv for Smaabørn forstaaeligt Sprog vil utvivlsomt finde Vej til mange Skolestuer og Hjem. Den kan bestilles hos Udgiveren eller Boghandleren og koster Kr. 1,60.

Renholdelse er det vigtigste

Hvad har vi gjort for at vore Frugttræer kan skænke os baade god og megen Frugt. Til en vis Grad er vi nemlig medbestemmende om, hvor god den kommende Frugthøst skal være.

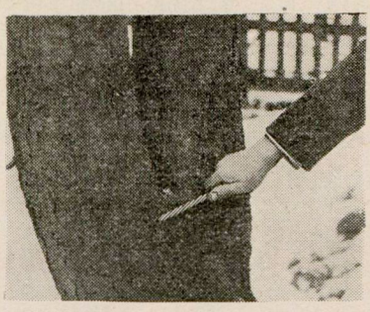
Det er ganske vist vanskeligt for Tiden at skaffe de tidligere benyttede Gødnings- og Sprøjtemidler, men tab ikke Modet af den Grund, for det ikke mindst vigtige, De skal gøre, koster ikke andet end lidt Haandkraft:

Dersom der under Træerne staar alenhøjt Ukrudt, som skjuler baade nedfalden Frugt og Løv, der er fyldt med Sygdomskim, maa dette fjernes. Skurv, Kræft og Monilia er Aarsag til slet Frugthøst.

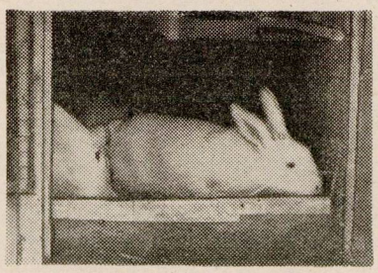
Det er ogsaa af Betydning, at Stammer og Grene faar en grundig Behandling med en Staalbørste. Endelig maa der foretages en fornuftig Udtynding af Grenene, hvilket er absolut nødvendigt, for at Træerne skal kunne bære godt. Man behøver ikke at være faglært for at udføre dette Arbejde, for hvis Fritidsgartneren bruger sin sunde Fornuft, falder det af sig selv, at der skal Lys og Luft til. Begynd derfor ufortrødent at skære ud, saa hver Gren og Kvist sidder frit, og lad der være god Afstand mellem alle Grenene. Hvis Fritidsgartneren kun holder sig til dette og undlader at beskæftige sig med de Finesser, som Eksperter benytter sig af, vil der ikke ske Skade paa Træerne.

Nu er Grundlaget lagt, og man kan begynde at beskæftige sig med Sprøjtemidler og Gødning. Svovlkalk kan stadig faas og er et godt Middel til at rense Træerne med Naar denne Vædske bliver sprøjtet ud, saaledes at den trænger ind i hver eneste Sprække i Barken, skal det nok kendes, at baade Rødt-Spind, Mos og Lav efterhaanden forsvinder. Kan man ikke skaffe andet, saa sprøjt Træerne over med Kalkvand, ogsaa dette vil gavne.

Af Gødningsstoffer, som skal anvendes i Vintermaanederne, kan nævnes fosforsyreholdig Benmel til Erstatning for Superfosfatet. Af Kali kan faas 40 pCt. Kali og svovlsur Kali. Iøvrigt maa man i videst mulig Udstrækning samle paa Dyregødning og gødningsholdige Affaldsstoffer. Det gælder jo om at overvinde Vanskelighederne, først og fremmest maa man ved Renholdelse fjerne Aarsagerne til daarlig Høst.

En Staalbørste til at rense Barken for Larver, er god.

Kaninerne

I den kommende Tid skal der utvivlsomt slagtes en Del Kaniner, og da gælder det om, at de er i den rette Foderstand. Det er nu vanskeligt at skaffe det nemmeste Fedemiddel, nemlig Korn; der maa da tages andet i Brug, og Forsøg har da ogsaa vist, at kogte Kartofler er fortrinlige til dette Formaal. Et Laboratorieforsøg i denne Henseende er ifl̊g. Bladet »Kaninen« foretaget med følgende Resultat:

	Hold I	Hold II
Antal Dyr i Forsøg	27	27
Vægt ved Forsøgets Begyndelse	2,47 kg	2,42 kg
do. Slutning	2,50 „	2,75 „
Forsøgsdage	21	21
Daglig Tilvækst ..	1,4 gr	13,8 gr
Dagligt Foder pr. Kanin:		
Gram Kaalroer ..	609	245
- *kogte Kartofler*	0	310
- *Lucernehø*	36	37
- *Kraftfoder*	15	15
- *Foderenheder ialt* ..	97	120
FE pr. kg. Tilvækst	68,6	8,96

Man vil heraf se, at Fodring med kogte Kartofler har givet en forholdsvis stor Vækst, idet den daglige Tilvækst har været 13,8 g for Hold II mod 1,4 g for Hold I. Forskellen i Foderenheder mellem 1. og 2. Hold er 23, hvilket skyldes Kartoflernes høje Tørstofindhold.

Sundt Foder

Foderstofferne til vort Fjerkræ maa opbevares under saadanne Forhold, at det ikke udsættes for at mugne og derved bliver et usundt og forringet Foderstof. Baade helt og knust Korn bør fyldes i tørre Foderkasser og stilles i et Rum, hvor der er stadig Kølighed. Opbevaringen maa altsaa ikke ske i en varm Stald, hvor der ikke er tilstrækkelig Ventilation til Foderkasserne.

En Særstilling indenfor Foderstofferne indtager Lucernemelet. Som andre vegetabilske Produkter er det tilbøjeligt til at optage Luftens Fugtighed, men paa Grund af sit Indhold af Karotin, der er Forstadiet til A-Vitamin, bør det ikke opbevares for tørt, idet Karotinet ved ufornuftig Behandling delvis gaar tabt. Lucernehø og -mel skal, for at have et højt Karotinindhold, fremstilles af unge, bladrige Plantedele, og Tørringen skal foretages uden Solens Paavirkning. Nyere Undersøgelser har vist, at Lucernemel helst skal opbevares paa et køligt og temmeligt fugtigt Sted — Luftfugtigheden bør være ca. 75 pCt.

Betydningen af at Foderet har det højest mulige Vitaminindhold ses af Dyrenes Trivsel. Der vil, dersom Foderet kun har ringe eller slet intet Karotinindhold, opstaa Vanskeligheder i Spiseorganerne og Luftrøret, hvorpaa der fremkommer Saar. Lungerne kan ogsaa angribes, hvorimod det hører til Sjældenhederne, at Øjnene tager Skade, men naturligvis er baade Æglægningen og Æggenes Frugtbarhed paavirket deraf, ligesom Dødelighedsprocenten er større. Til at dække Dyrenes Behov vil det for hver 100 Gram Foder være nødvendigt, at der gives 3—4 Gram Grønt eller 1 Gram god Lucernemel.

* * *

Efterse Kartoffel- og Urtekuler

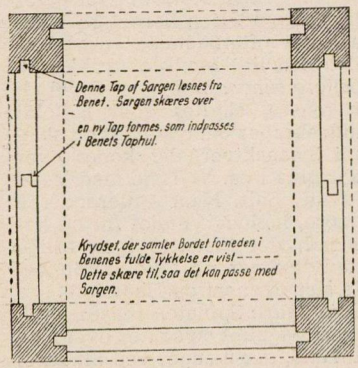
De Kuler, hvoraf der ikke skal tages før til Foraaret, gaar det ikke an at lade skøtte sig selv. Det er en altfor stor Risiko at løbe, og ærgerligt vilde det være at opdage, at ens Læggekartofler og Næringsforraad er raadnet op og kun kan anvendes til Gødning. Inden Vinteren rigtig falder ind, er det derfor nødvendigt at holde Øje med de forskellige Rodfrugter. Der kan nemlig meget let paa en eller anden Maade være kommet en Faktor til, som har foraarsaget Skade i Beholdningen, f. Eks. Sygdomme, der enten kan være indført med Frugterne eller være fremkommet ved utilstrækkelig Ventilation, eller ved at Jorden er besmittet med Svampesporer fra tidligere Aars Nedkuling. Vi gaar ud fra, at Rodfrugterne inden Nedkulingen er grundigt sorteret, saa godt som det kan lade sig gøre. Alligevel kan det ske, naar man aabner Kulen, at enkelte Knolde, der har unddraget sig vor Opmærksomhed, har været beskadiget eller har haft et Vedhæng af klæg og vaad Jord og derved har forvoldt Ødelæggelse.

Skulde der paa nuværende Tidspunkt ved Eftersynet vise sig begyndende Skade, maa Kulen omgaaende sættes om. Den maa lægges et nyt Sted, og en grundig Omsortering maa foretages. Skulde det vise sig, at der ogsaa har været Fugtighed, vil det være gavnligt mellem Knoldene at lægge Tørvesmuld, som da vil optage Fugtigheden og bevirke, at der ikke vandrer Smittekim fra Knold til Knold. Er Vejret til det, bør Kulen være aaben en Dags Tid, inden man lægger frisk Halm over og et tykkere Lag Jord ovenpaa, dersom Frosten bliver stærkere. Under alle Omstændigheder maa der sørges for en grundig Ventilation baade i hver Side af Kulens Fod og i Toppen. Et Rør eller en Halmprop er velegnet dertil. Er der ventileret paa denne Maade, er der ikke saa stor Fare for, at der skal blive for varmt i Kulen; i modsat Fald kvæles Rodfrugterne og gaar i Forraadnelse.

Et gammelt Bord bygges om til Klapbord

Ved en Flytning viste det sig, at et meget stort, svært Egetræsbord med ganske pæne drejede Ben, endende forneden og foroven i et firkantet Stykke, og samlede forneden i et »Kryds«, ikke kunde bugseres ind i Stuen. Dørene laa saa tosset, at det var umuligt at svinge Bordet igennem. Saa kom Bordet i Kælderen, hvor det ingen Nytte gjorde, indtil Manden i Huset en Dag kom for Skade at stirre grundigt paa det — med det Resultat, at han begyndte at eksperimentere.

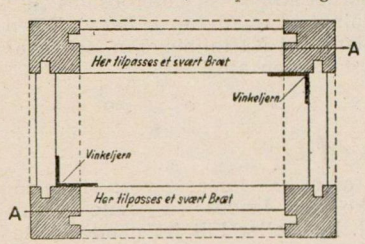
Eksperimentets Forløb er vist i 3 Tegninger med Tekster, og Historien fortælles, fordi den endnu en Gang viser, at der ofte er Udvej for at klare selv den mest kontrære Opgave.

Tegning 1.

Her er Bordet vist i Fugleperspektiv — Pladen er taget af, og Krydset forneden ses kun som — — — — Linier, ligesom det er ugørligt at give et Indtryk af Benenes Form. Men i Praksis har vi ogsaa kun Brug for de firkantede Endestykker foroven og forneden, for det er dem, vi skal arbejde med. Og Ben af enhver Façon kan bruges!

Bordet var, maalt paa »Sargen« — dvs. det Ramtræ, som samler Benene foroven og bærer Pladen — 150 cm Gange 150. En skør Form, det vil enhver Husmoder indrømme. Hvem har Duge som passer hertil! Den første Opgave var at formindske Bordets »Grundplan«. Sargen blev overskaaret, Krydset ogsaa,

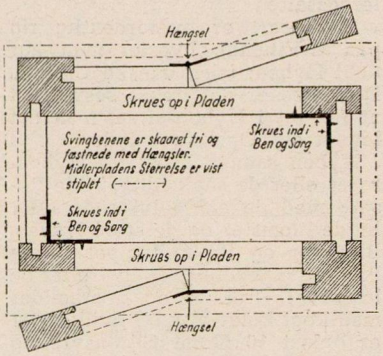

Tegning 2.

Sargen er samlet igen og blevet ½ Størrelse paa den ene Led. Benene i de to Hjørner, som ikke er rørt (A og A) skæres lodret igennem. Samtidig gennemskæres Krydset forneden (- - - -).

nye Tappe skaaret til og indpassede i Benene, hvorpaa selve Staværet. uden Plade, maalte 75 × 150 cm.

Man har formindsket Bordet ved at pille ved de to *diagonalt modsatte* Hjørner. Det har sin Grund — de 2 andre Hjørner skal nemlig behandles nu og helst kunne taale det. Med en Fuchsschwanz skæres Benene igennem i de 2 Hjørner, Krydset ogsaa, medens Saven glider paa *Indersiden* af Sargen. For trods denne Behandling at bevare Samlingen paa Bordets Stel, tilpasses 2 Brædder af saadanne Dimensioner, at de kan anbringes *bagved* Sargen og ved Vinkeljern i de to gennemskaarne Hjørner forenes med saavel Ben som Sidesarg.

Tegning 3.

Nu skæres Sargen igennem som vist paa Tegningen, Krydset forneden ogsaa, og der isættes Hængsler. Man maa passe paa, at Hængslerne forneden — i Krydset — kommer i »Lod« med Hængslerne foroven — i Sargen. Ellers er der intet Sving i Benene. Da Sargen som Regel vil ligge ca. 1 cm længere inde end Krydset, maa Hængslerne i Krydset stemmes saa meget ind.

De indpassede Brædder bag Sargen skrues sammen med den Stump af Sargen, som *ikke* skal svinge. Saa skæres en Midterplade til, dens Format er vist stiplet paa Tegningen (—.—.—.—.) og disse Brædder skrues ogsaa op i den. Iøvrigt fastgøres den ved smaa Hængsler, hvor de kan anbringes, altsaa i Sargens Sidestykker. Denne faste Midterplade holder udmærket sammen paa hele Foretagendet.

Derefter skæres Klapperne til. De kan være saa store, at de rager ca. 10 cm ud over Svingbenene, naar de staar helt vinkelret mod Bordet De fastgøres til den faste Midterplade ved flade Hængsler, der stemmes ind i *Undersiden* af Midterpladen og *Undersiden* af Klapperne. Man advares mod at bruge Kanthængsler. De kan ikke anbringes i forsvarlig Størrelse, og Klapperne vejer en Del.

Man kan som Regel bruge den gamle Plade, hvis den skæres fornuftigt ud. Det maa man maale sig frem til. Det vigtigste er, at et ubrugeligt Bord er blevet et nyttigt Objekt igen — let at stille tilside i sammenslaaet Tilstand, nemt at slaa ud, hvis man skal bruge det til Gæster.

Endelig kan siges, at Eksperimentet ikke er Teori, men Praksis. Det gamle Bord blev behandlet efter ovenstaaende Opskrift Aar 1931, og det har været brugt hver Dag siden, uden at der har været mindste Vrøvl med det.

Ud paa Ski —

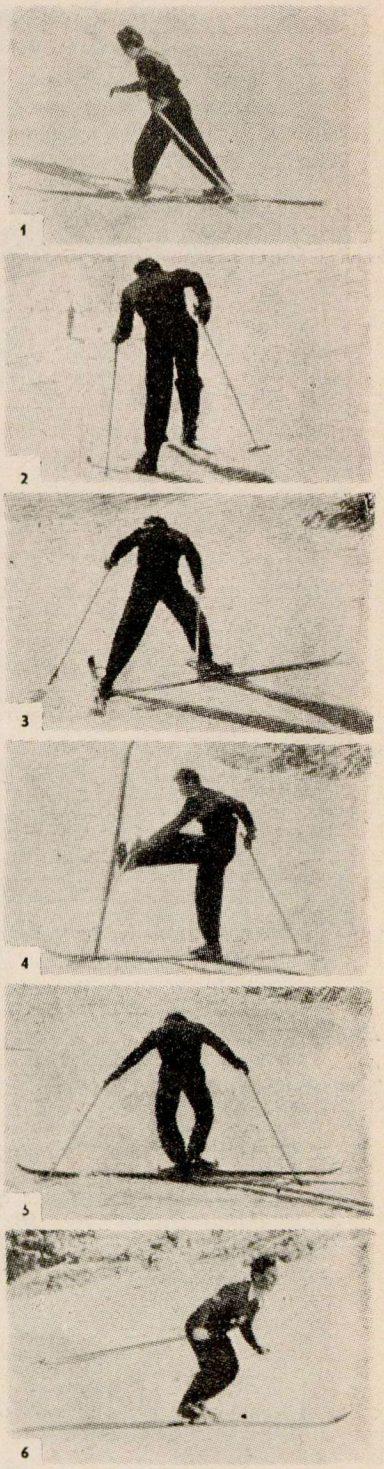
Skiløb kan man lære sig selv, men naturligvis faar man mest ud af det, hvis man kan faa nogle Timers Undervisning. Men selv som Forskole hertil bør man sætte sig godt ind i Grundreglerne og prøve dem i Praksis. Saa kender man Vanskelighederne paa Forhaand og kan klare Instruktionen paa kortere Tid.

Udrustningen er nu i Orden, og vi begynder paa fladt Terræn. Det er ikke morsomt, men *skal* læres. Her er det vigtigste, at Bevægelsen bliver en Glidebevægelse og ikke en Gangbevægelse. Skiene holdes parallelle med en Nævebreddes Afstand. Den ene Ski føres i et naturligt Glid frem foran den anden, Knæene let bøjede, men Stillingen maa ikke være krampagtig. Man »hviler« paa dette Glid, medens den anden Ski føres frem til Glid og »sættes ind« med et let Afsats-Tryk paa den Ski, hvis Glid nu er afsluttet. Og saaledes fortsættes Bevægelserne skiftevis paa det ene og det andet Ben (Figur 1). Stavene, som man griber om ved at føre Haanden nedefra op gennem Stroppen, skal støtte disse Bevægelser i omvendt Tempo, altsaa: venstre Ski — højre Stav etc. Med et kraftigt Tryk skal Stavene sættes ind i det for Bevægelsen belejligste Øjeblik, og Trykket fortsættes bagud til det naturligt slappes og ophører.

Paa en Skraaning gaar man frem ved at føre Skiene i vandret Plan mod Bakken og holde det inderste Ben, det »korte«, passende bøjet. Vægten skal fordeles ligeligt paa begge Ben og maa ikke lægges ind paa Bakken. Skal man skraat opad, forhindrer man Tilbageglid ved at lade nederste Ski »Dalskien« glide lidt ud til et tværgaaende Tryk (Figur 2). Er Opstigningen for stejl til dette, kan man »sakse« sig op, d. v. s. føre Skiene Skridt for Skridt opad i bred Vinkelstilling (se Figur 3). Det er imidlertid anstrengende. Som Regel lønner det sig bedre at forcere de vanskelige Punkter ved Hjælp af vekselvise Trappetrin med parallelt stillede Ski tværs paa Bakken. Man vender paa en Skraaning med et »Lappekast«, d. v. s. en Drejning i Luften, saa den ene Ski kommer til at staa parallelt med, men modsat den anden, der derefter drejes i Stilling ved et lignende Sving i Luften (Figur 4 og 5). Med Stavene støtter man Kroppen bagud.

Saa forsøger vi at staa ned ad en lille Bakke. Her er den første Betingelse, at man bøjer sine Knæ mere eller mindre dybt efter Opgavens Vanskelighed — ikke som man sætter sig i en Stol, men saaledes at man staar i en let foroverbøjet fjedrende Stilling (Figur 6). Denne Stilling vil kunne opfange alle Skraaningens Ujævnheder, Skiene holdes parallelle med en Nævebreddes Afstand og den højre Ski en Kende foran. Stavene holdes løst tilbage.

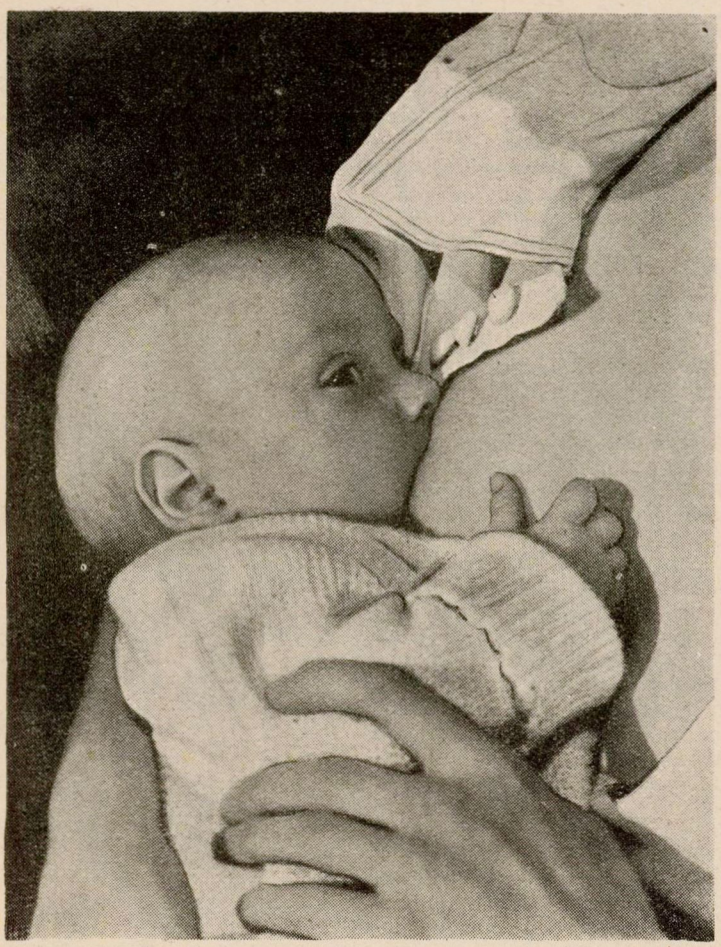
I næste Nummer Plovbremsning og Plovsving.

Jeg har et Hus —

Paa Nordisk Forlag har *Hakon Stephensen* og *Viggo A. Christensen* under ovenstaaende Titel udsendt en Bog, der ikke er nogen Husbygningslære, men henvender sig til de over 100.000 Familier i By og paa Land, der bor i eget Hus og derfor daglig møder en Række større og mindre Problemer, som kræver en vis Indsigt, for at man skal klare sig i det foreliggende Tilfælde.

Den illustrerede Bog indeholder mange nyttige Vink af Betydning for Villaejeren og har paa den sidste Side en Tegning, der viser, hvorledes et Hus ser ud, naar det er skaaret igennem. De tekniske Betegnelser for de mange enkelte Dele af Huset er vedføjet.

Modermælken er langt den bedste Kost.

Nyere Regler for spædes Ernæring

Af Dr. H. R. Krogsgaard, hvis Artikler »Bybørn paa Landet« og »Om at have Børn i Sengen« vore Læsere vil mindes fra tidligere Numre, bringer vi i den kommende Tid en Række Artikler om Børns Ernæring. I disse Aar, hvor Ernæringssituationen er saa alvorlig, og hvor mange Mennesker i økonomisk Henseende er haardt spændt for, er det naturligvis afgørende, at Mødrene saavidt muligt bruger Kostpengene til de rigtig Næringsværdier. — I den første Artikel gennemgaar Dr. Krogsgaard de spæde Børns Ernæring. Paa Landet vil Artiklens Retningslinier uden større Vanskelighed kunne praktiseres i de allerfleste Hjem. Mælkemangelen i visse større Byer er en alvorlig Gene for Børnenes Ernæring, og man maa meget haabe, at det maa lykkes at finde en Løsning af dette vanskelige Problem.

For at Kosten kan siges at være uangribelig, maa den opfylde en hel Række Betingelser.

Den skal for det første yde *tilstrækkelig Materiale* til Legemets Vækst og Opbygning saavel som til Fornyelse af de Celler, der til Stadighed afdør og udstødes af Organismen. Den skal endvidere yde *de nødvendige Kalorier* til Opretholdelse af Legemsvarmen og til Individets Bevægelser og Arbejdspræstationer — hvad enten disse nu er legemlige eller aandelige. Kosten skal dernæst indeholde *tilstrækkelige Vitaminer* til at sikre Barnets Udvikling og Vækst og holde det fri for de Sygdomme og sygelige Tilstande, som kan blive Følgen af for ringe Vitamintilførsel. Vore Fødemidler skal naturligvis indeholde saa lidt som muligt af *Sygdomsbakterier* og andre Smittekim som f. Eks. Æg af Indvoldsorme. Endelig kan hertil føjes, at Maden bør være appetitlig og tiltalende for Syn, Lugt og Smag.

For de *spæde Børn* er *Modermælken* langt den bedste Kost — den opfylder alle de nævnte Fordringer, vel at mærke hvis Moderen lever sundt og fornuftigt og navnlig faar den rette Kost, hvilket vil sige rigelig Mælk, godt med Grøntsager og Frugt samt 1 Barneskefuld Levertran 1 à 2 Gange om Dagen.

Kan en spæd ikke faa Modermælk, er det vigtigt, at den faar saa ren og nærende Komælk som muligt, helst *Børnemælk* — naturligvis i Fortynding svarende til Barnets Alder.

Om Sommeren er baade Kvindemælken og Komælken bedst, om Vinteren indeholder de begge færre Vitaminer, hvorfor baade Brystbørn og kunstigt ernærede Børn over 2 Maaneder bør have 1 Teskefuld *Levertran* daglig i Maanederne Oktober til Marts, samt 2—4 Teskefulde *Frugtsaft* eller *Gulerodssaft*. Frugtsaften skal være raa og stamme fra Hyben, Tomat, Hindbær, Solbær, Citron eller Appelsin.

Gulerodssaften faas af en frisk og raa Gulerod, som renses, skylles og skrabes, vaskes omhyggeligt og derefter rives fint paa et Rivejern; det revne kommes i en Gazepose og vrides godt. Posens Indhold kan anvendes som Paalæg paa de voksnes Mad.

Tomatsaft: en moden Tomat skoldes og flaas, hvorefter Saften udpresses paa samme Maade som Gulerodssaften.

Hybensaft er overordentlig rig paa C-Vitamin, hvorfor man har døbt Hyben: »den danske Citron«. Desværre er det noget besværligt at faa fat i Hybensaften, men det lønner sig. Opskriften lyder:

Hyben samles bedst fra Hybenroser eller de saakaldte »vilde Roser« med de enkle lyserøde eller hvide Blomster og de store Hyben. Blomster og Stilke klippes af og Frugterne skylles godt, hvorefter de lægges i Krukker og overhældes med kogt koldt Vand, i hvilket der er opløst 10 Gram Citronsyre og 1 Gram Benzoesyre for hver Liter Vand; man knuser Syrerne og opløser dem i lidt varmt Vand, før de tilsættes det kogte kolde Vand. Dette skal dække Frugterne fuldstændigt og et let Pres, f. Eks. med en Tallerken, er nødvendigt for at holde disse nede. Derefter lukkes Krukken ovenover Tallerkenen med Cellophan, som fugtes med Salicyleddike (1 Teskefuld Salicyl til 2½ Deciliter Eddike — kan ogsaa købes færdig paa Apoteket) og sættes stramt paa. Naar Papiret er tørt, pensles det med let pisket Æggehvide tilsat Chloramin (til 1 Æggehvide saa meget Chloramin som en Ært). Saaledes staar Frugterne i ca. 2 Maaneder, saa sies Saften fra og hældes paa rene Flasker, der proppes og overbindes med Cellophan. Heraf giver man Børnene 1 Teskefuld à 1 Barneskefuld daglig alt efter deres Alder og Størrelse. De frasiede Frugter kan opbevares i Krukken efter Overbinding og bruges til Hybensuppe, som er en udmærket Spise for lidt større Børn og voksne.

Der findes *en anden Opskrift paa Hybensaft,* som er nemmere, men som forudsætter en Pressemaskine, der koster en halv Snes Kroner. Den lyder:

1 kg velrensede Hyben flækkes og tilsættes 1 Liter rent Vand; Hybenkernerne skal med. Blandingen presses i en Pressemaskine og sødes med en Topteskefuld Melis for hver Deciliter, der fremkommer ved Presningen. Af denne Saft giver man spæde 1 Barneskefuld, større Børn 2 Barneskefulde daglig.

Det er vigtigt, at man ikke begynder at give Børnene baade Levertran og Frugtsaft paa én Gang; man bør begynde med én af Delene, saa Tarmen kan vænne sig til den, før man begynder paa den anden. Man bør af samme Grund heller ikke begynde med fuld Dosis straks, men f. Eks. nøjes med det halve i Begyndelsen. Tran og Saft bør ikke blandes sammen og ikke gives til samme Maaltid.

Naar Barnet er *fyldt 3 Maaneder* bør et eller to Maaltider erstattes med *Kernemælkssuppe* eller *Semoulevælling,* der i Begyndelsen gives paa Flaske med Sut med et stort Hul, senere med Ske.

Naar Barnet bliver *4 Maaneder* gammelt, bør man begynde at give det Mos med Ske, saaledes at af de endnu resterende Flaskemaaltider afløses et Skemaaltid i hver Uge, saaledes at Barnet i Løbet af nogle Uger kun faar Skemad.

Der kan være Tale om følgende Slags Mos:

Kartoffelmos: Kartoflerne, som helst skal være melede til dette Brug, skrælles og koges en halv Times Tid i Vand, hvortil er sat lidt Salt. Naar de er møre, moses de igennem en Haarsigte eller med en Gaffel og røres med lidt varm Mælk og en lille Klat Smør til passende Konsistens, lidt tyndere til smaa Børn, fastere til større. Heraf giver man i Begyndelsen Barnet 3—4 Teskefulde, efterhaanden mere — bedst med lidt Mælk at drikke til.

Gulerodsmos: fine nye Gulerødder renses, skylles godt i koldt Vand, skrabes omhyggeligt og skæres i Smaaskiver, der koges over svagt Blus i ca. ¾ Time med Vand med lidt Salt. Naar Gulerødderne er møre, hældes Vandet fra og koges ind; det tilsættes igen tillige med lidt Smør og Sukker, og det hele sies gennem en Haarsigte.

Spinatmos: Spinaten renses, skylles omhyggeligt og sættes over med det Vand, der hænger ved Bladene; maa kun koges i kort Tid og presses derefter gennem en Haarsigte.

Tvebaksmad: en Tvebak eller et Par Kiks knuses ganske fint paa et rent Vidskestykke med en ren Flaske uden Etikette, og det fine Pulver udrøres i ¼ Liter Havresuppe (eller i Mælk, eller i Vand). Der sødes med 1 Dessertskefuld stødt Melis og gives et Opkog.

Al Slags Mos er tilbøjelig til at gøre Afføringen løs, hvilket dog ikke betyder andet, end at en Del gaar ufordøjet igennem Tarmen. Spinaten farver Afføringen grøn, Gulerodsmosen rødgul. Kun hvis Barnet faar hyppige og tynde Afføringer, behøver man at tage Hensyn hertil og holde op med Mosmaden; naar Barnet er blevet lidt ældre, forsøger man saa igen. Vil Barnet ikke spise Gulerodsmos eller Spinat, kan dette i Begyndelsen blandes i Kartoffelmosen, saa gaar det næsten altid let.

* * *

Ved De

at vi kan forsaale vore Hjemmesko med Læder fra gamle Tasker el. lign. eller Filt fra gamle Hatte. Den gamle Saal renses, og den nye limes omhyggeligt fast paa den gamle.

at vi kan faa Fedtet til at række længere ved at blande det med ca. ⅓ Kartoffelmos, eventuelt desuden lidt Æblemos og Salt.

at vi godt kan vaske Strømper i lunkent Saltvand og spare Sæben.

at det er godt at afslutte Pudsning af Kobber- og Messingtøj med *varme* Klude.

Et folkeligt Ungdomsarbejde gennem 40 Aar

I denne Artikel fortæller Formanden for de danske Ungdomsforeninger, Forstander Jens Marinus Jensen, om det grundtvigske Ungdomsarbejde her i Landet.

Paa Fyn og Taasinge stiftedes i 1887 de første Ungdomsforeninger af den Slags, der nu har hjemme i De danske Ungdomsforeninger. De fremstod uafhængigt af hinanden og senere kom flere til. I 1894 gik de i Samarbejde under Navnet »De sammensluttede fynske Ungdomsforeninger«. I Sydøstjylland voksede et lignende Ungdomsarbejde frem omkring Aarhundredskiftet. De to Grupper fandt hinanden, og ved et Møde i Fredericia den 5. Januar 1903 stiftedes Sammenslutningen *De danske Ungdomsforeninger* med Forstander Olaf Nielsen, Nr. Aaby, som Formand og Pastor Ring som Næstformand.

Jens Marinus Jensen.

Forstander *Olaf Nielsen* var en støt og solid Formand gennem de første tyve Aar, og Pastor Ring, hvis høje, lyse Skikkelse og stærke, varme Tale satte sit Præg paa Aarsmøderne, havde derefter en femaarig Formandsperiode. Han afløstes af Forstander Skriver, Glamsbjerg, der havde Ledelsen i tre Aar. Saa var Forst. Rs. Nielsen, Vivild, Formand i fem Aar, til Jens Marinus Jensen blev valgt i 1936.

I første Række sigtedes der paa et personligt Arbejde ude i Sognene. At mødes i et Fællesskab og tilskynde andre til et lignende Arbejde blandt de unge paa deres Egn, var Hovedsagen. Dog var der ogsaa fra Begyndelsen Forstaaelse for, at der udadtil kunde tales med større Vægt i Kraft af, at man var mange.

Ved det første Aarsmøde i Odense udtalte man sig saaledes for: 1. At Folkefesterne holdes uden spirituøse Drikke. 2. At anmode Bestyrelserne for Forsamlingshusene om at udelukke Spiritus. 3. At bede Folketalere, Præster og Højskolefolk om at hjælpe dermed ved at nægte at tale ved Fester med Udskænkning.

Ved Dannelsen af Sammenslutningen i 1903 var der Tilslutning fra 50 Foreninger med ca. 3500 Medlemmer. Dette Tal voksede hurtigt, i 1915 var der omtrent 20,000, og efter 1920 kom det op paa ca. 48,000. Derefter fulgte en Bølgedal, men i de senere Aar er det atter gaaet fremad.

Undertiden har man kaldt De danske Ungdomsforeninger et Barn af Folkehøjskolen. Andre har protesteret imod dette. Begge Parter har nogen Ret. Uden Folkehøjskolens Arbejde var de ikke blevet det, de er. Mange Steder er det gamle Højskoleelever, der staar for Ledelsen. Foreningerne kan være baade en Forskole for Højskoleopholdet og en Fortsættelse af det.

Men der er ogsaa Ledere, der kun har haft ringe Forbindelse med Folkehøjskolen, Lærere og Præster, som har paabegyndt et Foreningsarbejde for at bevare Forbindelsen med deres gamle Elever fra Skolen og Konfirmationsforberedelsen. Begge Grupper, hvis Arbejde efterhaanden mange Steder faar samme Præg, har deres naturlige Hjemstedsret i De danske Ungdomsforeninger, hvor Formaalet er »at fremme Sammenhold og Fællesskabsfølelse mellem de unge og ved folkelig og kristelig Oplysning hjælpe dem frem mod Maalet: en vaagen dansk, kristen Ungdom«.

Foreningerne i en Egn samles i Hovedkredse, der har Fællestalere og større Fællesmøder og yder hinanden Støtte i det lokale Arbejde. Landssammenslutningen udgiver Ugebladet »Dansk Ungdom«, redigeret af Højskolelærer Thorvald Laursen, Slagelse, og et Aarsskrift, den afholder Ledermøder og Kursus, og hver Sommer samles Repræsentanter fra hele Landet til et to—tre Dages Aarsmøde.

Hovedvægten har været lagt paa det hjemlige Arbejde i den lokale Forening, hvor de mest benyttede Midler har været Foredrag, Sang og Oplæsning — og i Tilgift Sanglege, Sommerture og anden god Underholdning. Arbejdet gøres ud fra Erkendelsen af, at det ikke er tilstrækkeligt i Ungdomsaarene at sysle med forskellige gode Formaal som Husflid, Idræt og Gymnastik; vaagen Ungdom maa ogsaa tilegne sig det bedste af den Aands- og Kulturarv, vi har faaet fra Fædrene. Ikke mindst i de sidste Aar synes der at være en voksende Forstaaelse af dette. Skal Fremtidens Danmark være aandeligt sundt og levedygtigt, maa vor folkelige Opdragelse gennemtrænges af kristen Aand og Tankegang.

I en god Ungdomsforening bliver Medlemmerne i Aarenes Løb stillet overfor mange udmærkede Mænd og Emner, og dens Arbejde er med til at give dem en betydelig videre Horisont end de ellers vilde have faaet. De Steder, hvor de fleste af Sognets unge er med, er Foreningen et Led i Sognets Liv, som Skolen og Kirken er det, et betydningsfuldt Led, fordi den har de unge i Tale paa en Tid, hvor de ofte har svært ved at finde sig selv og tit er kritisk indstillet overfor Hjem, Skole og Kirke.

De danske Ungdomsforeninger har ikke lige stor Tilslutning i alle Egne af Landet — paa sine Steder slet ingen. Der er Egne, hvor saakaldte Ungdomsforeninger florerer med et udelukkende selskabeligt Program, men hvor der maaske i denne alvorlige Tid kunde skabes noget værdifuldere, hvis de, der har Syn for Opgaven, vilde ofre Tid og Kræfter paa at tage den op. Mange Steder er det blot Ledere, der savnes, ansvarsbevidste Mennesker, der vil tage Kampen op mod Forlystelsesindustrien ved at samle de unge om noget bedre.

I andre Egne findes der et Ungdomsarbejde parallelt med De danske Ungdomsforeningers, men ikke tilsluttet dette. En Del af dette Arbejde bliver dog i disse Aar tilmeldt, fordi man bedre end før forstaar Betydningen af Samarbejde og Fællesskab.

Igennem mange Aar har De danske Ungdomsforeninger haft et Samarbejde med folkelige Ungdomsforeninger i Norge og Sverige. Der har været tilvejebragt Brevveksling mellem unge, været udvekslet Talere, arrangeret Ungdomsrejser til de nordiske Lande og nordiske Ungdomsuger i Sommerferien, gennem hvilke ikke saa faa unge har haft et kort, festligt Møde med nordisk Ungdom, ligesom Foreningerne har medvirket til, at unge, der ønskede det, fik Plads i vore Nabolande mod Nord. For Øjeblikket ligger dette Arbejde omtrent stille, men vi haaber, det inden længe kan genoptages og udvides.

* * *

Andelsbevægelsen og Ungdommen

I Aarsskriftet for Asmildkloster Landbrugsskole har en af Skolens gamle Elever, Gaardejer Møller Andersen, Kringelhovgaard, skrevet en Artikel, som vi tillader os at gengive noget forkortet.

Naar der tales om *Danmark Andelslandet* — er det utvivlsomt først og fremmest Andelsbevægelsens Betydning og Omfang indenfor Landbruget, der tænkes paa. — At det er saadan, kan ikke undre, idet de fleste Grene indenfor Landbruget i fremragende Grad har benyttet Andelsprincippet som Grundlag og derved muliggjort en Udvikling og Vækst, der har vakt Opsigt viden om. Det er da ogsaa gennem det statistiske Departement belyst med Tal, at 90 pCt. af alle danske Landejendomme er med i Andelsmejerier og Andelsslagterier, hvorimod Indkøbsforeningerne for Foderstoffer og Gødning forsyner Landbruget med ca. Halvdelen af Forbruget.

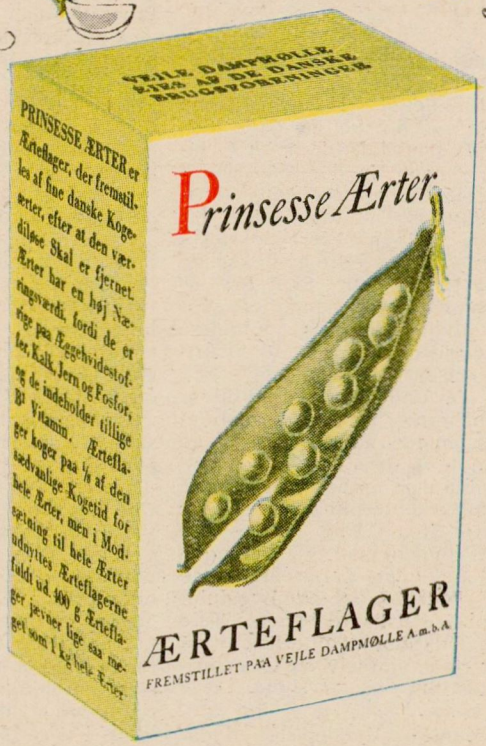
Paa mange andre Omraader er Andelsideen ogsaa taget i Brug, bl. a. Kreaturekspørtforeningerne, Ægeksporten, Landboforeningernes Frøforsyning, Dansk Andels Cementfabrik, Andelsbanken, Brugsforeningerne m. fl. — Disse og mange flere Sammenslutninger har forsynet Landbruget med Raastoffer og har behandlet og afsat dets Produkter paa et saa retfærdigt og solidt Grundlag, at det har givet god Fortjeneste til det enkelte Medlem — Disse Foreninger, som ledes og styres i den Aand og Tanke og paa den Idé, hvorpaa de er oprettet, af Landbrugets egne Mænd, skal ogsaa af Slægt efter Slægt langt ind i Fremtiden styres paa samme Grundlag.

— — — Efter at have omtalt de ydre Forhold, som gav Stødet til Andelsbevægelsens Sejrsgang her i Landet og de uhyre Vanskeligheder, der var at overvinde i Begyndelsen, skriver Møller Andersen:

Dette store banebrydende Arbejde, som disse gamle Pionerer gennemførte i en Tid, hvor alting syntes umuligt, er i sig selv enestaaende og bliver beundret af alle fra Ind- og Udland. De stak en Linie ud, som er fulgt siden, og ikke engang under Landbrugskrisen i 1930—31—32 kunde nogen give en nogenlunde fornuftig Anvisning paa en bedre Maade at producere og behandle Produkterne paa.

Mange har spurgt: »Hvor fik Fremskridtsfolkene disse Idéer og denne Indstilling fra, og hvad var det, der gjorde, at Bønderne selv gennemførte Andelstanken uden Hjælp fra anden Side?« — Ja, der fortælles, at engang var Udlændinge kommen til Landet for at studere Andelsbevægelsen. De udtalte deres Forbavselse over, at dette kunde gennemføres, og spurgte, hvorfra denne Tanke stammede. De blev da vist ind paa en dansk Folkehøjskole, hvor de med Forundring hørte, at herfra var Tanken om den danske Andelsbevægelse udgaaet, her var unge Landmænd bleven aandelig vakt og indpodet Fællesskabsfølelse, der gjorde dem i Stand til at udføre et ideelt Arbejde for Bevægelsens Udbredelse paa den Egn, hvor de kom til at virke. Det var ude i Sognene, at Arbejdet blev gjort og Samhørighedens Aand blev indpodet Befolkningen, dette førte til, at Andelstankens Opgave og Formaal blev virkeliggjort. Det bliver ogsaa ude i Sognene, at Arbejdet i Fremtiden skal udføres, ikke alene for at følge den udstukne Linie, men ogsaa for at styrke Sammenholdet og udvide Andelsprincippet paa naturligt Grundlag, saaledes at Andelsforetagendet kan tjene Medlemmerne i deres selvstændige Virksomhed henholdsvis som Producent eller Forbruger.

Om det nuværende Slægtled har forstaaet sin Opgave skal ikke dømmes her, men jeg vil gerne henstille til Ungdommen, at den i god Tid forbereder sig til Arbejdet. Thi selv om vor Tids Ungdom muligvis er præget af mere materialistiske Anskuelser og maaske ser mere paa Nyttevirkningen end den ideelle Indsats, saa haaber vi paa, at Mentaliteten ændres saaledes, at Ungdommen selv maa gøre et Arbejde for at faa Forstaaelse af, hvor stor Betydning det har for det enkelte Medlem at leve mere og mere med i sin Forening og i højere Grad føle Samhørighed og Ansvar som Medlem. Derfor maa Ungdommen gøre sit bedste for at erhverve denne Indstilling og Oplysning og søge ind, ligesom de gamle Pionerer, paa den danske Folkehøjskole for der at blive aandelig vaagne og ansvarsbevidste Samfundsborgere, som senere i Livet, i Forstaaelse af Andelstankens Idé, kan føre denne videre til Gavn for Folk og Land.

Ærter bliver nem Mad med de nye Prinsesse Ærter

Det er den store moderne Vejle Dampmølle, der staar bag de nye Prinsesse Ærter. De bestaar af *Ærteflager*, der har gennemgaaet en særlig Behandling efter at den ufordøjelige og i næringsmæssig Henseende værdiløse Skal er fjernet. Derved bliver gule Ærter nem Mad, det er ikke mere en Ret, man behøver at tilrettelægge længe i Forvejen; Ærteflagerne skal ikke sættes i Blød, og Kogetiden er kun ⅛ af hele Ærters, og saa udnyttes de fuldtud. 400 Gram Ærteflager jævner lige saa meget som 1 kg hele Ærter.

Pakker à 400 g netto koster ..... Kr. **1.10**

OPSKRIFT paa en velsmagende og billig Ret:

Ærtekarbonader (4 Personer). *400 g Ærtegrød — 200 g hakket Kød — 20 g Mel — Salt, revet Løg — 40 g Fedtstof. Tilberedning: Ærtegrøden blandes godt med det hakkede Kød, Melet, Salt og revet Løg. Formes til Karbonader og steges til de er smukt brune paa begge Sider.*

F. D. B.s KOLONIAL-AFDELING

Sæt i Blød Dagen før med det danske PANZYM . . .

Viby Fabrikkerne har med PANZYM skabt et dansk Forvaskemiddel, der er baade billigt og godt. Det indeholder Enzymer, der løsner Snavset, naar Vasken faar Lov til at ligge i Blød en god Tid — helst Natten over; og derved sparer De baade Sæbe og Brændsel.

Samtidig skaanes Tøjet, og Arbejdet med selve Vasken bliver lettere for Dem. Det kan betale sig at lade F. D. B.'s PANZYM tage sig af Forvasken.

Panzym faas uden Mærker

140 g netto Kr. 0,50
280 g netto Kr. 0,85
1 kg netto Kr. 2,75

F. D. B.s KOLONIAL-AFDELING

Geisha — Romantik og Geschäft

Geishaen er ikke en abstrakt Operettefigur, hun eksisterer og har sin Plads den Dag i Dag i det japanske Hverdagsbillede. Hvad betyder nu i Virkeligheden *Geisha? Gei* betyder Kunst og *Sha* Person. Geisha er altsaa en Person, der befatter sig med Kunst. Da Husets Kvinder i Japan ikke deltager i deres Mænds Selskabelighed, repræsenterer Geishaen saaledes det kvindelige Element i alle Selskaber. Det er hendes Kald og Opgave. Det er ganske forkert, naar disse fine og yndige Skabninger af Europæerne opfattes som prostituerede Kvinder.

I Shimbashi, Tokios fornemste Geishakvarter ligger Geishaskolen. Geishaerne maa nemlig først tage deres Eksamen, før de træder ud i det praktiske Liv. Her studerer de japansk Sang, Historie, Malerkunst, Instrumentalmusik, Scenedans og Litteratur, europæisk Musik og Selskabsdans foruden Konversationskunst, Blomsterarrangement, Teceremoniel og andre selskabelige Dyder.

Geisha-Bestillingskontoret er det prosaiske i al denne Geishapoesi. Telefoner snurrer ustandseligt, og Mandsstemmer svarer forretningsmæssig. Kontoristerne sidder hver paa sin Tatami (Straamaatte), og kun sjældent slipper deres Haand Telefonens Hørerør. Over for Kontoristerne hænger Trætavler tæt ved Siden af hinanden paa Væggen. Paa hver Tavle staar Navnet paa en Geisha, og Tavlen er malet i to Farver — rød paa den ene Side og sort paa den anden. Rød betyder optaget, sort betyder ledig. Klip, klap .... fra Klokken fem om Eftermiddagen til den tidlige Morgen skifter det uafbrudt mellem sort—rødt—sort—rødt ....

Lokalet ved Siden af er Kassererkontoret. Her knitrer Papirerne, og Trækuglerne paa Sorobanerne — det fjerne Østens Regnemaskiner — smælder mod hverandre. Her hersker Travlhed som i en Bank. Romantikken er her Geschäft.

Tidligere var Geishaen den beskedne, unge japanske Piges værste Rival, nu til Dags er det den moderne Japanerinde, der er Geishaens Konkurrent. Og saa den amerikanske Film! (Som jo nu er blevet forbudt). Man klagede i Shimbashi meget over den amerikanske Film, som Aarsag til de daarlige Tider, thi Filmen viser de unge japanske Piger, hvordan man skal omgaas Mænd — efter Metoder som er Geishaen ganske fremmede. Den nye Generation af japanske unge Mænd vil søge de kokette, moderne indstillede unge Pigers Selskab fremfor Geishaens.

Nærmer vi os en ny Istid?

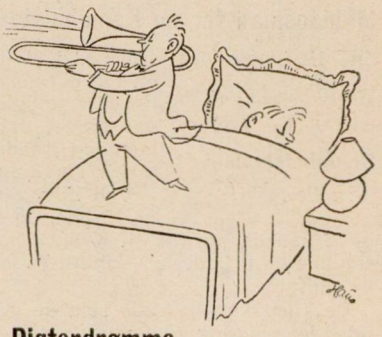
Skulde de tre Isvintre paa Rad, vi har oplevet, mon betyde, at der indtræder en Klimaforandring i Europa? Nærmer vi os maaske en ny Istid? Spørgsmaalet vil næppe kunne besvares før om et tusind Aar, saa denne Bekymring kan vi lade vore Efterkommere om. Europa og Nordamerika har i Aarmillionernes Løb haft tre henholdsvis fire Istider, som hver varede mange tusinde Aar og afløstes af lige saa lange Perioder med varmt eller moderat Klima. Den sidste europæiske Istid ligger ca. 12-16.000 Aar tilbage, saa der er store Tidsrum at regne med.

I Istiderne rykkede Bræerne fra Nordskandinavien og de centraleuropæiske Bjergkæder frem i Dalene og dækkede det meste af Europa. Klimaet maa i og for sig have været koldt, Nedbørsmægden meget stor, og de uhyre Ismasser, der fra Bjergene pressedes ned og fyldte Dalene og de europæiske Slettelande har da yderligere bidraget til at gøre Somrene kolde.

Der findes forskellige interessante Teorier om Istidens Opstaaen.

Den Teori, som vistnok har mest Sandsynlighed for sig, er denne: Klodens Kærne er som bekendt en glødende, smeltet Masse, og denne flydende Kærne er dækket af den faste Jordskorpe. Hvis man nu tænker sig, at denne faste Skorpe har flyttet sig ovenpaa den flydende Kærne, saa vil Jordaksens Retning (Nord- og Sydpol) og Ækvatorlinien dog stadig ligge fast i Forhold til Klodens Bane omkring Solen. Men Jordoverfladens enkelte Partier vil ved saadanne Forskydninger over Kærnen snart ligge nærmere eller fjernere til Pol eller Ækvator, hvad der selvfølgelig indebærer tilsvarende Forandringer i Landenes Klima.

Denne interessante Teori synes at blive bekræftet gennem visse geologiske Iagttagelser. Folderne i vor Klodes lange, sammenhængende Bjergkæder plejer for det meste at løbe omtrent lodret til Ækvatorlinien, saaledes at man af deres Forløb kan slutte sig til Retning Pol-Ækvator. Undersøger man nu Foldebjergene fra forskellige geologiske Tidsaldere, saa finder man efter samme Regel, at Ækvatorlinien i disse Perioder er løbet gennem andre Lande end i den geologiske Nutid, og det samme gælder selvfølgelig for Polernes Beliggenhed. Jordskorpen maa altsaa efter denne Teori have forskubbet sig paa Kærnen, og derved bragt arktisk eller tropisk Klima til de forskellige Lande. Grunden til denne Forskydning af Skorpen over den flydende Kærne maa sandsynligvis søges i Aarsager af kosmisk Natur, f. Eks. Tiltrækning af store Masser i Verdensrummet.

Digterdrømme

I min musikalske Hjerne
myldrer det med sære Klange,
som desværre alt for gerne
blev til ganske jævne Sange.

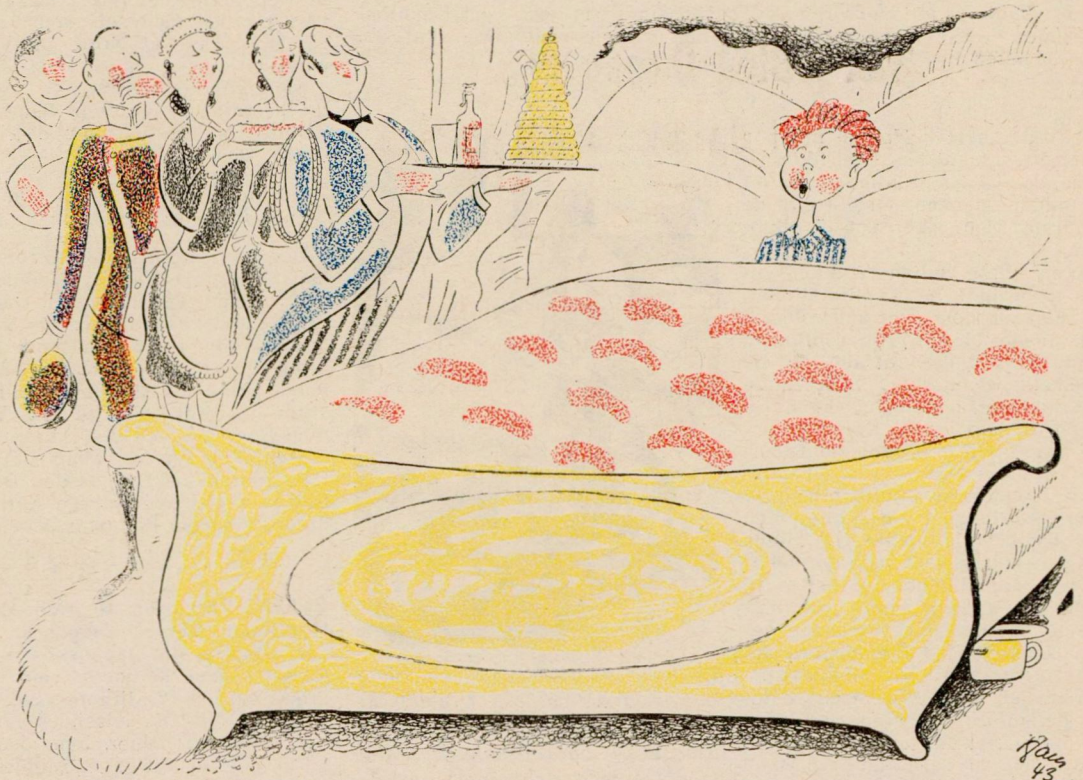
Nu og da i mine Drømme
stod jeg frem som en Profet
lod Basunens Toner strømme
fra en funklende Planet.

Da var jeg, min Verdens Herre,
men saa vaagned' jeg desværre
og de smukke Drømmes Slutning
blev en broget Omgang Trutning
paa en bulet Bliktrompet.

* * *

I de hektiske Aar, da Spanierne tog den nye Verden i Besiddelse, strømmede Eventyrere over Havet paa Jagt efter Guld. En af disse hed Diego de Ordaz. Med et Par Hundrede Mand sejlede han i 1531 op ad Orinocofloden for at finde Landet *Meta,* hvor Indianerne ligefrem havde gyldne Skjolde og Hjælme. Guld var det smaat med, men til Gengæld var der krigerske Indianere i Overflod. Ildvaabnene gav Spanierne en stor Fordel i Kampen, men de indfødte forstod sig ogsaa paa Krigskunst. De sørgede altid for at have Vinden paa Ryggen, naar de angreb. En Del af de forreste Krigere bar store Bækkener med glødende Trækul, mens andre dryssede pulveriseret spansk Peber paa Gløderne, saa Røgen drev ned mod Fjenden, »hvilket foraarsagede gentagne alvorlige Nysninger eller endog Bedøvelse.« — Denne første historiske Beretning om Anvendelse af Gasangreb er altsaa over 400 Aar gammel.

* * *

Jeppe i Baronens Seng: — Ey, hvad er dette for en Herlighed? Hvordan er jeg kommet til dette?

En Kommuneskoledreng arvede fornylig et Par Godser og en Formue, der maaske beløber sig til en Million.

Middagsmad for en Kannibalstamme

En Missionær, der har tilbragt et Døgn som Fange hos en Kannibalstamme fortæller.

Ombord i et lille Missionsskib var vi paa Vej til en Øgruppe i det indiske Ocean Nord for Australien. De to sidste Missionærer paa denne Øgruppe var blevet dræbt, og Arbejdet var gaaet i Staa, men jeg troede, at det efter en Samtale med den lokale Høvding kunde sættes i Gang igen.

Ved Udmundingen af et smalt Stræde gik vi paa en Klippe, og Skibet gik til Bunds. I en Redningsbaad naaede jeg ind til Kysten med to Mand af Besætningen. Kysten saa øde og forladt ud — indtil Baaden kom ind paa lavt Vand. Saa kom de indfødte.

De kom ikke hylende som de gør i Filmen, de gik roligt, men med Spyddene parate. Det var en uhyggelig Bande. Jeg gik ud af Baaden og gik frem med Armene udbredte for at vise, at jeg kom i fredeligt Ærinde, og saa.... Saa ved jeg ikke nøjagtig, hvad der skete.... Jeg kom til Bevidsthed i en lille Græshytte. Jeg kunde ikke rejse mig, da jeg var snøret sammen. Jeg saa op, og var klar over, at det var en kæmpemæssig indfødt, der stod og prikkede mig mellem Ribbenene med en Taa. Det var Dag, og tre-fire grimme Mænd stod rundt om mig og grinede. En Mand kom hen og begyndte at tale til mig i et Sprog, jeg kendte en Smule til. Jeg svarede ved at remse alle de Ord op, jeg kendte i Sproget. Mens jeg paa denne Maade søgte at faa en Samtale igang, blev Hytten fyldt med Mænd som gik rundt om mig, følte paa min Hud og trak mig i Haaret. Jeg var sikker paa, at de fleste var parat til indbyrdes Kamp blot for at blive Ejer af mit Hoved.

Imidlertid var jeg blevet trukket ud af Hytten ved Benene. Som de fleste andre Hytter stod denne paa Pæle, og jeg blev løftet ned paa Jorden, ikke altfor omhyggeligt. Jeg blev ført til en Høvding, en mørk Fyr, som stod under et Træ og talte til mig i et Sprog, jeg ikke forstod. Jeg saa mig om efter den indfødte, jeg havde kunnet føre en Smule Konversation med. Mens jeg kikkede mig rundt, saa jeg den lille Redningsbaad ligge nede i det smalle Stræde, ombord i den saa jeg et Par mørke Mænd i hvide Skjorter.

Jeg pegede ned til Baaden, pegede paa mig selv. Høvdingen talte til et Par af Tilskuerne og de tog Rebene af mig. Derpaa sagde Høvdingen noget, jeg opfattede som en Ordre om at gaa. Jeg vaklede ned til Bredden, og Baaden kom snart efter ind efter mig og mine to Boys tog mig ombord. Efter en kort Sejltur blev vi optaget af nogle venligsindede indfødte, og efter et Ophold hos dem kom vi hjem.

Hvorfor vi ikke blev forfulgt af Kanoer, og hvorfor jeg overhovedet fik Lov at gaa, forstaar jeg ikke, men som Missionær tillægger jeg dette Forsynets Vilje. Men jeg er ogsaa Menneske, og jeg er nysgerrig efter at vide, hvorfor jeg laa bundet en hel Nat, bevogtet af Kannibaler, og hvorfor jeg endelig fik Lov at gaa uden at lide Overlast.

Jeg gaar ud fra at jeg aldrig faar det at vide. — Men, som min Erfaring efter dette Fangenskab vil jeg hævde, at der findes ikke noget mere skadeligt for Nerverne end det at finde sig selv i en Kannibalstammes Græshytte, i Forvisningen om at man næste Dag skal staa paa Menuen hos Høvdingen.

* * *

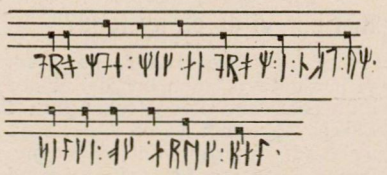
DR. William Hall Holden har paa en otte Maaneders Ekspeditionsrejse op ad Amazonfloden truffet en Indianerstamme, der hørte til de sundeste Mennesker paa Jordkloden.

Skønt disse Indianere ikke syntes at besidde de Kvalifikationer, der hævede dem over andre Indianerstammer langs Amazonfloden, fandt Dr. Holden, at de var de sundeste Mennesker, han endnu var kommet i Berøring med, thi ingen af dem led af Kønssygdomme, Kræft, Hjertesygdomme, Tuberkulose eller andre af Civilisationens Sygdomme. Indianerne var langtfra tilbage i Udvikling, men var baade intelligente og kunde lære at læse. En af Aarsagerne til deres Sundhed ligger i, fortæller Dr. Holden, at syge og svage Børn dræbes; og Stammens Levemaade gør dem immune for Sygdomme, der paavirker civiliserede Mennesker.

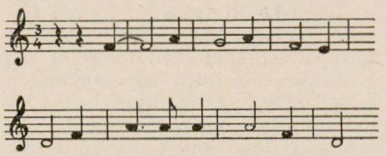
Stammen hed »Wei Weiss« (Hvide Indianere) og levede det mest primitive Liv, der tænkes kan. Kun faa af dem havde set en hvid Mand før, og ingen havde været udenfor Stammens noget begrænsede Distrikt.

To Krisesymboler paa een Gang. Det usædvanlige Læs er Budets Erstatning for Bilen, der staar paa Klodser — og Kurvene er Erstatning for det Indpakningspapir, der ikke ligefrem er Overflod paa for Tiden.

DEN ældste Folkevise vi kender findes nedtegnet i »Skaanske Lov« og stammer fra det trettende Aarhundrede, Melodien er prentet i middelalderlig Mensural-Nodeskrift, Teksten med Runer (eftertegnet herover). Hvis man gennemspiller Noden herunder, som er samme Melodi omskrevet til moderne Nodeskrift, vil man genkende Statsradiofoniens Pausesignal.

Hverken Tekstens eller Melodiens Oprindelse ved man noget videre om. Den almindelige Opfattelse, at Folkevisen — saadan som Ordet antyder — skulde være af folkelig, Almue-Oprindelse deles ikke af Videnskaben. Rimeligvis er Folkevisen udgaaet fra Adelen. Det er i Forbindelse med de Danse og Sanglege som »høviske Jomfruer og Svende legede ved Hove«, at vi første Gang møder Folkevisen i dansk Kultur. Maaske var disse adelige Damer og Herrer for en stor Del selv Forfattere — men de kommer nok til at dele Æren med den vandrende Troubadur, hvem vi i al Fald har at takke for, at vor store Folkevise-Skat i Løbet af Middelalderen ikke alene blev nordisk Fælleseje men fælles for store Dele af Nord- og Vesteuropa.

Man kunde bedst tænke sig, at de Strofer, der svarer til Pausesignalets Toner, var digtede af en adelig Dame:

»Drømte mik en drøm i nat
um silki og ærlik pæl.«

Der er i den simple Strofe et umiskendeligt Drag af Kvindelighed, og man ser for sig en Dansering, »høviske Jomfruer og Svende« Haand i Haand dansende omkring Forsangeren paa en adelig Plæne. Eller maaske er det en ikke altfor forvænt Almue-Piges Yndlingsdrøm? Vi ved det ikke.

Men Folkevisens simple Ynde taler umiddelbart til os den Dag i Dag — tværs over talrige Aarhundreder, gennem Radioens Æventyr.

* * *

SKOLERADIOEN har en stor Udbredelse i Japan. Ved Slutningen af 1940 var næsten alle japanske Skoler forsynet med Radiomodtager. Det drejer sig om 12 Millioner Elever i 36.000 Skoler. Der udsendes aarligt ca. 3000 Programmer, hver paa en halv Time. Blandt Fagene findes et, der kaldes »Karakterlære«, Undervisning i, hvordan man udvikler sin Karakter.

Mine Erfaringer med Vækkeure

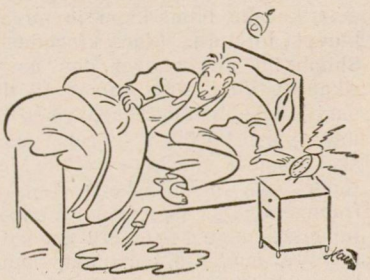
De bedste og mest paalidelige Vækkeure er Spædbørn af begge Køn, men hvis saadanne ikke kan skaffes, maa man nøjes med en Surrogatvare fra Urmageren. Man bør inden Betalingen overbevise sig om, at der er Spektakel for alle Pengene.

Bæstet skal trækkes op to Steder, og i Reglen skal man dreje højre om det ene Sted og venstre om det andet. Det er for at gøre det sværere. Drejer man nemlig den gale Vej, gaar Haandtaget af og triller ind under Klædeskabet. Naar man saa rager efter det, faar man fat i en afdød Mus, to Kraveknapper og den Morgensko, man mistede sidste Sommer. Dette vilde have været Held i Uheld, hvis man ikke netop for fjorten Dage siden havde brændt den anden. Under Forudsætning af, at ens Kone til sidst finder Haandtaget, at man faar det skruet paa igen og hele Mekanikken rigtigt stillet og behørigt trukket op, da vaagner man næste Morgen ved, at Sejerværket under vældig Alarm langsomt men maalbevidst spadserer ud over Bordkanten og ned paa Gulvet, hvor Glasset gaar i tusinde Stykker — tror man da, men Nr. 1001, finder man først bagefter med de bare Tæer. Værket gaar imidlertid ubekymret videre, men senere paa Dagen opdager man, at den store Viser er bøjet i Faldet og fører en heftig Kamp med den lille om, hvem der er stærkest. Man griber resolut ind i Slagsmaalet med sin Lommekniv og opnaar at brække den store Viser. Uret dikker stadig, men Tidsbestemmelsen er derefter noget unøjagtig.

Hvis et Vækkeur trods alle Lemlæstelser naar at blive et Par Aar gammelt, gaar det en skønne Dag i Staa uden ydre Grund. Man tager da Bagklædningen af — pas godt paa de smaa Skruer — og finder som Regel en fed Edderkop, der har slaaet et Par Traade om den lille muntre Perpendikkel. Der er kun een Ting at gøre. Man jager Dyret ud, renser Værket med sin Tandbørste og giver det lidt Cykleolie i Lejerne. Muligvis kan Uret saa gaa igen — muligvis ikke.

Jeg kendte engang en Mand, der var saa forstokket en Søvnetryne, at han snappede sit trofaste Vækkeur, naar det brændte løs om Morgenen, puttede det ned under Dynen og sov videre. Aarle en graa og trist Mandag Morgen stod der imidlertid et Glas Vand — meget koldt og meget vaadt — paa Sejerværkets sædvanlige Plads

Han forvandt det aldrig.

Kunstkronik: En Skuffelse paa Det kgl. Teater — Fire festlige Film — Munter Symfonimusik ved Torsdagskoncerten den 21. ds.

VED KNUD SØNDERBY

Ebbe Rode og Marguerite Viby.

Lykken kommer.

Man kunde græde sine modige Taarer over de skønne Kræfter, der spildtes i denne Film. *Marguerite Viby*, den straalende danske Stjerne af internationalt Format, og *Ebbe Rode*, den førende Karakterskuespiller i ungt dansk Teater — de blev begge saa godt som spildte. Handlingen i Filmen var saamænd akceptabel nok: et ungt rigt Ægtepar glider efter et halvt Aars Ægteskab fra hinanden af lutter Rigdom. De kan ikke finde hinanden mere midt i det mondæne hvirvlende Liv, og for at forhindre dem i at skilles, vædder en Højesteretssagfører i Familien med dem om, at de vil blive lykkeligere, hvis de begynder forfra i langt beskednere Kaar. Paa et givet Tidspunkt faar Højesteretssagføreren dem til at tro, at de virkelig er blevet fattige — og saa bliver de ogsaa lykkelige igen. Stor Vægt kan der selvfølgelig ikke lægges paa denne Paastand, men der kunde være blevet et Lystspil ud af Fabelen alligevel. Det blev der ikke — i hvert Fald ikke et Lystspil, som man kunde have haabet det efter de Kræfter, der var sat ind paa det.

* * *

Festligt og fransk.

Franskmændene har — ikke med Urette — Ord for at være det elegante og spirituelle Lystspils Mestre. Filmen »Kun for en Nat« beviser det. Uden at genere nogen anden Film har man sikkert Lov at sige, at det er længe siden, der har været vist et Lystspil med samme Lethed og Humør. Filmen er en Fortælling om Askepot, der til sidst faar sin Prins. Askepot er, tror Prinsen, en fattig Blomsterpige. Efter at have udstyret hende som en Prinsesse, oplever de en elegant Nytaarsaften, men hun vil ikke slippe ham, og derpaa følger en lang Række gensidige Bluff-Numre, der som Kinesere paa en Snor futter af lige efter hverandre.

Den yndige *Danielle Darrieux* er Askepot — Skuespillerinden, der fordi hun en Aften gaar paa Gaden i sit Kostune som Blomsterpige, hvirvles ind i det hele! *Albert Prejean* er en elegant Millionær.

Den sprudlende franske Dialog er det jo kun et Faatal givet at følge med i, men Oversættelsen fastholder nydeligt Lystspillets Tone, og byder derved Tilskueren en god Erstatning for Pariserviddet.

Irsk Komedie paa Det kgl.

Folk, der kender Verdensdramatikken, har i adskillige Aar nævnt Navnet paa den irske Forfatter *John M. Synge* og højlydt beklaget sig over, at ingen af hans Stykker blev opført herhjemme. Nu en Menneskealder efter Synges Død er Ønsket blevet opfyldt. »Playboy« har under Titlen »I Sandhed en Helt« haft Premiere paa Det kgl. Teater, men Forestillingen er sikkert blevet en Skuffelse for Synges Forkæmpere, som den er blevet for andre.

»I Sandhed en Helt« handler om en ung Irlænder, knap nok mere end en Dreng, der i Hidsighed slaar sin Far ned med en Spade og derpaa flygter. Han dukker op i en Landevejskro paa Irlands Vestkyst, sulten og pjaltet, ingen regner med ham, men da han lader nogle Ord falde om den Forbrydelse, han har begaaet, kommer det irske Temperament i Live baade hos Krofolk og Gæster. En frygtløs og lidenskabelig Mand er Tilbedelse værdig, og en ung Mand, der ikke er veget tilbage for at kløve Hovedet paa sin egen Far, er i Sandhed en Helt. Den unge Mand fabulerer og digter om sin Forbrydelse, saa han faar Plads som Karl i Kroen, saa Kroværtens Datter forelsker sig i ham, og saa Folk kommer langvejs fra for at se ham og hylde ham.

* * *

Bodil Ipsen-Lystspil.

Efter *Bodil Ipsens* første Filmiscenesættelse »Afsporet« var der store Forventninger til hendes Film Nr. 2. »En Herre i Kjole og Hvidt« er ogsaa god, gennemtrængt af en helt ny Lystspiltone. Filmen handler om en ung Mand, ansat paa et Musikforlag; han er mere genert end unge Mænd er flest. Ved at gennemgaa en Behandling hos en kvindelig Psykoanalytiker krænger han helt Generthedens Ham af sig, gør Karriere og faar den Pige han elsker. Filmen er fuld af Charme, og Billedrækken er kædet saa elegant sammen, som man ellers kun ser i de bedste Film fra Udlandet. *Mogens Wieth* udfolder al sin Charme som den generte unge Mand, *Bodil Kjer* viser hele sit nuancerede og fine Spil som den henrivende unge Pige, han elsker, *Ib Schønberg* er fuld af Humor som den trylleinteresserede Musikforlægger, *Gull-Maj Norin* er som Psykoanalytikeren ikke blot et Postulat af en Vampyr, men et Menneske, man tror paa, og i to dejlige Biroller ser man Charles Wilken og Petrine Sonne.

Bodil Kjer.

Han, der tidligere har været frygtsom og forkuet under en Fars Tyranni, blomstrer nu op og faar virkelig helteagtige Egenskaber. Da dukker Faderen op under sin Søgen efter ham. Spadehugget har blot givet ham en Flænge over Issen. Den unge Mand staar pludselig som en Pralhans, Glorien forlader ham, han, der før blev tilbedt, bliver nu til Latter, og da han for at genvinde sin Heltepositur i Desperation endnu engang fører Spaden mod Faderens Hoved, skaber det ikke Beundring mere, men kun Afsky.

Ebbe Rode spillede Hovedrollen som den unge Mand, men Figurens Hovedlinie blev ikke helt rigtig. Den unge Mand blev for meget af en Særling og for lidt af en Digter — utvivlsomt er det hans fabulerende Evne, der skal bjergtage hans Omgivelser. Faderen var storartet spillet af *Elith Pio — Illona Wieselmann* nydelig som Kroværtens Datter, *Valdemar Møller* festlig som hendes Far, *Mogens Wieth* var storartet morsom Krodatterens rige, pigedrengede Forlovede og *Charles Tharnæs* helt rigtig som en Krogæst. Men paa andre Poster sviktede Skuespillerne fuldstændig, og dette i Forbindelse med det gale Anlæg i Stykkets Hovedlinie gav Forestillingen dens uhjælpelige Slagside.

* * *

Henrivende Baby paa Eventyr.

Johan Jacobsen har store Evner som Instruktør. Han har lavet helt fortræffelige Lystspilfilm, han kan faa noget ud af selv en tynd Handling. Ogsaa hans sidste Film, »Baby paa Eventyr«, er af den pudsige Slags. Arvid Müller har lavet Manuskriptet, og selv for et Lystspilmanuskript er det ikke helt vægtigt nok. Det kniber med Sammenhængen og den Mening, der som bekendt ogsaa skal være i Galskaben. Men takket være det henrivende Drengebarn, Lille Kaj, *Gunnar Lauring* og *Beatrice Bonnesen*, der spiller det kendte og skattede Sagførerpar, og *Chr. Arhoff*, er det alligevel lykkedes for Johan Jacobsen at fremstille en Film, som baade vil more og røre Publikum.

* * *

Smaa Filmanmeldelser.

Vi kommer med Musik er den daarligste »Babs«-Film, der hidtil har været vist. Historien om Ungdomsklubben, hvis højeste Ønske er at faa et lille Træskur til Klublokale er i og for sig fornøjelig. Men desværre skal den være Ramme om *Alice »Babs» Nilssons* Swing-Præstationer, og det er at gøre for meget Stads af Pigen.

Løjtnantshjerter. Et svensk Forsøg paa at lave en Operettefilm, som i det store og hele er vellykket. Der er hverken Hoved eller Hale i den Handling hvori *Åke Söderblom* og *Sickan Carlsson* tumler sig, men der er mange pudsige Scener og meget velklingende Musik.

Vi maa holde sammen, *Viveca Lindfors*, der har et stort Talent, har Hovedrollen i dette Forhus-Baghus Stykke. Hun er Datter af en Stormagasin-Direktør og tager Plads i Faderens Magasin for at lære de ansattes Kaar at kende. Noget usandsynligt er det hele, men det er nydeligt udført, og den talentfulde Lindfors kaster Glans over Komedien. — OR

Gøngen betager Børnene.

Alene det at man paa Forhaand fik at vide, at Kulsoen, den lede Heks og Stikker for Fjenden, skulde spilles af en ung Pige, at hun oven i Købet skulde synge, og at der ogsaa var indlagt andre Sange, var nok til, at man spaaede Gøngehøvdingen paa Det ny Teater et velfortjent Nederlag. Men det gik lidt anderledes, end man ventede. I sin Bearbejdelse har Holger Rørdam holdt sig nær op til Bogens Handling, han har understreget det nationale Element, saa det griber en Del af Publikum om Hjertet. *Poul Reichardt* er maaske lidt spag som Svend Gønge, men kan ellers nok faa et Drengehjerte til at banke — som alle Hjerter vil banke for Inger Stender, der spiller Julie Parsberg, Lise Thomsen, der er en henrivende Kammerpige, og Else Colber, der har Rollen som Palle. Har man Børn eller selv lidt Barnlighed i Behold, kan man godt gaa til Gøngehøvdingen.

* * *

Munter Symfonimusik.

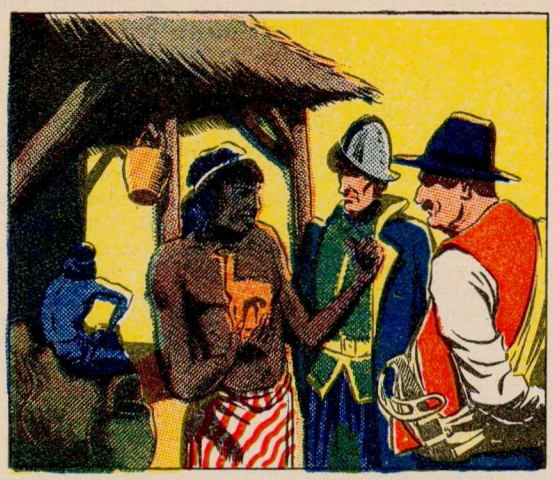
Den russiske Komponist *Borodin* er en af den nyere Musiks Pionerer, han repræsenterer den Retning i Musikken, der indførte større Frihed i Kompositionen og som Stof i vid Udstrækning anvendte den oprindelige Folkemusik. I Borodins anden Symfoni, der opføres ved Torsdagskoncerten d. 21. Jan., har vi et typisk Eksempel paa denne Retning.

Den første Sats mangler endnu det livlige Præg — den indeholder den religiøst og »slavisk« betonede Andante.

I Scherzo'en tager Munterheden sin Begyndelse; Satsen er enkel og knap, og dens Trio har et udtalt orientalsk Præg. Finalen sætter ind med en for denne Musik saa typisk Dissonnans. Flygtige Motiver jages af Violinerne, mærkelige Figurer i sære Rytmer slynges gennem de første sytten Takter med kaotisk Vildskab, inden Hovedmotivet faar Lov til at udvikle sig. Dette Tema, saavel som det senere og egentlige Tema (der fremføres af Klarinetten) vises os i mange forskellige Iklædninger, og hele Satsen er typisk for den store Instrumenterings- og Harmonikunstner: Borodin. Selv om den sidste Sats utvivlsomt er den bedste, er det dog alt i alt en Symfoni, der viser de nye Signaler under Eet og er et for moderne russisk Musik typisk Værk. R. S.

Store Opdagelsesrejser

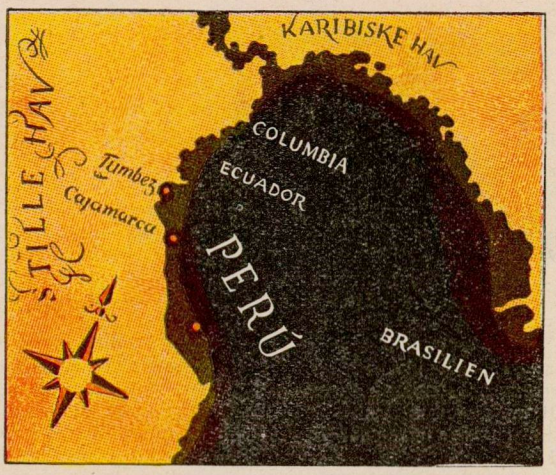
PIZARRO

Det var Jagten efter Guld, der i 1513 drev Balboa til at krydse Panamatangen. Her ved Stillehavskysten fandt man dog ikke de gyldne Lande, men de indfødte talte med Ærefrygt om det mægtige Inkarige, Peru, langt mod Syd, hvor Sølv og Guld fandtes.

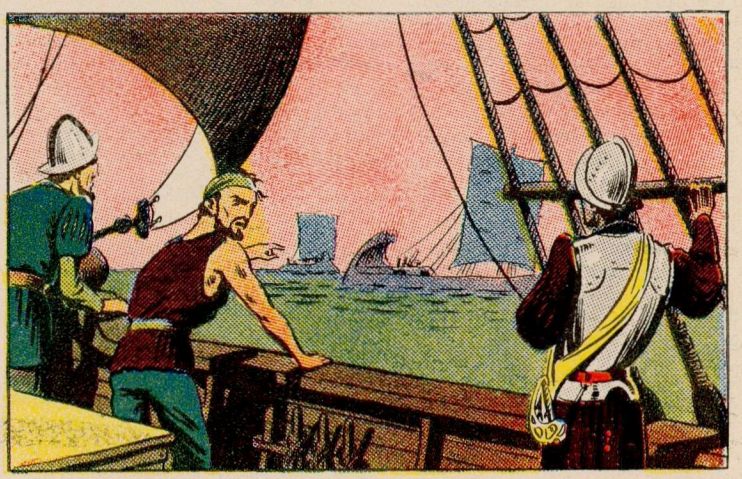
En Indianer lavede en Lerfigur af en Lama og sagde, at saadanne Dyr levede i store Mængder blandt Guldlandets Bjerge. Balboa blev dræbt, inden han naaede Peru, men en af hans Officerer, Francisco Pizarro, gennemførte Planen.

Han var modig og uforfærdet, men utrolig hensynsløs og grusom. Pizarro havde slaaet sig sammen med en anden Lykkejæger, Diego Almagro, og en rig Munk. De udrustede et Skib, som Pizarro førte Syd paa; Almagro skulde senere følge efter.

Det blev en drøj Sejlads, og da Forsyningerne slap op, gik Pizarro med firs Mand i Land paa den sumpede Kyst og sendte Skibet tilbage efter Hjælp. Da Hjælpen endelig kom, fortsatte han mod Syd. Han blev saaret i Kamp mod de krigerske indfødte og vendte tilbage til Panama med det Guld, han havde samlet. Her traf han Almagro, som forgæves havde søgt efter sin Kammerat.

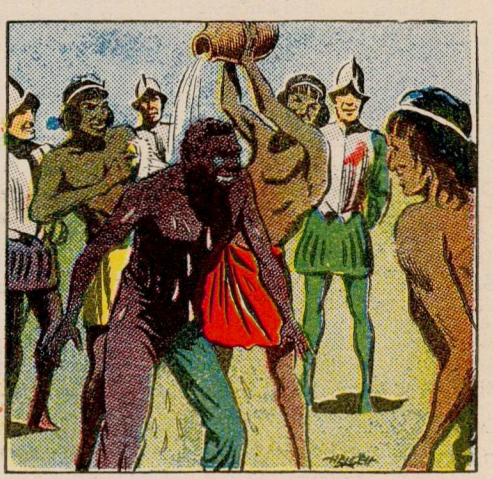
Atter drog de af Sted og røvede og plyndrede ned langs Kysten, men stadig uden at finde Peru. De var dog klar over, at de nærmede sig civiliserede Egne. Byerne blev stadig større og mere velbyggede, og de mødte Handelsfartøjer, hvis Mage de aldrig havde set — vældige Tømmerflaader med firkantede Sejl, rigt lastede med kostbare Varer. Her hørte de godt Nyt.

Inkarigets nordligste By, Tumbez, laa ikke langt borte. Pizarro gik i Land paa en lille Ø, mens Almagro sejlede efter Forstærkninger, men Guvernøren i Panama sendte Skib til Pizarro med Bud om, at han skulde opgive sit haabløse Foretagende. Han nægtede dog at lystre Ordren.

Sammen med femten Mand blev han paa Øen, og da Almagro langt om længe kom med et lille Skib, sejlede de til Tumbez, hvis Rigdom og Magt gjorde et stærkt Indtryk paa dem. Spanierne var for faa til at tænke paa Erobring, og Inkaerne modtog de fremmede med stor Gæstfrihed.

En Neger blandt Pizarros Folk vakte megen Opsigt. Da Inkaerne ikke vilde tro, at Farven var ægte, fik de Lov at prøve at vaske den af. Pizarro var klar over, at Rygterne ikke havde overdrevet. Han sejlede til Panama og derfra til Spanien for at udruste en Ekspedition. *(Fortsættes.)*

Sløjdklubbens Storesøster og Lillebror for 25 Øre

— de to morsomme Paaklædningsdukker, der kan staa alene og tage Tøjet paa over Hovedet, har allerede faaet mange Venner. Rundt omkring i Hjemmene har Drengene haft travlt med at skære Dukkerne ud og sætte dem paa Klodserne, og Pigerne har været optaget af at kolorere og klippe de pæne Kjoler og Drengedragter ud — og det er meget fornøjeligt, kan I tro, at faa Lov at bestemme, hvilke Farver Kjolerne og Tøjet skal have.

Tegningerne til Dukkerne og deres Tøj vil I faa tilsendt, naar I skriver til *Børnenes Frikvarters Sløjdklub, Njalsgade 15, København S,* opgiver jeres nøjagtige Adresse og vedlægger 25 Øre i Frimærker til Dækning af vore Ekspeditionsomkostninger.

* * *

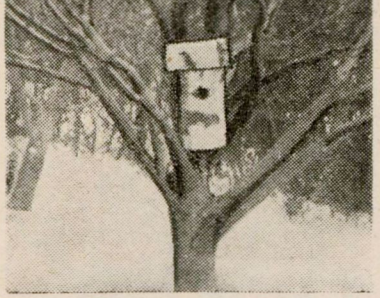
Sæt Mejsekasser op

Nu er Tiden inde til at tænke paa vore fjedrede Venner, der snart paany vil bringe Liv ind i Haven og gøre Nytte for den Interesse, vi viser dem ved at overlade dem et Par gratis »Lejligheder«.

Foruden at de forskellige Mejsearter er fornøjelige og livlige Væsener, gør de Frugttræerne meget godt ved at æde disses Snyltegæster, Larverne, og det er værd alene af denne Grund at sætte nogle Mejsekasser op.

Naturligvis kan I selv lave dem, men da de, for at Fuglene vil tage Ophold i dem, skal være udhulet af en Stamme, f. Eks. Birk, er det nok saa let at købe dem færdige. Kassen, som sættes fast paa en Træstamme ca. 1½ Meter fra Jorden, har et Laag foroven, saa I kan komme til at rense Kassen, og Mejserne nu igen kan paabegynde Bygningen af en ny Rede. Indgangen til denne er saa lille, at andre og større Fugle ikke kan tilrane sig Reden, og Katten vil heller ikke, trods Kassens korte Afstand fra Jorden, kunde skade Mejserne.

Hæng saa en Gang imellem en Flæskesvær eller et afgnavet Kødben op i en Snor i Træet, og I kan tro, I og jeres Forældre vil faa Fornøjelse af de smaa vimse og farvestraalende Naboer.

JULEGAADENS VINDERLISTE

Den rigtige Løsning var: C: At have og ikke have. H: Har man engang spist af Bliktallerken. I: Du blev Træl. J: Munken gaar i Enge. F: Lyset der sluktes. A: Dagdriverbanden. D: Strenge Tider. G: En Kvinde er overflødig. B: Født til Graad. E: Paa Spor efter den tabte Tid.

Mellem det overvældende Antal Deltagere udtrak vi den 7. Januar under behørig Kontrol nedenstaaende Vindere. Det store Deltagerantal har igen vist os, at vor Julegaade har en begejstret Tilhængerskare, som vi takker paa det hjerteligste og haaber paa fornøjeligt Gensyn næste Jul.

DE HELDIGE:

1 Grammofon: Ulla Christiansen, Windsorvej 47, Kbh. S.

1 Harmonika: Marie Pedersen, Lystrup Mejeri pr. Lystrup. *1 Badmintonketcher:* Anna Olesen, Jægergaardsg. 132 2, Aarhus. *1 Fotografiapparat:* Assistent Vald. Birnbaum, Raadmandsg. 15 3, Kbh. N. *1 Bordlampe:* Hans Dubgaard, Hove pr. Klinkby. *1 Tepotte:* Lærer A. Jensen, Skovgaarde, Ebeltoft. *1 Kabaretfad:* Thora Madsen, Ungstrup pr. Kjellerup. *1 Skaal af Træ:* Svend Aage Møller, Mejeriet, Højby St. *1 Armbaand af Sølv:* Kirsten Agersted, Sorrentovej 12, Kbh. S.

1 Barbersæt: Mogens Lusty, Degnemoseallé 63 1, Brønshøj. *1 Herre Paraply:* Mikael Hansen, Hagens Allé 25, Hellerup. *1 Dame-Skjortebluse:* Inge Gudrun Fauerskov Christensen, Norgesg. 17 4, Kbh. S. *1 Slips:* Haun Hansen, Ved Sønderport 13, St., Kbh. S. *1 Dame-Silketørklæde:* J. V. Thomsen, Ny Kastetvej 40 1, Aalborg. *1 Par Dame Sportsstrømper:* Fru Doris Petersen, Hesselg. 4 1, Nyborg *1 Sæt Charmeuse-Undertøj* (Dame): *Ellinor* Blessing, Johan Kellersv. 48 1 Kbh. V. og Kirstine Jensen, Sabro Skole pr. Mundelstrup. *1 Herre Slipover:* Gdr. N. Nielsen, Jelsgaard pr. Jels. *1 Par Silkestrømper:* Eva Larsen, Nyvej 21 4, Kbh. V. *1 Natkjole:* Esther Marie Nielsen, Gudumholm.

1 Par randsyede Sko: Arne Rasmussen, Skamby St. *Hver 1 Par gennemsyede Sko:* Vagn Christensen, Tjæreby pr. Roskilde og Jens Jørgen Jensen, Langelandsv. 19 4, Kbh. F. *Hver 1 Par vendte Skindsko:* Kurt Nielsen, c/o Chr. Mortensen, Torpet, Ringsted. Ejvind Jensen Moselund, Søby Fasterholt. Aksel Clausen, Korterup, Landet. L. N. Mich. Dahlgaard, Frederiksg. 38, Skive. *1 Par Veldtschoen:* Anna Sørensen Helbro, Horskærgaard, Dejret pr. Knebel og Jørgen Petersen, Ommelsvejen, Ærø. *1 Par klæbede Sko:* K. Aagaard Hansen, Bukkehave pr. Tirsted St.

Hver 1 Skindhjelm: C. Birk, Kongensg. 99 1, Fredericia. R. P. Hansen, Rosenørnsgade, Randers. Carl Steinø, Emdrup Banke 30, Kbh. Ø. Arne M. P. Sørensen, Lille Thorup pr. Viborg. *Hver 1 Cyklelaas:* K. W. Sørensen, Valborg Allé 34 4, Valby. Fru Asta Madsen, Drewsensvej 3 2, Odense. Anders Andersen, Hans Andersen, Tjæreborg, Jyll. *Hver et Søgelys til Cykle:* Arkitekt O. Jensen Kjær, Vardevej 13, Vejle. Axel Hansen, Hegnshusene 158, Brønshøj. Peter Christensen, Lilballe, Bramdrupdam.

Hver en Flaske Chypre: Frk. H. og J. Eriksen, Solhøj 8, Randers. Erna Elisabeth Petersen, Stensgaard St. Karen Larsen, Toften Stigsnæs pr. Skelskør. Cecilie Nielsen, Kraghave pr. Taastrup. Karen Marie Hansen, Østbirk. *Hver 1 Flaske Barbersprit:* Laurits Christensen, Sandbjergg. 11 1, Kbh. N. Børge Brenøe Jørgensen, Enghavevej 254 St., Kbh. V. G. Trane, Kabbelejevej 17, Brønshøj. Staugaard-Therkildsen, Christian d. X.s Allé 35, Lyngby. Richard Eriksen, »Eriksminde«, Aarslev pr. Brabrand. *Hver en stor Æske Dessert:* Fru P. Lapuchoff, Duevej 112 2, Kbh. F. Fru Frida Jensen, Taaderup, Tingsted, Falster. Fru Alma Lejre, Skovby pr. Nr. Alslev. Fru Elin Petersen, Peder Lykkesvej 5, Kbh. S. Sigrid Augustinusen, Viuf pr. Viuf. *Hver en Æske Dessert:* Havnebetjent P. Petersen, Gunløgsg. 3 2, Kbh. S. Grethe Andersen, Egby, L. Skensved. Fru Møhl Hansen, Kregme pr. Kregme. Knud Seitzberg, Sorrentovej 10 2, Kbh. S. Ellen Margrethe Christensen, Østen Kjær, Tversted pr. Sindal St. Syrene Mortensen, Sdr. Ringg. 85 4, Aarhus. Ingeborg Hansen, Ny Østerg. 20, Maribo. Lars Ole Parelius, Ansgarsg. 11, Odense. Fru Marie Bentsen, Skuldelev pr. Krogstrup. Agnete Korslund Larsen, Sønderhaven pr. Tranget.

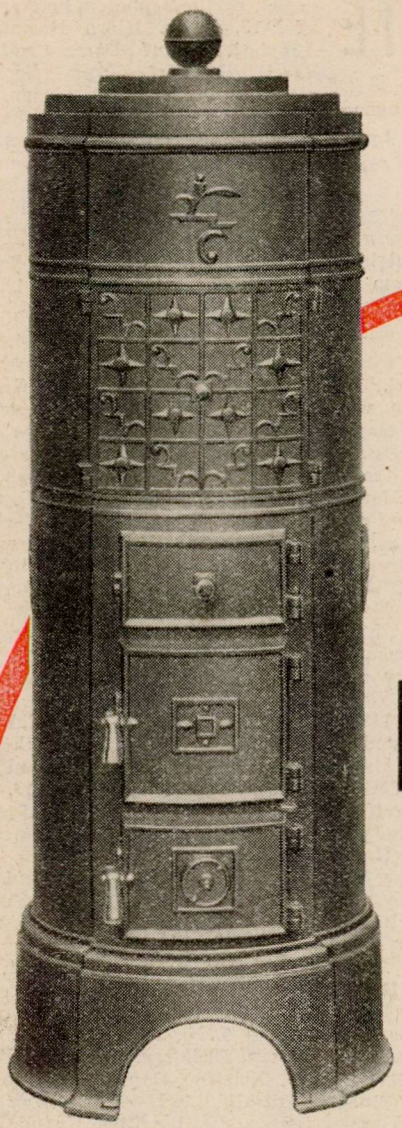
Hver et Bind Eventyr: Sigfred Wilms, Damparken 2 St., Rødovre. H. Schmidt, Egilsg. 17, Kbh. S. Svend Rasmussen, Skovhuse pr. Stensved. Magnus Jepsen, Vestre Ringg. 114 2, Aarhus. Kund Møller Knudsen, Ørsted pr. Vejle. *Hver et Bd. »Brogede Blomster«:* Gdr. H. C. Andersen, Sdr. Frenderup pr. Stege. H. Pedersen, Ørumsg. 10 4, Aarhus. P. F. Tiedemann, Skoven pr. Jægerspris. Erna Christensen, Frøslev pr. Nykøbing Mors. Menig 472/39 S. J. Petersen, Lejren, c/o Berritsgaard, Sakskøbing. *Hver et Bd. »Severin Jørgensen«:* S. Bøgh Sørensen, Tønnesvej 8 2, Kbh. S. Ellen Jensen Jørgensen, Caprivej 8 4, Kbh. S. Agnes Christensen, Radsted 27, Sakskøbing. Poul Jensen, Nyvej 3 St., Ballerup. Kate Nielsen, Mysundeg. 17 2 th., Kbh. V. *Hver et Bd. »Kapital og Magt«:* Svend H. Larsen, Kildemosevej 5, Espergærde. Fru Kirsten Fischer, Vibeholmsvej Hus 4 B, Glostrup. Børge Weingarten, Bremerholm 26 2 tv., Kbh. K. Krista Christensen, Astrup pr. Hjørring. Knud Sørensen, Vinde pr. Skive.

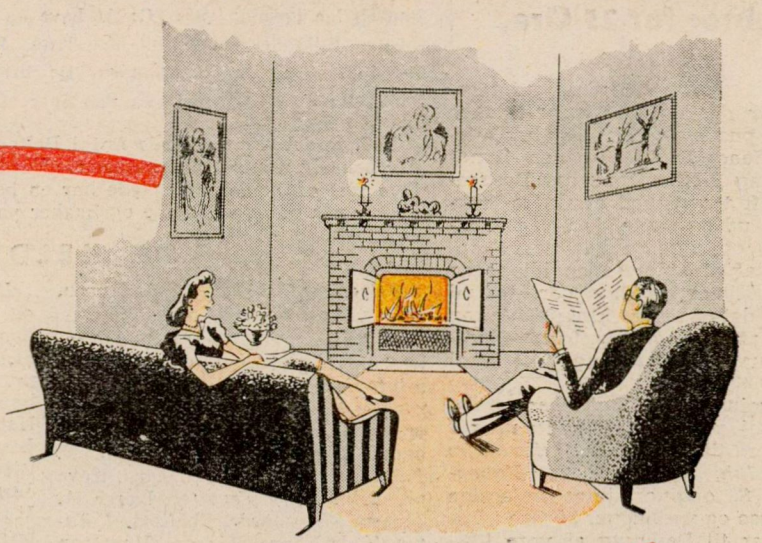
Hver et Bd. »Ad Fortids Veje«: Ingeniør H. Brodersen Rasmussen. Vestre Allé 30, Aalborg. Anna Petersen, Vennebjerg pr. Lønstrup. Vendsyssel. Birthe Jeppesen, Petersholms Allé 13, Vejle. Bjørn Rasmussen, Aabyhøj. Herluf Dam, Breth pr. Barrit. *Hver et Ekspl. »Hjemmeslagtning«:* Fru Else Jensen, Idestrup pr. Sdr. Ørslev St., Falster. Fru Kunstmaler Mogens S. Andersen, Over Kærby pr. Kerteminde. Axel Christensen, Solvangs Allé 30 1, Horsens. N. Juul, Borups Allé 138 5, Kbh. N. Kristian Søndergaard Larsen, Outrup pr. Nykøbing M. *Hver et Ekspl. »Cementarbejder«:* Christine Eifert, Ringridervej 4 2, Sønderborg. Jørgen Pedersen, Kongevejen, Sønderborg. Inga Sand, Englandsvej 62, Kbh. S. Karen Hougaard, Markedsgade 32 1, Grenaa. Fru Olga Knudsen, Middelfartsg. 14 St., Kbh. S. *Hver en stor Æske Brevpapir:* Hilda Christensen, Parcelvej 2, Skive. Ejner Dahlin, Fabriksarb., Kirkegaardsvej 10 A, Kbh. S. Christian Andreasen, Undelev-Mark pr. Tørsbøl. E. Fauerby, Mellemforts Allé 6 St., Kbh. S. Lærer Villy Lisner, Tybjerglille, Herlufmagle. Gudmund Vølver, Dalbyover St. Lilly Knudsen, Bakkeg. 6, Frederiksværk. Emma Mahnecke, Sjællandsg. 90 1 o. G., Aarhus. *Hver en Æske Brevpapir:* Kaj Nilsson, Gustav Bangsg. 17, Kbh. V. Axel Glahnson, Hørdumsg. 23, Kbh. V. K. Jakobsen, Sneppevej 9 4, Kbh. NV. Poul Rasmussen, Prags Boulevard 46 4, Kbh. S. Fru F. Brandt, Kochsvej 9 A St., Kbh. V. Etly Ørneborg, Lommestrup pr. Borup.

Hver en Æske Papirsservietter: Barber Frits Christensen, Buerup, Jyderup St. Frode Jensen, Skibsted, Kongerslev St. Jens Andreas Hansen, Vellev Mark, Ulstrup St. Fru Gudrun Rossel, Holtum Lindved pr. Vejle. Charles Mortensen, Vordingborgvej 6, Næstved. Thorkild Christensen, Elsborggaard pr. Rødkærsbro. Kristine Hansen, Ndr. Kirkegaardsallé 1 A, Horsens. Jenny Christensen, Heltborg pr. Hurup, Thy. Viggo Rasmussen, H. C. Andersensvej 3, Aabyhøj. Aage Henriksen, Thorkildsvej 17, Rønne. Frk. Ellen Madsen, Ebbelnæs, Stege.

Hver et Ekspl. af Andelslommebogen: Inga Spelling, Teglværksg. 7, Aarhus. Aase Storgaard, Haraldsg. 20, Kbh. N. Jenny Nielsen, Vejleby pr. Skibby. Tove Lilian Jensen, Nygaard pr. Tikøb. Fru Julie Jensen, Skringstrup pr. Skals. Erling Vilhelmsen, Lilballe pr. Bramdrupdam. Fru B. Andresen, Frederiksvej 2 2, Kbh. F. Leo Jalk, Ny Kærvej 18 1, Aalborg. Smedemester Chr. Møller, Astrup pr. Kjellerup. Ingv. Ernebjerg, Starup pr. Aagaard. Poula Kristensen, Grønbjerg St. Carl Guld Fuglsang, Hundborg pr. Sjørring. Maja Nielsen, »Maagen« pr. Orehoved. Astrid Birch, Julestuen 1, Neksø. Annie Lindquist, Teglstrupvej 2 B 2, Kbh. Ø. G. O. Friese, Bækkelundsvej 37, Riisskov St. Ivan Rønn, Olfert Fischersgade 1 4, Aalborg. Agnete Christensen, Skoleg. 19, Helsinge. H. Rasmussen, Vridsløselille. Fru Mary Skøtt, Zahnsgade 43, Kolding. Olav Asholt, Kirkevej 14, Viby, Jyll. Carl Petterson, Agernæs Møllemark pr. Kappendrup. Fru Nete Pordan, Amagerbrog. 303, Kbh. S. J. Jacobsen, Peter Bangsvej 44 4, Kbh. F. Karoline Jensen, Ungstrup pr. Kjellerup.

BRUGSFORENINGS-BLADET *16. Aargang Nr. 2.* Udgivet af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Red.: *C. Eggert Nielsen,* (ansvarsh.) Redaktion og Ekspedition: Njalsgade 15. København S. — Oplag 330.000. — Trykt i Det Hoffensbergske Etablissement, København.

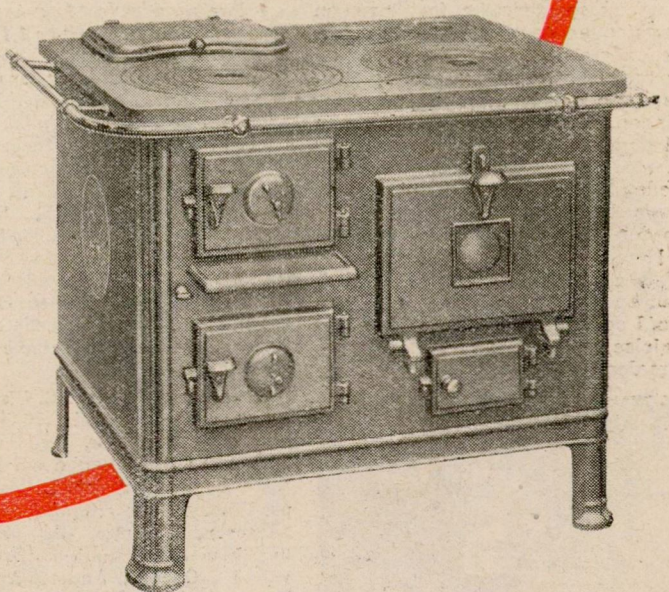

HYGGE OG VARME

Naar Huset er koldt, er Hyggen borte, saa det gælder om at have gode Ovne og Kaminer i disse kolde Vintre.

Men Varmen idag maa ogsaa være økonomisk, derfor skulde De i Deres Brugsforening se, hvad F. D. B. kan levere af de nyeste og bedste Typer i Ovne, Kaminer og Komfurer — af det kendte TASSO Fabrikat, hvor Konstruktionen og Varmeevnen er saa god som overhovedet muligt. Det kan ofte betale sig at skifte ud — med en fuldt moderne og økonomisk Ovn.

Husk at afgive Deres Bestilling i god Tid, for som Følge af meget stor Efterspørgsel maa der desværre regnes med en noget længere Leveringstid end sædvanligt.

F. D. B. ISENKRAMAFDELINGEN